

รายงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๓๕
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

รายงานประจำปีงบประมาณ 2535

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พิมพ์รัฐบาล

บทนำ

รายงานประจำปี 2535 ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาฉบับนี้เป็นรายงานผลการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในรอบปีงบประมาณ 2535 ซึ่งได้จัดทำขึ้นตามมาตรา 62(9) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534

รายงานประจำปี 2535 ฉบับนี้ได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ส่วนที่สอง เป็นผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในรอบปีงบประมาณ 2535 และส่วนที่สาม เป็นภาคผนวก

ในส่วนที่หนึ่งว่าด้วยข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้นจะได้กล่าวถึง (ก) ความเป็นมาและวิวัฒนาการของคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน (ข) อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน (ค) โครงสร้างการแบ่งงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ง) อัตรากำลังและ (จ) งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในส่วนที่สองจะได้กล่าวถึง (ก) ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการต่าง ๆ และ (ข) ผลงานด้านต่าง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ดำเนินการเองตลอดจนอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข

ในส่วนที่สาม เป็นภาคผนวกซึ่งเป็นการรวบรวมกฎหมาย ว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ระเบียบของคณะกรรมการกฤษฎีกา และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รายงานคณะกรรมการต่าง ๆ และรายงานผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปีงบประมาณ 2535

สารบัญ

บทนำ	(3)
สารบัญ	(5)
ภาคที่ 1: ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	1
- รูปภาพข้าราชการระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	
- รูปภาพแสดงกิจกรรมที่สำคัญ	
บทที่ 1 ความเป็นมาของคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	11
ส่วนที่ 1 สถาบันในอดีตที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกับคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อนปี พ.ศ. 2476	11
ส่วนที่ 2 ระบบคณะกรรมการกฤษฎีการะหว่างปี พ.ศ. 2476 ถึงปี พ.ศ. 2522	12
ส่วนที่ 3 ระบบคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 จนถึงปัจจุบัน	17
บทที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน : อำนาจหน้าที่ การแบ่งงานภายใน อัตรากำลัง และงบประมาณ	22
ส่วนที่ 1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	22
ส่วนที่ 2 การแบ่งงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	27
ส่วนที่ 3 อัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	30
ส่วนที่ 4 งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	31
ภาคที่ 2 : ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในรอบปีงบประมาณ 2535	33
อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	
บทที่ 1 ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการต่าง ๆ	35
อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	
ส่วนที่ 1 ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	35
ก. ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย	35
1. ผลงานด้านการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมาย	35
1.1 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของร่างกฎหมาย	
1.2 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานเจ้าของเรื่อง	

(6)

1.3	เรื่องที่น่าสนใจ	
2.	ผลงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย	38
2.1	สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานที่ขอความเห็น	
2.2	เรื่องที่น่าสนใจ	
ข.	อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการ ร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข	43
1.	ปัญหาข้อจำกัดในด้านอัตรากำลังและแนวทางการแก้ไข	43
2.	อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดทำและการพิจารณา ร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข	44
3.	อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทาง กฎหมายและแนวทางการแก้ไข	44
ส่วนที่ 2	ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ อุปสรรคใน การดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	45
ก.	ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์	45
1.	สถิติและปริมาณงาน	
1.1	สถิติและปริมาณงานจำแนกตามผลการพิจารณา	45
1.2	สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของเรื่องร้องทุกข์	
1.3	สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ	
2.	เรื่องที่น่าสนใจ	47
ข.	อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไข	51
ส่วนที่ 3	ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย อุปสรรคใน การดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	54
ก.	ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย	54
ข.	ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย	54
ค.	อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนา กฎหมายและแนวทางการแก้ไข	55
ส่วนที่ 4	ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายและ อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว	55
ก.	คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ่นส่วนและบริษัท)	55
1.	ความเป็นมา	
2.	ผลการดำเนินงาน	
ข.	คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง	57
1.	ความเป็นมา	

	2. ผลการดำเนินงาน	
	ค. คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	58
	1. ความเป็นมา	
	2. ผลการดำเนินงาน	
บทที่ 2	ผลงานที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ดำเนินการเอง อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	60
ส่วนที่ 1	ผลงานด้านการจัดทำและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	60
	ก. สถิติและปริมาณงาน	61
	1. สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของร่างกฎหมาย	
	2. สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานเจ้าของเรื่อง	
	ข. เรื่องที่น่าสนใจ	62
	ค. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดทำและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข	66
ส่วนที่ 2	ผลงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย	67
	ก. สถิติและปริมาณงาน	67
	ข. เรื่องที่น่าสนใจ	68
ส่วนที่ 3	ผลงานด้านการจัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	69
	ก. สถิติและปริมาณงาน	69
	ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข	71
ส่วนที่ 4	ผลงานด้านการแปลกฎหมายและการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	72
	ก. ผลงานด้านการแปลกฎหมาย	72
	1. สถิติและปริมาณงาน	
	2. ตัวอย่างการแปลกฎหมาย	
	3. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข	
	ข. ผลงานด้านการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย	73
	1. สถิติและปริมาณงาน	
	2. ตัวอย่างการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย	
	3. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข	
ส่วนที่ 5	ผลงานด้านการจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	73

	ก. สถิติและปริมาณงาน	74
	ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข	74
ส่วนที่ 6	ผลงานด้านการฝึกอบรมและพัฒนานิติกร อุปสรรคในการดำเนินงาน ดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข	74
	ก. ผลงาน	74
	ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข	76
ส่วนที่ 7	ผลงานด้านการจัดทำเอกสารทางวิชาการ อุปสรรคในการดำเนินงานและ แนวทางการแก้ไข	76
ส่วนที่ 8	ผลงานด้านการจัดทำระบบข้อมูลทางกฎหมายโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์	77
	1. ระบบข้อมูลความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย	
	2. ระบบข้อมูลคำวินิจฉัยร้องทุกข์	
	3. ระบบเรียกค้นฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษา	
	4. ระบบแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน	
ภาคผนวก		79
1.	พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522	81
	(ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534)	
	- ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535	
2.	พระราชกฤษฎีกา กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2529	107
3.	ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา	113
	- ระเบียบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ พ.ศ. 2522	115
	- ระเบียบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. 2522 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธี พิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529)	118
	- ระเบียบคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยการจัดองค์คณะของกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์ พ.ศ. 2522	131
	- ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการ ร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522	133
	- ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ โดยกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522	136
	- ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522	139

(9)

-	ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการให้คำตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัยเพื่อ การพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535	143
4.	มติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง	145
-	มติคณะรัฐมนตรี (ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย)	147
-	มติคณะรัฐมนตรี (ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย)	148
-	มติคณะรัฐมนตรี (การให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และให้ส่วนราชการปฏิบัติ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามคำวินิจฉัย ฯ)	149
-	มติคณะรัฐมนตรี (การขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลกฎหมาย)	150
-	หนังสือเวียนกระทรวงการคลัง (ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์)	151
5.	รายนามคณะกรรมการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ 2535	153
	รายนามคณะกรรมการกฤษฎีกา	
-	รายนามคณะกรรมการร่างกฎหมายในปีงบประมาณ 2535	155
-	รายนามคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในปีงบประมาณ 2535	161
6.	รายนามคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย	165
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการเมือง การปกครอง และการบริหารราชการ แผ่นดิน	171
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการยุติธรรมทางแพ่งและทางอาญา	172
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการคลัง การธนาคาร สถาบันการเงิน และรัฐวิสาหกิจ	173
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การคมนาคม และการสื่อสาร	174
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการเกษตร ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม	175
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และการสาธารณสุข	176
-	รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการค้าระหว่าง ประเทศ	177
7.	รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย	179
-	รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หน้าที่และบริษัท)	181
-	รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	182
-	รายนามคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	183
-	รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	184
8.	รายนามผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในปีงบประมาณ 2535	185

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้าราชการระดับสูงของ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในปีงบประมาณ 2535

นายวัฒนา รัตน์วิจิตร
เลขาธิการ

นายไมตรี ตันเต็มทรัพย์
รองเลขาธิการ

นายอักษราท จุฬารัตน
รองเลขาธิการ

นายทักษพล เจียมวิจิตร
กรรมการร่างกฎหมายประจำ

นางสาวงามตา บุซพานิช
กรรมการร่างกฎหมายประจำ

นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
กรรมการร่างกฎหมายประจำ

นายรองพล เจริญพันธุ์
กรรมการร่างกฎหมายประจำ

นางดวงกมล นิธิอุทัย
ผู้ช่วยเลขาธิการ

นางจริยา เจียมวิจิตร
ผู้ช่วยเลขาธิการ

กิจกรรมที่สำคัญในรอบปี

พิธีลงนามในสัญญาให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงินแก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
โดยมูลนิธิ KONRAD ADENAUER แห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในวันที่ 20 มีนาคม 2535

การฝึกอบรมนิติกรใหม่
โดยได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิ KONRAD ADENAUER
ระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน 2535 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2535

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนิติกร รุ่นที่ 1 ครั้งที่ 1 ปี 2535
ระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน 2535 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2535

การฝึกอบรมเรื่อง “การวิจัยทางนิติศาสตร์”
โดย

ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ

และ

รองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ

ในวันที่ 7 สิงหาคม 2535

ผู้เข้ารับฟังการบรรยายพิเศษเรื่อง “การวิจัยทางนิติศาสตร์”
ในวันที่ 7 สิงหาคม 2535

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ไทย-เยอรมัน
เรื่อง THE RULE OF LAW IN PUBLIC ADMINISTRATION
วันที่ 17-21 สิงหาคม 2535

หน้าว่าง

บทที่ 1

ความเป็นมาของคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ 1

สถาบันในอดีตที่มีอำนาจหน้าที่ทำนองเดียวกับคณะกรรมการกฤษฎีกา ก่อนปี พ.ศ. 2476

สำหรับงานด้านการร่างกฎหมายนั้น ในสมัยก่อนประเทศไทยยังไม่มียุติบัตรกลางด้านการร่างกฎหมาย โดยเฉพาะ การตรากฎหมายในสมัยนั้นมักจะกระทำต่อเมื่อมีคดีเกิดขึ้นซึ่งกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนั้นมีได้กล่าวถึงหรือเมื่อกฎหมายที่มีอยู่ขัดกับประเพณีนิยม

ส่วนวิธีการร่างกฎหมายนั้น บางครั้งพระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชดำรัสสั่งให้อาลักษณ์เป็นพนักงานเรียงข้อความขึ้น เมื่อร่างเสร็จแล้ว พระองค์ก็ทรงนำมาตรวจแก้ด้วยพระองค์เอง แล้วทรงประกาศใช้บังคับเป็นเรื่อง ๆ ไป

ในกรณีที่กฎหมายที่มีอยู่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้วหรือเป็นที่ยุ่งยากซับซ้อนไม่สะดวกแก่การพิจารณาคดี พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประชุม “ลูกขุน ณ ศาลา” ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ และ “ลูกขุน ณ ศาลหลวง” ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ เพื่อให้ตรวจชำระกฎหมายโดยให้ยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหรือไม่เหมาะสมแล้ว และให้จัดระเบียบกฎหมายต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่และมาตรา การชำระกฎหมายนี้ได้กระทำกันเป็นครั้งคราว ในสมัยสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้ทรงมีพระบรมราชโองการใน พ.ศ. 2337 ให้ชำระกฎหมายทั้งหมด ซึ่งต่อมาเรียกกฎหมายที่ชำระในครั้งนั้นว่า “กฎหมายตราสามดวง”

จนกระทั่งในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีการจัดตั้งสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของพระองค์ในด้านการร่างกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดินโดยตรงขึ้นในประเทศไทย

ก. “คณะซิลออฟสเตด” (พ.ศ. 2417)

ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติคณะซิลออฟสเตดคือที่ปลุกเสกการแผ่นดิน” ขึ้นใน พ.ศ. 2417 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติว่า “คณะซิลออฟสเตด” (Council of State) ซึ่งมีพระองค์ทรงเป็นประธานและประกอบด้วยราชตระกูลและข้าราชการที่จะทรงแต่งตั้งขึ้น และมีอำนาจหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของพระองค์ในการบริหารราชการแผ่นดินและในการร่างกฎหมาย

“คาน์ซิลออฟสเตต” ดังกล่าวข้างต้นมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับ “สภาแห่งรัฐ” (Council of State หรือ Conseil d’Etat) ของประเทศฝรั่งเศส

ข. กรมร่างกฎหมาย (พ.ศ. 2466)

ต่อมาประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลของไทยให้ทันสมัยเพื่อขอยกเลิกสนธิสัญญาสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่ทำไว้กับต่างประเทศ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายต่าง ๆ ขึ้นหลายคณะ และมีการแต่งตั้งนักกฎหมายชาวฝรั่งเศสให้ดำรงตำแหน่งเป็น “ที่ปรึกษาในการร่างกฎหมาย” ใน พ.ศ. 2447 เพื่อเป็นการสนองข้อเรียกร้องของรัฐบาลฝรั่งเศสในการที่จะยอมแก้ไขสนธิสัญญายกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้ง “กรมร่างกฎหมาย” ขึ้นใน พ.ศ. 2466 ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม โดยให้มีหน้าที่ชำระประมวลกฎหมายและร่างกฎหมายอื่น ๆ ด้วย ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มีการจัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายโดยตรงขึ้นในประเทศไทย

กรมร่างกฎหมายมีลักษณะเป็นหน่วยงานบริหารโดยทั่วไป คือ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ร่างกฎหมาย โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่างกฎหมายเฉพาะเรื่อง (ad hoc committee) เป็นครั้งคราว ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสถาบันที่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งและไม่มีระเบียบการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ

ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ได้มีประกาศพระบรมราชโองการเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2475 ให้โอนกรมร่างกฎหมายในกระทรวงยุติธรรมไปขึ้นต่อ “คณะกรรมการราษฎร” โดยตรงเพื่อความสะดวกในการดำเนินการออกกฎหมาย

จากนั้นได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงและกรม พุทธศักราช 2476 ซึ่งประกาศใช้ในวันที่ 12 พฤษภาคม 2476 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติให้กรมร่างกฎหมายเป็นกรมอิสระที่ขึ้นตรงต่อคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ 2

ระบบคณะกรรมการกฤษฎีการะหว่างปี พ.ศ. 2476 ถึงปี พ.ศ. 2522

ในขณะนี้ ความเข้าใจในการจัดรูปองค์กรของหน่วยงานของรัฐที่เป็นสถาบันอิสระและหน่วยงานธุรการของสถาบันยังมีความสับสนอยู่ แต่ก็พอเริ่มจะชัดเจนขึ้น ฉะนั้น เพื่อให้เห็น “รูปแบบ” ของการจัดรูปองค์กรของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในรูปแบบของ “สถาบัน-หน่วยงานธุรการ (สำนักงาน)” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอแยกอธิบายโดยแยกพิจารณาระหว่าง “คณะกรรมการกฤษฎีกา” และ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา”

ก. คณะกรรมการกฤษฎีกา (พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2522)

1. แนวความคิดในการจัดตั้ง “คณะกรรมการกฤษฎีกา” ขึ้นในประเทศไทย

✱ ในพ.ศ. 2476 รัฐบาลในขณะนั้นโดยคำริของนายปรีดี พนมยงค์ มีนโยบายที่จะจัดตั้งสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่เป็นทั้งที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาลและองค์กรชี้ขาดคดีปกครองตามแบบ “สภาแห่งรัฐ”

(Council of State หรือ Conseil d'Etat) ของประเทศฝรั่งเศสขึ้นในประเทศไทย จึงได้เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 จัดตั้ง “คณะกรรมการกฤษฎีกา” ขึ้นโดยให้อิโณงานของกรมร่างกฎหมายซึ่งทำหน้าที่ทางด้านการร่างกฎหมายอยู่แล้วไปเป็นงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา

2. การจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 บัญญัติให้คณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตำแหน่ง
- (2) กรรมการกฤษฎีกา
- (3) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.1 การจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการกฤษฎีกาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กรรมการร่างกฎหมาย และกรรมการกฤษฎีกา

2.1.1 กรรมการร่างกฎหมาย

กรรมการร่างกฎหมายนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี⁽¹⁾

กรรมการร่างกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างกฎหมายและรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่ทบวงการเมืองของรัฐบาล

2.1.2 กรรมการกฤษฎีกา

กรรมการกฤษฎีกาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กรรมการกฤษฎีกาสามัญ และกรรมการกฤษฎีกาวิสามัญ

กรรมการกฤษฎีกาสามัญนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร

กรรมการกฤษฎีกาวิสามัญนั้นได้แก่รัฐมนตรีทุกคน

กรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับกรรมการร่างกฎหมาย กับมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองตามที่จะได้มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.2 บทบาทและหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลงานธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยรับผิดชอบขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายกรัฐมนตรี)

⁽¹⁾ พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 มิได้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการร่างกฎหมายไว้ ต่อมาจึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510 กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการร่างกฎหมายไว้ 4 ปี

3. ข้อขัดข้องของคณะกรรมการกฤษฎีกาในการทำหน้าที่เป็นสถาบันวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครอง

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 เพียงแต่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาไว้อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น แต่คณะกรรมการกฤษฎีกายังไม่สามารถทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองได้ เพราะจะต้องมีการตรากฎหมายขึ้นอีกฉบับหนึ่งเพื่อกำหนดว่าคดีประเภทใดบ้างเป็น “คดีปกครอง” และคดีปกครองประเภทใดบ้างที่จะให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของคณะกรรมการกฤษฎีกา อีกทั้งจะต้องมีการกำหนดวิธีพิจารณาคดีปกครองสำหรับคณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้นมาด้วย

รัฐบาลได้ยกร่างและเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอำนาจของคณะกรรมการกฤษฎีกาในคดีปกครอง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรใน พ.ศ. 2478 แต่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวค้างการพิจารณาอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ต่อมาได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (นายประมวล กุลมาตย์) เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรอีกใน พ.ศ. 2489 แต่รัฐบาลในขณะนั้นได้ขอรับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปพิจารณาก่อนรับหลักการ

จากนั้นได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาด้วย ซึ่งในที่สุด สภาผู้แทนราษฎรก็ได้ผ่านการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้จัดตั้ง “คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์” ขึ้นอีกคณะหนึ่งต่างหากจากคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีหน่วยธุรการอยู่ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เมื่อเป็นเช่นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมิได้ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 ได้บัญญัติไว้ ดังนั้น ในทางปฏิบัติคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงมีแต่กรรมการประเภทเดียวคือกรรมการร่างกฎหมาย ซึ่งได้ทำหน้าที่ในด้านการร่างกฎหมายและการให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ฝ่ายบริหารตลอดมา

ข. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2522)

1. ความเป็นมาและวิวัฒนาการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการะหว่างปี พ.ศ. 2476 ถึงปี พ.ศ. 2522

1.1 ระยะเวลาหนึ่ง (พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2495)

ในระยะเวลาหนึ่งนี้ยังมีความเข้าใจที่ปะปนกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา และ “หน่วยธุรการ” ของคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 บัญญัติให้มีคณะกรรมการกฤษฎีกาและเลขธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยมีได้กล่าวถึง “หน่วยธุรการ” ของคณะกรรมการกฤษฎีกาเอาไว้ด้วย ส่วนการจัดตั้ง “หน่วยธุรการ” ของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ไปกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม โดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2476 ได้บัญญัติให้ “คณะกรรมการกฤษฎีกา” อยู่ในสังกัดของสำนักนายกรัฐมนตรี

ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดวางระเบียบราชการคณะกรรมการกฤษฎีกาในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี พุทธศักราช 2484 แบ่งส่วนราชการ “คณะกรรมการกฤษฎีกา” ออกเป็นกองซึ่งเท่ากับเป็นการบัญญัติให้ “คณะกรรมการกฤษฎีกา” มีฐานะเป็นกรมในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นความเข้าใจ

ที่ปะปนกันระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกา และ “หน่วยธุรการ” ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

1.2 ระยะที่สอง (พ.ศ. 2495 - พ.ศ. 2522)

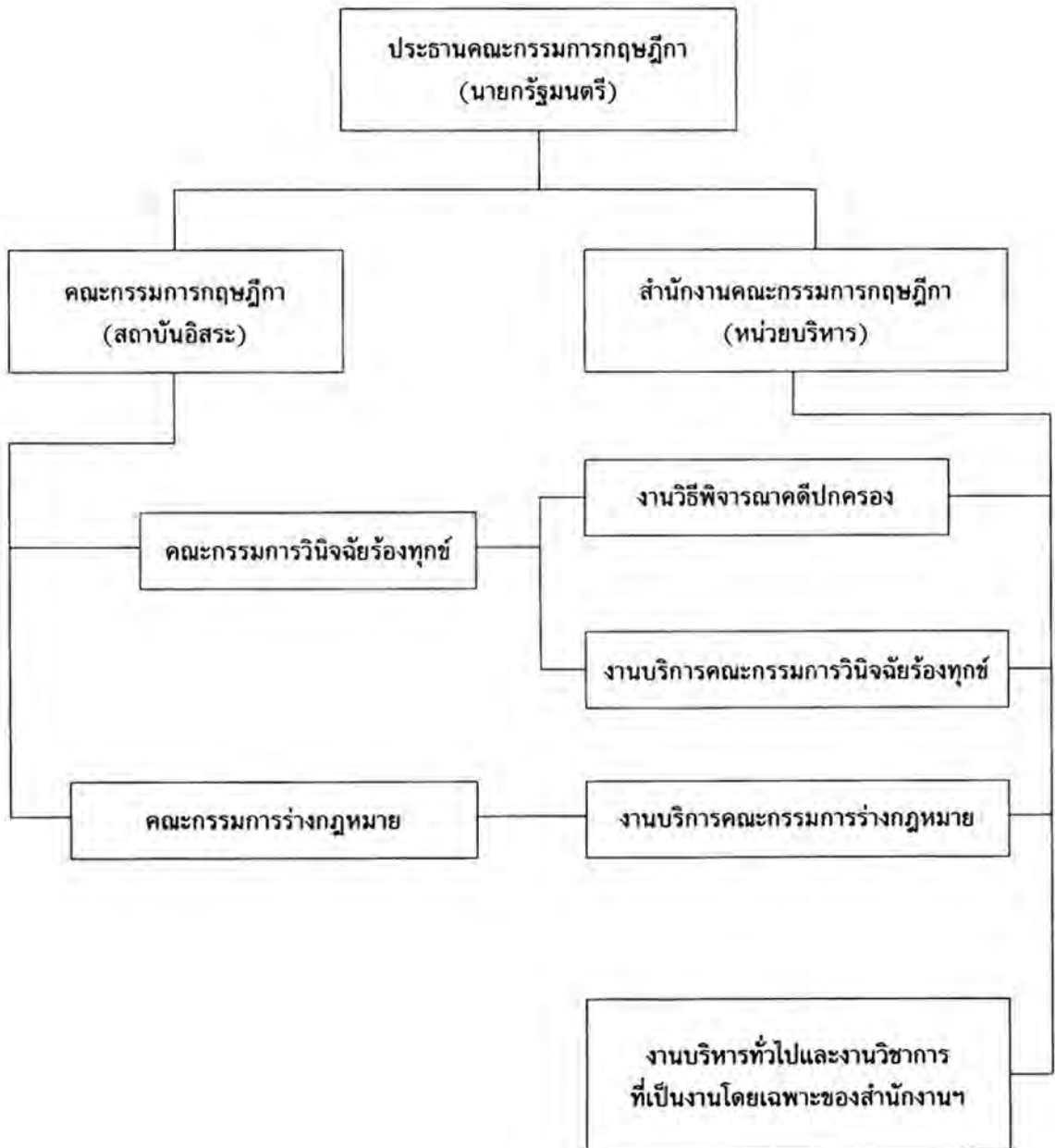
ในระยะที่สองนี้เริ่มมีการแบ่งแยกฐานะกันชัดเจนขึ้นระหว่าง “คณะกรรมการกฤษฎีกา” (สถาบันอิสระ) กับ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” (หน่วยธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกา) โดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2495 เป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่กล่าวถึง “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” แทนการกล่าวถึง “คณะกรรมการกฤษฎีกา”

หลังจากนั้นจึงได้มีการแบ่งแยกฐานะกันระหว่าง “คณะกรรมการกฤษฎีกา” ซึ่งเป็นสถาบันอิสระที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 กับ “สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา” ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการและหน่วยบริหารงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาและจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

2. การปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในช่วงปี พ.ศ. 2476 ถึงปี พ.ศ. 2522

ในช่วงเวลาที่พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 มีผลใช้บังคับอยู่นั้น (พ.ศ. 2476 - พ.ศ. 2522) การปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นไปในลักษณะของหน่วยธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยการร่างกฎหมายและการให้ความเห็นทางกฎหมายในสมัยนั้นกระทำโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย) เป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าในตอนท้ายของช่วงเวลานี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้รับมอบหมายให้ทำงานร่างกฎหมายที่มีลักษณะเป็น “ร่างกฎหมายแบบ” (ร่างกฎหมายที่มีแบบอย่างของการร่างไว้แล้ว) มากขึ้น แต่การปฏิบัติงานร่างกฎหมายโดยสำนักงานฯ ในช่วงนี้ก็ยังไม่เป็นระบบนัก

ระบบคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522

ส่วนที่ 3

ระบบคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 จนถึงปัจจุบัน

ก. แนวความคิดที่เป็นที่มาของการปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของระบบ คณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522

ในฐานะที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ทำหน้าที่เป็นหน่วยธุรการและหน่วยบริหารงานของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 มาเป็นเวลาหลายสิบปี สำนักงานฯ ได้มีโอกาสรับทราบปัญหาข้อขัดข้องทางบริหารของฝ่ายปกครองในรูปของการขอคำปรึกษาทางกฎหมายและในรูปของการเสนอขอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายมาโดยตลอด และสำนักงานฯ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ประสบการณ์ และแนวทางในการแก้ไขปัญหามาของประเทศที่พัฒนาหลายประเทศจนได้ข้อยุติดังต่อไปนี้

(1) สภาพการบริหารงานของประเทศไทยในปัจจุบันยังขาดการกำหนด “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการที่มีอยู่ในขณะนี้มีระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง แต่ขณะนี้แทบจะกล่าวได้ว่าทางราชการยังไม่มีระเบียบเกี่ยวกับเงื่อนไขในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหารจึงมักจะพึ่ง “ตัวบทกฎหมาย” ซึ่งมักจะกำหนดแต่เฉพาะในหลักใหญ่ ๆ เท่านั้น ดังนั้น การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารจึงประสบปัญหาทั้งสองด้านพร้อมกัน คือ บางกรณีทางราชการกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ตายตัวเกินไปโดยไม่ปล่อยดุลพินิจไว้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการ แต่ตรงกันข้ามในบางกรณีทางราชการก็ปล่อยดุลพินิจไว้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการมากเกินไปจนปรากฏว่าเจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบหรือโดยทุจริตได้

(2) วิธีการแก้ไขปัญหามาตรการของประเทศไทยจึงควรจะหาวิธีสร้าง “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ขึ้นโดยเร็ว โดยให้เป็นระเบียบแบบแผนที่เหมาะสมกับสภาพของงานราชการในแต่ละประเภท และในทุกระดับเจ้าหน้าที่ จากนั้นจึงค่อย ๆ พัฒนาขึ้นเป็น “หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายปกครอง” หรือที่เรียกโดยย่อว่า “หลักกฎหมายปกครอง”

(3) ตามสภาพการบริหารของประเทศไทยในขณะนี้ ผู้ที่จะกำหนด “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ได้อย่างเหมาะสมที่สุดควรจะเป็นฝ่ายบริหารเพราะฝ่ายบริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางบริหารได้ดี และจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในงานบริหารราชการแผ่นดินต่อฝ่ายนิติบัญญัติในระบบการปกครองแบบรัฐสภาของประเทศไทยอยู่แล้ว นอกจากนั้น การสร้างและการพัฒนา “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ควรจะต้องกระทำโดยอาศัยระบบการรับข้อมูล (Feedback) จากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ๆ ในทางปฏิบัติจากการร้องทุกข์ของราษฎรและการขอคำปรึกษาทางกฎหมายจากส่วนราชการและการสร้าง “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ก็ไม่สามารถกำหนดให้ตายตัวและให้ครอบคลุมปัญหาทุกปัญหาได้โดยการกำหนดเพียงครั้งเดียวหรือกำหนดได้ภายในระยะเวลาอันสั้น ระเบียบแบบแผนที่จะกำหนดขึ้นนั้นจะต้องสามารถแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการบริหารของประเทศไทยได้อย่างทันต่อเหตุการณ์อีกด้วย วิธีการสร้างระเบียบแบบแผนดังกล่าวที่เหมาะสมที่สุดคือการทำเป็นมติคณะรัฐมนตรีหรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนการสร้างสภาพบังคับ (Sanction) เพื่อแก้ไขปัญหเฉพาะกรณีนั้นควรทำโดยคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล ทั้งนี้ โดยมีการจัดองค์กรและจัดระบบการกลั่นกรองและการติดตามผลงานได้ตามสมควร

(4) รูปแบบหรือโครงสร้างขององค์กรในการสร้าง “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” ที่น่าจะเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุดก็คือ รูปแบบของสภาแห่งรัฐ (The Council of State หรือ Le Conseil d'Etat) ของประเทศฝรั่งเศส เนื่องจากประเทศไทยมีระบบกฎหมายแบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) แบบเดียวกับระบบกฎหมายของฝรั่งเศส มีระบบการปกครองแบบรวมอำนาจ (Centralization) ที่คล้ายคลึงกับระบบการปกครองของฝรั่งเศส และมีสถาบันที่มีอำนาจหน้าที่และโครงสร้างที่คล้ายคลึงกับสภาแห่งรัฐของฝรั่งเศสอยู่แล้ว คือคณะกรรมการกฤษฎีกา ประเทศไทยจึงน่าจะนำรูปแบบการจัดองค์กรของสภาแห่งรัฐของฝรั่งเศสมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคณะกรรมการกฤษฎีกาให้มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายปกครองเพื่อสร้าง “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” และพัฒนาให้เป็นสถาบันที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองต่อไปได้อย่างเหมาะสมที่สุด

การที่ประเทศฝรั่งเศสสามารถสร้างและพัฒนาหลักกฎหมายปกครองขึ้นมาเป็นระบบกฎหมายที่สามารถแก้ไขปัญหาในทางบริหารได้เป็นอย่างดีนั้นเป็นเพราะประเทศฝรั่งเศสได้จัดตั้งสภาแห่งรัฐขึ้นโดยกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ทั้งในด้านการร่างกฎหมายและให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ฝ่ายบริหารกับในด้านการวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครอง ซึ่งมีผลทำให้เจ้าหน้าที่ของสภาแห่งรัฐของฝรั่งเศสมีโอกาสดูรับทราบและเข้าใจปัญหาทางบริหารต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและเกิดความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายปกครองขึ้นจนสามารถพิจารณาวินิจฉัยคดีปกครองได้อย่างเหมาะสม แต่ในระยะต้นของสภาแห่งรัฐของฝรั่งเศส (พ.ศ. 2342 - พ.ศ. 2415) นั้น สภาแห่งรัฐของฝรั่งเศส ยังไม่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคดีปกครองได้ด้วยตนเองโดยมีอำนาจแต่เพียงพิจารณาตีปกครองและเสนอแนะคำวินิจฉัยให้หัวหน้าของฝ่ายบริหารพิจารณาถ่วงถ่วงอีกชั้นหนึ่งว่าจะเห็นชอบด้วยหรือไม่ ต่อเมื่อคำวินิจฉัยที่สภาแห่งรัฐเสนอแนะได้รับการยอมรับนับถือทั้งจากฝ่ายบริหารและจากประชาชนว่าสามารถแก้ไขปัญหาทางบริหารและให้ความคุ้มครองต่อประชาชนได้อย่างเหมาะสมแล้ว ประเทศฝรั่งเศสจึงได้ออกกฎหมายมอบอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีให้แก่สภาแห่งรัฐในที่สุดปี พ.ศ. 2415

โดยแนวความคิดและเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ปรับปรุงการจัดองค์กร อำนาจหน้าที่ และกลไกในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 เสียใหม่ โดยกำหนดแผนงานและขั้นตอนของการพัฒนาการจัดองค์กรของระบบคณะกรรมการกฤษฎีกาให้สอดคล้องกับแผนงานและขั้นตอนของการสร้างและการพัฒนาระบบวิธีพิจารณาตีปกครองขึ้นในประเทศไทย

ข. การปรับปรุงคณะกรรมการกฤษฎีกาและการพัฒนาระบบวิธีพิจารณาตีปกครองขึ้นในประเทศไทย

1. การปรับปรุงการจัดองค์กรของระบบคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ได้ปรับปรุงการจัดองค์กรของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 เสียใหม่ โดยนำเอา “คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์” ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 มารวมไว้กับคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยกำหนดให้เป็น “กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์” ซึ่งเป็นกรรมการประเภทหนึ่งของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 เพื่อแทนที่ “กรรมการกฤษฎีกา” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476

ระบบคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตำแหน่ง
- (2) กรรมการกฤษฎีกา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
 - (ก) “กรรมการร่างกฎหมาย”
 - (ข) “กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์”
- (3) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1.1 กรรมการร่างกฎหมาย

สำหรับกรรมการร่างกฎหมายนั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ฯลฯ และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอีกก็ได้

1.2 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ส่วนกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์นั้น จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีและได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ฯลฯ และมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ (ซึ่งสูงกว่าคุณสมบัติที่กำหนดไว้สำหรับกรรมการร่างกฎหมาย) โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอีกก็ได้

2. การปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

2.1 กรรมการร่างกฎหมาย

สำหรับกรรมการร่างกฎหมายนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำร่างกฎหมาย ปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรี ตลอดจนเสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย ซึ่งคล้ายคลึงกับอำนาจหน้าที่ของกรรมการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476

2.2 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ส่วนกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์นั้น มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ซึ่งคล้ายคลึงกับอำนาจหน้าที่ของ “คณะกรรมการเรื่องราร้องทุกข์” ตามพระราชบัญญัติเรื่องราร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 แต่ต่างจากอำนาจหน้าที่ของ “กรรมการกฤษฎีกา” ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 ในแง่ที่ว่า กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ยังไม่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองได้ด้วยตนเอง เหมือนกับกรรมการกฤษฎีกา โดยมีอำนาจหน้าที่แต่เพียงพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามวิธีพิจารณาคดีในลักษณะเดียวกันกับการพิจารณาคดีของศาล แล้วเสนอคำวินิจฉัยให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลพิจารณาสั่งการตามแต่จะเห็นสมควร

3. การพัฒนาระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย

3.1 เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย

(1) คดีปกครองเป็นคดีที่คู่ความมีฐานะไม่เท่าเทียมกัน

คดีปกครอง (เรื่องร้องทุกข์) เป็นคดีข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับทางราชการ ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคดีแพ่งอันเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนต่อเอกชนด้วยกัน กล่าวคือ ในคดีปกครองนั้นคู่ความอยู่ในฐานะที่ไม่เท่าเทียมกันโดยคู่ความฝ่ายที่เป็นทางราชการย่อมอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าคู่ความฝ่ายที่เป็นเอกชน นอกจากนี้ เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ก็มักจะอยู่ในความครอบครองของทางราชการ หากใช้ระบบวิธีพิจารณาคดีแพ่งซึ่งคู่ความมีบทบาทสำคัญในการแสดงพยานหลักฐานออกหักล้างข้ออ้างข้อเถียงของคู่ความฝ่ายตรงกันข้าม โดยเอกชนผู้เป็นโจทก์จะต้องเป็นฝ่ายแสวงหาพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตนเองแล้ว เอกชนย่อมมีโอกาสที่จะชนะคดีได้ยาก ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองที่นิยมใช้กันอยู่ในต่างประเทศจึงใช้ระบบวิธีพิจารณาคดีที่ให้ศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่ความอย่างแท้จริง

(2) ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองมีจุดมุ่งหมายที่จะถ่วงดุลการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจชี้ขาด

คดีปกครองเป็นคดีสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อประโยชน์ของรัฐเป็นอย่างมาก โดยรัฐอาจจะถูกศาลพิพากษาให้จ่ายเงินของรัฐจำนวนมากให้แก่เอกชนและคำพิพากษาของศาลอาจมีผลกระทบต่อความรับผิดชอบของผู้มีอำนาจสั่งการระดับสูงในการบริหาร เช่น คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และปลัดกระทรวงได้ ดังนั้นวิธีพิจารณาคดีปกครองของต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เบลเยียม และอียิปต์ และแม้แต่ศาลยุติธรรมของประชาคมยุโรปก็ใช้ระบบวิธีพิจารณาคดีที่กำหนดให้ “พนักงานคดีปกครอง” หรือเจ้าหน้าที่พิเศษ (Commissaire du Gouvernement หรือ Avocat General) เป็นผู้มีหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลการสอบสวน การสรุปสำนวน และการวินิจฉัยชี้ขาดคดี โดย “พนักงานคดีปกครอง” จะเป็นผู้เสนอความเห็นชี้ขาดเบื้องต้นต่อศาลก่อนการลงมติวินิจฉัยชี้ขาดคดี อันเป็นการป้องกันไม่ให้มีการสรุปสำนวนโดยบิดเบือนหรือปกปิดข้อเท็จจริง และป้องกันไม่ให้มีการวินิจฉัยชี้ขาดคดีโดยให้เหตุผลแต่เพียงด้านเดียว

3.2 แนวทางในการสร้างวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทย

ระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองที่มี “พนักงานคดีปกครอง” ดังกล่าวข้างต้นนั้น เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่การจะจัดตั้งระบบวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทยในทันทีทันใดนั้นย่อมประสบปัญหาหลายประการเพราะเป็น “ของใหม่” ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักกันในประเทศไทย และยังมีปัญหาในเรื่องแนวความคิดและความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอีกด้วย กรณีจึงต้องกระทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปโดยมีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาที่เหมาะสม

(1) การสร้างวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทยควรเริ่มต้นด้วยการใช้ “ระบบร้องทุกข์”

การสร้างวิธีพิจารณาคดีปกครองขึ้นในประเทศไทยนั้นควรเริ่มต้นจาก “ระบบร้องทุกข์” ซึ่งเป็นระบบที่ผสมผสานกันระหว่างการร้องเรียนต่อฝ่ายบริหารกับการฟ้องคดีต่อศาล กล่าวคือ “ระบบร้องทุกข์” มีวิธีพิจารณาคดีที่แน่นอนแบบวิธีพิจารณาคดีของศาล แต่การแก้ไขเยียวยาทุกชั้นนี้ใช้วิธีการสั่งการทางบริหารซึ่งฝ่ายบริหารสามารถสั่งการได้กว้างขวางกว่าการพิพากษาของศาลซึ่งถูกจำกัดโดยหลักที่ว่าศาลจะพิพากษาเกินคำฟ้องไม่ได้และจะต้องพิพากษาตามกฎหมายเท่านั้น

(2) วิธีพิจารณาคติปกครองที่จะสร้างขึ้นควรปรับตัวได้โดยไม่ยาก

คติปกครองนั้นอาจแยกย่อยออกได้เป็นหลายประเภท เช่น คติเกี่ยวกับสัญญาของทางราชการและคติเกี่ยวกับกระบวนการทางวินัยของข้าราชการ เป็นต้น ซึ่งคติปกครองแต่ละประเภทยังอาจมีความจำเป็นที่จะต้องวิธีพิจารณาคติที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะสามารถทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ของคติปกครองของไทยได้ ก็ต่อเมื่อได้เริ่มดำเนินการรับเรื่องร้องทุกข์ไปแล้วระยะหนึ่ง และได้ทำการวิเคราะห์ลักษณะของเรื่องร้องทุกข์ประเภทต่าง ๆ แล้วว่าเรื่องร้องทุกข์ประเภทใดบ้างที่มีลักษณะเป็นคติปกครอง และควรจะแยกประเภทของคติปกครอง ตลอดจนกำหนดวิธีปฏิบัติและวิธีพิจารณาสำหรับคติปกครองแต่ละประเภทอย่างไรจึงจะเหมาะสม

นอกจากนี้ การที่จะนำวิธีพิจารณาคติปกครองมาใช้ในประเทศไทยนั้นย่อมจะต้องมีการทดลองและทดสอบกันเสียก่อนด้วย หากวิธีพิจารณาที่กำหนดขึ้นยังมีข้อบกพร่องหรือมีส่วนที่ปฏิบัติไม่ได้ ก็ควรจะดัดแก้ไขปรับปรุงได้โดยไม่ยากนัก

ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 จึงกำหนดวิธีพิจารณาไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวเฉพาะในส่วนที่สำคัญ ๆ เท่านั้น ส่วนวิธีพิจารณาที่อาจมีความจำเป็นดัดแก้ไขปรับปรุงนั้น พระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา (นายกรัฐมนตรี) เป็นผู้กำหนดในรูปของ “ระเบียบของคณะกรรมการวินัยจรรยาข้าราชการ” ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแก้ไขปรับปรุงวิธีพิจารณาได้โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติ

ค. ประโยชน์ที่ได้รับจากการปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกา

การจัดองค์กรที่แยก “สถาบัน” (คณะกรรมการกฤษฎีกา) ออกจาก “หน่วยธุรการ” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) ซึ่งอยู่ภายใต้ระบบความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารภายใต้การกำกับดูแลของฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรี) นั้น ทำให้สำนักงานฯ สามารถวิเคราะห์และประเมินผลงานที่สืบเนื่องมาจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้โดยอิสระจากคณะกรรมการฯ และเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ โดยสำนักงานฯ จะทำหน้าที่เป็น “ตัวเชื่อม” ระหว่างคณะกรรมการกฤษฎีกากับฝ่ายบริหาร (นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี)

การปรับปรุงการจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(ก) สำนักงานฯ สามารถแก้ไขเยียวยาทุกข์ที่เกิดขึ้นแล้วให้แก่ผู้ร้องทุกข์เป็นการเฉพาะรายได้

(ข) สำนักงานฯ สามารถอาศัยข้อมูลที่ได้รับการร้องทุกข์ของประชาชนและการขอคำปรึกษาทางกฎหมายจากหน่วยงานของรัฐมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายหรือกำหนด “ระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติราชการ” เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้นอันจะมีผลเป็นการป้องกันมิให้ประชาชนได้รับทุกข์จากกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการที่ล้าสมัยไม่เป็นธรรม หรือมีข้อโหว่ หรือจากการปฏิบัติราชการที่ไม่ชอบของเจ้าหน้าที่ของทางราชการอีกต่อไปในอนาคต

(ค) สำนักงานฯ สามารถฝึกอบรม สร้างประสบการณ์และความเชี่ยวชาญให้แก่นิติกรของสำนักงานฯ เพื่อให้เป็นนักกฎหมายที่มีความรอบรู้ทางกฎหมายปกครองตลอดจนเผยแพร่หลักกฎหมายปกครอง และคำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้แก่เจ้าหน้าที่ของทางราชการเพื่อให้เป็นหลักในการปฏิบัติราชการต่อไปได้

บทที่ 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบัน : อำนาจหน้าที่ การแบ่งงานภายใน อัตรากำลัง และงบประมาณ

ส่วนที่ 1

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัจจุบันแยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 และอำนาจหน้าที่อย่างอื่นตามที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากรัฐบาล

ก. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534) แยกได้เป็น 3 ส่วน คือ งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกฤษฎีกา งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และงานโดยเฉพาะของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการกฤษฎีกา แบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ

1.1 งานเป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการร่างกฎหมาย

กรรมการร่างกฎหมายมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(ก) จัดทำร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรี

(ข) รับผิดชอบให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรี

(ค) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย

1.2 งานเป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

(1) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(ก) วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้
 (ข) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น
 ในปัญหาข้อกฎหมาย ตามที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกาฯ ให้มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าว
 ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้

(ค) รายงานผลการสั่งการของนายกรัฐมนตริตามพระราชบัญญัตินี้ พร้อมทั้งเสนอวิธี
 การที่นายกรัฐมนตริศั่งการต่อไปในกรณีที่มีการปฏิบัติงานยังไม่เป็นผล

(ง) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดระเบียบปฏิบัติราชการตามมาตรา 51

(2) เรื่องที่จะนำมาร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้

เรื่องที่จะนำมาร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้นั้นต้องเป็นข้อพิพาทระหว่าง
 เอกชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ อันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้
 ต้องปฏิบัติหรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรหรือการกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือขัดหรือไม่ถูกต้องตาม
 กฎหมาย

อย่างไรก็ตาม เพื่อมิให้เป็นการก้าวก่ายการปฏิบัติงานขององค์การทางการเมืองหรือการ
 ปฏิบัติงานที่เมืองอื่นเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว กฎหมายจึงกำหนดห้ามคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
 มิให้รับเรื่องร้องทุกข์ที่มีลักษณะบางอย่างไว้พิจารณา เช่น เรื่องที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเด็ดขาดแล้ว เรื่องที่
 เป็นคดีอยู่ในศาล เป็นต้น

(3) วิธีการร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

การร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ต้องกระทำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
 กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 และระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัย
 ร้องทุกข์ เช่น ผู้ร้องทุกข์จะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือประโยชน์เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่ามาร้องทุกข์ คำร้องทุกข์
 ต้องทำเป็นหนังสือ มีชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์และมีรายการอย่างอื่นตามที่กำหนดไว้

1.3 งานพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

นอกจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะปฏิบัติงานให้บริการทางวิชาการและ
 ชูการแก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แล้ว สำนักงานฯ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ยังมีอำนาจหน้าที่ของ
 ตนเองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ในขั้นตอนต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะ
 กรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 และระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ดังนี้ คือ

(1) ขั้นตอนการพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์ไว้พิจารณา

ขั้นตอนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยนิตกรของ
 สำนักงานฯ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็น “เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์” จะเป็นผู้ตรวจสอบในเบื้องต้น
 ว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นมีลักษณะที่จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ แล้วเสนอความเห็นต่อเลขาธิการคณะกรรมการ
 กฤษฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณา

(2) ขั้นตอนการสอบสวนและสรุปสำนวน

ขั้นตอนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานฯ โดยนิตกรของสำนักงานฯ จะดำเนินการ
 การสอบสวนเรื่องร้องทุกข์ที่เลขาธิการฯ ได้มีคำสั่งรับไว้พิจารณาโดยรวมและตรวจสอบเอกสารหลักฐานและ
 ข้อเท็จจริงที่ได้มาจากผู้ร้องทุกข์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ แล้วจัดทำบันทึกสรุปสำนวนเสนอให้คณะกรรมการ
 วินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาในขั้นตอนต่อไป

(3) ขั้นตอนการตรวจสำนวนและแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมโดยคณะกรรมการวินิจฉัย
 ร้องทุกข์

ขั้นตอนนี้อยู่ในความรับผิดชอบร่วมกันของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และสำนักงานฯ โดยคณะกรรมการฯ จะตรวจสอบว่ามติกรของสำนักงานฯ ได้จัดทำเสนอ ถ้าเห็นสมควรแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ก็จะเชิญผู้ร้องทุกข์และผู้แทนหน่วยงานที่รับผิดชอบมาชี้แจงเพิ่มเติมหรือจะมอบให้มติกรของสำนักงานฯ รับผิดชอบแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมมาเสนอคณะกรรมการฯ อีกครั้งหนึ่งก็ได้ เมื่อคณะกรรมการฯ เห็นว่าได้ข้อเท็จจริงเพียงพอต่อการวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นแล้ว ก็จะมอบให้มติกรของสำนักงานฯ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็น “พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน” เสนอ “คำแถลงการณ์” ต่อคณะกรรมการฯ ก่อนการลงมติวินิจฉัย

(4) ขั้นตอนการวินิจฉัย

“พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน” จะเสนอ “คำแถลงการณ์” (คำแถลงสรุปคดีหรือความเห็นชี้ขาดเบื้องต้น) ต่อคณะกรรมการฯ ก่อนการลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์นั้น จากนั้นคณะกรรมการฯ จะลงมติวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์นั้นตามที่เห็นสมควร แล้วมอบให้มติกรของสำนักงานฯ จัดทำร่างคำวินิจฉัยเสนอให้คณะกรรมการฯ ตรวจสอบพิจารณาและลงนามต่อไป

(5) ขั้นตอนการสั่งการโดยนายกรัฐมนตรี

เมื่อคณะกรรมการฯ ได้มีคำวินิจฉัยแล้ว ถ้าเลขาธิการฯ ไม่มีข้อสังเกตที่จะขอให้คณะกรรมการฯ คณะนั้นหรือที่ประชุมใหญ่ฯ พิจารณาทบทวนเสียก่อน เลขาธิการฯ ก็จะเสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นของเลขาธิการฯ ต่อไปยังนายกรัฐมนตรี

เรื่องร้องทุกข์ที่สำนักงานฯ ได้รับไว้ในวันอาจมีผลการพิจารณาแยกได้เป็น 5 กรณี ดังนี้คือ

(1) เลขาธิการฯ มีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณาเพราะปรากฏข้อเท็จจริงตั้งแต่แรกแล้วว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้

(2) เลขาธิการฯ มีคำสั่งจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบบัญชีเพราะ

(ก) ผู้ร้องทุกข์ขอถอนคำร้องทุกข์เนื่องจากพอใจในผลการดำเนินการของหน่วยงานที่รับผิดชอบในระหว่างการดำเนินการพิจารณาของสำนักงานฯ หรือคณะกรรมการฯ

(ข) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีมติไม่รับไว้พิจารณาเพราะปรากฏข้อเท็จจริงในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้

(3) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัยให้ยุติเรื่องเนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุแห่งการร้องทุกข์ได้หมดสิ้นไปแล้วในระหว่างการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น

(4) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัยให้ยกคำร้องทุกข์นั้นเนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบได้กระทำการโดยถูกต้องแล้วหรือมิได้กระทำการตามที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้าง

(5) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัยให้เยียวยาทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์เนื่องจากได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบได้กระทำการโดยไม่ถูกต้องและเหตุแห่งการร้องทุกข์ยังคงมีอยู่ซึ่งผู้ร้องทุกข์สมควรได้รับการเยียวยาทุกข์ให้

2. งานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

2.1 คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 โดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้มี “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” ขึ้นโดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีว่า ควรจะจัดให้มีการศึกษาวิจัย สัมมนา หรือรับฟังข้อคิดเห็นจากหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนากฎหมายในเรื่องใดบ้าง และเสนอแนะแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนากฎหมายในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการพัฒนากฎหมายประกอบด้วยกรรมการร่างกฎหมายและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชนซึ่งประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน และให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการพัฒนากฎหมายโดยตำแหน่ง

2.2 งานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

งานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมายแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

(1) งานศึกษาวิเคราะห์บรรดากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ถ้าเห็นว่ากฎหมายฉบับใดหรือเรื่องใดมีบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในร่างกาย ทรัพย์สิน หรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่สมควร หรือก่อให้เกิดภาระแก่การประกอบอาชีพหรือธุรกิจของบุคคลโดยไม่จำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หรือการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการ หรือเห็นว่าประเทศไทยควรมีกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรือเพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อจัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายต่อไป

(2) งานเป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายและคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายต่าง ๆ ที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายแต่งตั้งขึ้นอีก 7 คณะ ดังนี้คือ

(ก) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการเมือง การปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

(ข) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการยุติธรรมทางแพ่งและทางอาญา

(ค) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการคลัง การธนาคาร สถาบันการเงิน และรัฐวิสาหกิจ

(ง) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การคมนาคม และการสื่อสาร

(จ) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการเกษตร ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน และสิ่งแวดล้อม

(ฉ) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และการสาธารณสุข

(ช) คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศ

3. งานที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ดำเนินการเอง

นอกจากงานที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการกฤษฎีกาและคณะกรรมการพัฒนากฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ ยังบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้เองอีกหลายประการ ดังนี้คือ

- (ก) งานตรวจพิจารณาและจัดทำร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย
- (ข) งานให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตามที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันระหว่างประเทศร้องขอ
- (ค) งานช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ
- (ง) งานศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (จ) งานจัดพิมพ์คำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นบรรทัดฐานในหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อเผยแพร่
- (ฉ) งานจัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- (ช) งานที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย
- (ซ) งานจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศ และงานวิจัยกฎหมายหรือวิชาอื่นที่เกี่ยวกับกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศ

ข. อำนาจหน้าที่อย่างอื่นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากรัฐบาล

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกาฯ แล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกายังได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ปฏิบัติงานทางกฎหมายอย่างอื่นอีกด้วย ดังต่อไปนี้

1. งานพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 ทุนส่วนและบริษัท) คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมอบให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว และให้ทำการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

2. งานพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับมอบหมายให้ศึกษาวิเคราะห์และเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรให้รัฐบาลทราบล่วงหน้าก่อนที่ร่างกฎหมายนั้น จะได้รับการบรรจุเข้าระเบียบวาระของสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ 2

การแบ่งงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ก. โครงสร้างการแบ่งงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. การแบ่งส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2524 ออกเป็น 5 กอง คือ

1. สำนักงานเลขานุการกรม
2. กองกฎหมายไทย
3. กองกฎหมายต่างประเทศ
4. กองยกร่างกฎหมาย
5. กองวิเคราะห์กฎหมายและการร้องทุกข์

2. หน่วยงานอื่นที่ไม่สังกัดกอง

นอกจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมีส่วนราชการระดับกองต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเพื่อ
รองรับงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบแล้ว งานเกี่ยวกับคณะกรรมการร่างกฎหมายและคณะกรรมการวินิจฉัย
ร้องทุกข์ ซึ่งสำนักงานฯ ต้องรับผิดชอบโดยตรง (ในฐานะฝ่ายเลขานุการนั้น) ปัจจุบันงานนี้มิได้กำหนดส่วน
ราชการระดับกองไว้รองรับแต่กำหนดเนื้อหาและตำแหน่งผู้รับผิดชอบงานไว้ในส่วนกลางที่ไม่สังกัดกองดังต่อไปนี้

(1) ฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการร่างกฎหมายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 71 ท่าน กรรมการร่าง
กฎหมายจะประชุมปรึกษาหารือกันเป็นองค์คณะ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดแบ่งกรรมการร่างกฎหมายออกเป็น
8 คณะ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้นิติกรของสำนักงานฯ ปฏิบัติหน้าที่เป็น
“เลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย” และผู้ช่วยเลขานุการฯ เพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการในเรื่องที่อยู่ในความรับ
ผิดชอบของกรรมการร่างกฎหมายคณะนั้นโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “กรรมการร่างกฎหมายประจำ” (นิติกร
10) รองเลขาธิการฯ และเลขาธิการฯ ตามลำดับ

(2) ฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 36 ท่าน
จะต้องร่วมกันวินิจฉัยเป็นองค์คณะในนามของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดแบ่ง
กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ออกเป็น 5 คณะ

ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนของวิธีพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีนิติกรของสำนักงานฯ 5 ชุดอันประกอบด้วย “เลขานุการประจำคณะกรรมการ
วินิจฉัยร้องทุกข์” “ผู้ช่วยเลขานุการฯ” และ “พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน” เพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แต่ละองค์คณะ โดย
อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “กรรมการร่างกฎหมายประจำ” รองเลขาธิการฯ และเลขาธิการฯ ตามลำดับ

ข. หน้าที่ความรับผิดชอบของกองต่าง ๆ

1. สำนักงานเลขาธิการกรม

รับผิดชอบงานบริการทั่วไปของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แก่ งานสารบรรณ งานบริหารงานบุคคล งานคลัง งานพัสดุ งานศูนย์ข้อมูลและงานบริการอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของกองใด

2. กองกฎหมายไทย มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) พิจารณาร่างกฎหมายที่มีแผนที่แนบท้าย และเสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนที่ ตลอดจนพิจารณาแบบแผนที่แนบท้าย และประสานงานกับหน่วยราชการต่าง ๆ ในการจัดทำแผนที่แนบท้าย
- (2) ตรวจสอบพิจารณาร่างกฎหมายอย่างอื่นนอกจาก (1) ตามที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการฯ
- (3) รวบรวมหลักในการร่างกฎหมายและแบบกฎหมายประเภทต่าง ๆ จัดทำสารบัญชั้ตรกฎหมาย และแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความสะดวกในการค้นคว้าอ้างอิง
- (4) จัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลทางกฎหมาย ตรวจสอบความถูกต้องและกลั่นกรองข้อมูลทางกฎหมายที่ควรจัดเก็บไว้ในระบบคอมพิวเตอร์
- (5) ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางกฎหมายแก่นิติกรของสำนักงานฯ และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (6) ประสานงานกับกระทรวง ทบวง กรมอื่น ในการแลกเปลี่ยนตัวข้าราชการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นการชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการประสานงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาข้าราชการ

3. กองกฎหมายต่างประเทศ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ค้นคว้ากฎหมายต่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศตลอดจนเปรียบเทียบกฎหมายของต่างประเทศไว้ในราชการ
- (2) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายต่างประเทศตามที่กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจขอมา
- (3) ให้คำแนะนำและตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับกฎหมายไทยตามที่องค์การระหว่างประเทศและสถานทูตสอบถามมา
- (4) แปลกฎหมายและเอกสารทางกฎหมายเพื่อใช้ในการร่างกฎหมาย การให้ความเห็นทางกฎหมาย การเผยแพร่ การสัมพันธ์กับต่างประเทศ ตลอดจนการแปลตามที่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ และสถานทูตขอมา
- (5) จัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินของรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ สถาบันการเงินเอกชนและแหล่งเงินทุนในต่างประเทศ หรือเกี่ยวกับการเพิ่มทุนของรัฐบาลในธนาคารโลก
- (6) คัดเลือก จัดหา และให้บริการยืมหนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ทางกฎหมายทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนไมโครฟิล์มเพื่อใช้ในการปฏิบัติราชการของสำนักงานฯ และบุคคลทั่วไป
- (7) ดำเนินการจัดเก็บเอกสารวิชาการและแฟ้มเรื่องที่สำนักงานฯ และคณะกรรมการต่าง ๆ ได้พิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ และบุคคลทั่วไป

4. กองยกร่างกฎหมาย มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ให้การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านการยกร่างกฎหมาย ในการดำเนินการยกร่างกฎหมายให้แก่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐตามที่ร้องขอมา
- (2) ยกร่างกฎหมายตามที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการฯ
- (3) บริการให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นในปัญหาข้อกฎหมายโดยทั่วไปและปัญหาเกี่ยวกับการร่างกฎหมายตามที่กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐหรือ ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการขอให้สำนักงานฯ และคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นทางกฎหมาย ยกร่างกฎหมาย และตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย
- (4) พิจารณาตอบข้อหารือในปัญหาข้อกฎหมายที่เลขาธิการฯ เห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ยุ่งยากหรือเป็นเรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายหรือกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์) ได้เคยพิจารณาให้ความเห็นหรือวินิจฉัยไว้แล้ว
- (5) ตรวจสอบร่างกฎหมายที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ เพื่อเสนอความเห็นต่อฝ่ายบริหารของสำนักงานฯ
- (6) ติดตามผลการพิจารณาแก้ไขร่างกฎหมายที่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานฯ และคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วโดยรัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) ตลอดจนรวบรวมรายงานการประชุมของรัฐสภาเพื่อประโยชน์ในการตีความและการร่างกฎหมาย
- (7) ประสานงานกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาในการเตรียมการชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการธิการของรัฐสภาเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานฯ และคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (8) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลทางวิชาการต่าง ๆ เพื่อเสนอความเห็นในการปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

5. กองวิเคราะห์กฎหมายและการร้องทุกข์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) พิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์เหตุแห่งการร้องทุกข์ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่จะนำมาใช้กับกรณีร้องทุกข์เพื่อลดการร้องทุกข์ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่จะนำมาใช้กับกรณีร้องทุกข์เพื่อลดการปฏิบัติราชการโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนโดยเสนอเป็นความเห็นของสำนักงานฯ ต่อรัฐมนตรีหรือกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี
- (2) ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์กฎหมายต่าง ๆ เพื่อหาข้อบกพร่องและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายต่าง ๆ และเสนอแนะมาตรการ แนวทางวิธีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมาย
- (3) ติดตามผลการดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
- (4) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
- (5) จัดทำแผนงานและโครงการพัฒนากฎหมายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และจัดให้มีการวิจัย สัมมนาและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากฎหมาย
- (6) เผยแพร่ความเห็นที่สำคัญของกรรมการร่างกฎหมาย คำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ความรู้ทางกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขากฎหมายปกครองเพื่อประโยชน์ของทางราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

ส่วนที่ 3

อัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีกรอบอัตรากำลังข้าราชการทั้งสิ้น 216 อัตรา โดยจำแนกตามสายงานและระดับตำแหน่งได้ดังนี้

สายงาน	ระดับ	11	10	9	9-10	8	7-8	7	6-7	6	5	4	3-5	2-4	1-3	รวม
นักบริหาร		1	3	2												
นิติกร			3		1	4	14	7		49			58			
จ. ตรวจสอบภายใน										1						
จ. บริหารงานทั่วไป								1		1			3			
จ. บริหารงานธุรการ										1						
จ. ธุรการ											2	5				8
ช่างพิมพ์														1		
จ. พิมพ์ดีด																11
จ. ระบบงานคอมพิวเตอร์										1			2			
จ. เครื่องคอมพิวเตอร์																1
จ. บันทึกข้อมูล																18
บุคลากร										1			3			
จ. บริหารงานการเงินและบัญชี										1						
นักวิชาการเงินและบัญชี													2			
จ. นักวิชาการพัสดุ													1			
จ. การเงินและบัญชี												1				2
จ. พนักงานพัสดุ														1		
บรรณารักษ์										1			3			
จ. ห้องสมุด												1				1
		1	6	2	1	4	14	8	-	56	2	7	72	2	41	216

ส่วนที่ 4

งบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2535 ดังนี้

หมวดรายจ่าย	ปีงบประมาณ 2535	
	งบประมาณรายจ่ายที่ได้รับ	รายจ่ายจริง
เงินเดือนและค่าจ้างประจำ	17,388,900	18,219,193.93
- เงินเดือน	16,163,700	16,832,713.93
- ค่าจ้างประจำ	1,225,200	1,386,480
- ค่าจ้างชั่วคราว	-	-
ค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	17,617,800	14,073,985.04
- ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ	(10,525,400)	(9,628,061.40)
ค่าสาธารณูปโภค	1,344,800	1,196,941.60
ค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	7,718,700	11,380,804.23
เงินอุดหนุน	260,000	-
รายจ่ายอื่น ๆ	694,000	-
- ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ	(554,000)	-
รวม	45,024,200	44,870,924.80

หน้าว่าง

ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในรอบปีงบประมาณ 2535

และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

หน้าว่าง

บทที่ 1

ผลงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการต่าง ๆ และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

งานในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานั้นส่วนหนึ่งเป็นงานให้บริการทางวิชาการและงานธุรการแก่คณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งได้แก่คณะกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย

ส่วนที่ 1

ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย

และ

อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

ก. ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย

1. ผลงานด้านการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมาย

1.1 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของร่างกฎหมาย

1.1.1 ร่างกฎหมายที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) ร่างพระราชบัญญัติ	จำนวน	56	ฉบับ
(2) ร่างพระราชกฤษฎีกา	จำนวน	3	ฉบับ
(3) ร่างกฎกระทรวง	จำนวน	29	ฉบับ
	รวม	88	ฉบับ

1.1.2 ร่างกฎหมายที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) ร่างพระราชบัญญัติ	จำนวน	51	ฉบับ
(2) ร่างพระราชกฤษฎีกา	จำนวน	2	ฉบับ
(3) ร่างกฎกระทรวง	จำนวน	17	ฉบับ
	รวม	70	ฉบับ

1.2 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

1.2.1 ร่างกฎหมายที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน	1 ฉบับ
(2) สำนักงานอัยการสูงสุด	จำนวน	1 ฉบับ
(3) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	16 ฉบับ
(4) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	1 ฉบับ
(5) กระทรวงการคลัง	จำนวน	1 ฉบับ
(6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	8 ฉบับ
(7) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	14 ฉบับ
(8) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	10 ฉบับ
(9) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	22 ฉบับ
(10) กระทรวงยุติธรรม	จำนวน	4 ฉบับ
(11) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	1 ฉบับ
(12) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	5 ฉบับ
(13) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	2 ฉบับ
(14) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	2 ฉบับ
(15) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	1 ฉบับ
	รวม	88 ฉบับ

1.2.2 ร่างกฎหมายที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน	1 ฉบับ
(2) สำนักงานอัยการสูงสุด	จำนวน	1 ฉบับ
(3) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	9 ฉบับ
(4) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	2 ฉบับ
(5) กระทรวงการคลัง	จำนวน	2 ฉบับ
(6) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	6 ฉบับ
(7) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	9 ฉบับ
(8) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	11 ฉบับ
(9) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	19 ฉบับ
(10) กระทรวงยุติธรรม	จำนวน	1 ฉบับ
(11) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	1 ฉบับ
(12) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	4 ฉบับ
(13) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	1 ฉบับ
(14) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	2 ฉบับ
(15) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	1 ฉบับ
	รวม	70 ฉบับ

1.3 เรื่องที่น่าสนใจ

(1) ร่างพระราชบัญญัติสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ 797/2534)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เสนอให้มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอขึ้นเป็นองค์กรอิสระที่ไม่เป็นส่วนราชการ โดยมีกฎหมายรองรับเป็นการเฉพาะและให้สถาบันมีหน้าที่พัฒนาระบบข้อมูลและข่าวสารของอุตสาหกรรมสิ่งทอ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งทอ เป็นศูนย์กลางการพัฒนากำลังคนด้านสิ่งทอ และเสนอแนะนโยบายด้านสิ่งทอต่อรัฐบาล โดยมีคณะกรรมการคณะหนึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารสถาบัน

นายกรัฐมนตรี (นายอานันท์ ปันยารชุน) ได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวแล้วเห็นชอบด้วย และสั่งการให้รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) พิจารณาจัดทำร่างกฎหมายในเรื่องนี้ ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกา ร่างกฎหมายในเรื่องนี้ต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 5) เป็นผู้พิจารณา ร่างกฎหมายนี้โดยมีสาระสำคัญคือ ให้มีสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรอิสระ และไม่ถูกผูกพันไว้กับกฎระเบียบการปฏิบัติ และข้อบังคับปกติของทางราชการและรัฐวิสาหกิจมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในส่วนที่เป็นการเสริมการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นในการพัฒนาระบบข้อมูลและข่าวสารด้านการตลาดภายในและตลาดโลกของอุตสาหกรรมสิ่งทอ จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งทอในระดับมาตรฐาน เป็นศูนย์กลางทดสอบคุณภาพและมาตรฐานสิ่งทอและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนากำลังคนด้านสิ่งทอ เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างองค์กรภาคเอกชนด้านสิ่งทอ อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวรัฐบาลไม่สามารถนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทัน จึงยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

(2) ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ 759/2534)

สำนักงานอัยการสูงสุดได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีโดยมีสาระสำคัญ คือ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในประเทศไทยไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมให้ความช่วยเหลือทางอาญาตามสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ลงนามร่วมกันในสนธิสัญญา เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2529 และสนธิสัญญาดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับเมื่อมีการแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกันแล้ว แต่ก่อนที่จะแลกเปลี่ยนสัตยาบันสารกันได้นั้นจะต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการเสียก่อน ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นไปเพื่ออนุวัติการสนธิสัญญาในหลายกรณี เช่น การปฏิบัติตามคำร้องขอในการค้นหรือยึดของกลาง หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด การโอนตัวบุคคลที่ถูกคุมขังเพื่อการสืบพยานบุคคลในคดีอาญาในอีกประเทศหนึ่ง การเริ่มกระบวนการทางอาญาตามคำร้องขอ และการให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการรับทรัพย์สิน และร่างพระราชบัญญัตินี้จะเป็นหลักในการเจรจาทำสนธิสัญญาประเภทนี้กับประเทศอื่น ๆ ต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 5) เป็นผู้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในที่สุดได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติจนประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วคือพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ. 2535

(3) ร่างพระราชบัญญัติสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ 470/2534)

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญ คือ ให้มีสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคลเอกชน ทำหน้าที่เป็นผู้แทนผู้ส่งสินค้าทางเรือในการเจรจา

ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางเรือเกี่ยวกับอัตราค่าระวาง ค่าบริการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขนส่งสินค้าทางเรือ โดยมีคณะกรรมการสภา เป็นผู้วางนโยบายและดำเนินงาน และมีอำนาจเรียกบุคคลมาให้ข้อเท็จจริงหรือมาเจรจาได้โดยมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน

คณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 8) ได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ ให้ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น ได้ตัดบทบัญญัติที่ให้อำนาจสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ สามารถเรียกบุคคลใดมาชี้แจงหรือเจรจาและได้ตัดบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนออก เนื่องจากสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือมีฐานะเป็นนิติบุคคลเอกชน และตัดหมวดการเลิกสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือโดยมติที่ประชุมใหญ่ออกทั้งหมด เพราะว่าเป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นโดยพระราชบัญญัติเฉพาะ การยุบเลิกจึงต้องกระทำโดยการตราพระราชบัญญัติยกเลิก

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังไม่ได้ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงยังไม่ได้ประกาศใช้เป็นกฎหมาย

2. ผลงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย

2.1 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานที่ขอความเห็น

2.1.1 เรื่องที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	18	เรื่อง
(2) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	1	เรื่อง
(3) กระทรวงการคลัง	จำนวน	5	เรื่อง
(4) กระทรวงการต่างประเทศ	จำนวน	1	เรื่อง
(5) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	9	เรื่อง
(6) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	12	เรื่อง
(7) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	5	เรื่อง
(8) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	29	เรื่อง
(9) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	1	เรื่อง
(10) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	7	เรื่อง
(11) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	4	เรื่อง
(12) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	2	เรื่อง
(13) ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	3	เรื่อง
(14) กรุงเทพมหานคร	จำนวน	2	เรื่อง
(15) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น	จำนวน	1	เรื่อง
(16) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
(17) องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	จำนวน	2	เรื่อง
(18) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	3	เรื่อง
	รวม	106	เรื่อง

2.1.2 เรื่องที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	8 เรื่อง
(2) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	1 เรื่อง
(3) กระทรวงการคลัง	จำนวน	5 เรื่อง
(4) กระทรวงการต่างประเทศ	จำนวน	1 เรื่อง
(5) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	9 เรื่อง
(6) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	11 เรื่อง
(7) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	6 เรื่อง
(8) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	29 เรื่อง
(9) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	1 เรื่อง
(10) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	6 เรื่อง
(11) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	4 เรื่อง
(12) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	1 เรื่อง
(13) ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	3 เรื่อง
(14) กรุงเทพมหานคร	จำนวน	3 เรื่อง
(15) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น	จำนวน	2 เรื่อง
(16) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	จำนวน	2 เรื่อง
(17) องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	จำนวน	2 เรื่อง
(18) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	2 เรื่อง
	รวม	96 เรื่อง

2.2 เรื่องที่น่าสนใจ

(1) ความเห็นทางกฎหมายเรื่องผลกระทบของการยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ต่อมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 (เรื่องเสร็จที่ 418/2535)

กรมตำรวจได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 แล้ว จะมีผลกระทบต่อมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อ 11 แห่งประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ 38 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการตำรวจ ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534 ที่กำหนดให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 หมวด 5 และหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัย และการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 4) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า แม้ว่ามาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 จะระบุให้นำบทบัญญัติในหมวด 4 หมวด 5 และหมวด 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาประกอบกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช 2477 หมวด 2 ว่าด้วยวินัย และหมวด 3 ว่าด้วยอำนาจการลงทัณฑ์แล้ว จะเห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้กล่าวถึง “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน” และ “กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน” โดยมีได้ระบุเจาะจงว่าเป็นกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนฉบับใด โดยเฉพาะในมาตรา 9 วรรคแปด ได้บัญญัติว่า “การลงโทษตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน หมายถึงการลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนซึ่งใช้อยู่...” จึงเห็นได้ว่ามาตรา 61 มีความมุ่งหมายที่จะให้นำบทบัญญัติในหมวดที่ว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการและการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาอนุโลมใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจ ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช 2477 เพื่อบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ได้ถูกยกเลิกไปโดยมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับแทน ในการใช้บังคับมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 จึงต้องนำบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 มาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518

(2) ความเห็นทางกฎหมายเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 103 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 (เรื่องเสร็จที่ 189/2535)

กรมการปกครองได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่าบุคคลต่างด้าวที่ได้สัญชาติไทยโดยการเข้าถือสัญชาติตามสามมีจะมีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 103 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 5) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า ในเรื่องการได้สัญชาติไทยโดยการถือสัญชาติไทยตามสามมีนั้น มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 บัญญัติให้หญิงต่างด้าวซึ่งได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทยถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทยให้ยื่นคำขอถือสัญชาติไทยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี แต่ในเรื่องการขอแปลงสัญชาติเป็นไทยนั้น มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ ได้มีการกำหนดคุณสมบัติอื่น ๆ ของคนต่างด้าว ซึ่งอาจขอแปลงสัญชาติเป็นไทยได้และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้ผู้ที่ประสงค์จะขอแปลงสัญชาติเป็นไทยไว้ด้วย ดังนั้น หญิงซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้สมรสกับผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งรัฐมนตรีได้อนุญาตให้มีสัญชาติไทยตามสามมีแล้วย่อมเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยไม่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดว่าจะต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีเช่นเดียวกับผู้ได้สัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติตามมาตรา 103 (1) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2534 แต่อย่างใด

(3) ความเห็นทางกฎหมายเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว (เรื่องเสร็จที่ 130/2535)

กระทรวงศึกษาธิการได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่าข้อความที่ว่า “ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียน” ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวไว้ว่า ได้เข้าเรียนอยู่ในสถาบันการศึกษาในประเทศตามกำหนดเวลามาโดยตลอดไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียนจนกระทรวงศึกษาธิการรับรองว่ามีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นั้น

มีความหมายเพียงใด และผู้ที่จบการศึกษาโดยวิธีเรียนระบบชั้นเรียน วิธีการเรียนทางไกล หรือวิธีเรียนด้วยตนเอง ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 จะเป็นผู้มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2522 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 5) ได้พิจารณาข้อหารื้อดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า ข้อความที่ว่า “ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกระบบโรงเรียน” ตามมาตรา 19 ดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะให้สิทธิแก่ผู้ที่จบการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ของกระทรวงศึกษาธิการในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ซึ่งการศึกษาตามระบบการศึกษานอกโรงเรียนนั้น จะต้องมีการเข้าเรียนในโรงเรียนตามกำหนดเวลา หรือมีการเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มตามกำหนดเวลา ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ดังนั้น บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวที่จบการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2530 ทั้งสามวิธีการเรียนตามหลักสูตรดังกล่าว จึงเป็นผู้มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย

(4) ความเห็นทางกฎหมายเรื่อง อำนาจของพนักงานอัยการในการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามมาตรา 143 วรรคสอง (ก) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เรื่องเสรีจี่ 720/2535)

กรมตำรวจขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า ในกรณีที่พนักงานสอบสวนทำความเห็นสั่งไม่ฟ้องพลตำรวจเอกประทีน สันติประภพ ซึ่งเป็นผู้ต้องหาส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวนการสอบสวนโดยยังมีได้ทำการสอบสวนปากคำพลตำรวจเอกประทีนฯ และยังมีได้แจ้งข้อหาให้พลตำรวจเอกประทีนฯ ทราบ พนักงานอัยการจะมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามมาตรา 143 วรรคสอง (ก) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยให้ทำการสอบสวนปากคำของพลตำรวจเอกประทีนฯ ได้หรือไม่ และในกรณีที่พลตำรวจเอกประทีนฯ ขอมอบตัวต่อผู้คดี พนักงานสอบสวนจะต้องรับตัวไว้ดำเนินคดีหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาข้อหารื้อดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมผู้ต้องหาได้โดยไม่ต้องสั่งฟ้องผู้ต้องหาเสียก่อน โดยมีเหตุผลว่าบทบัญญัติมาตรา 143 วรรคหนึ่ง เป็นการกำหนด “หน้าที่” ของพนักงานอัยการไว้ในกรณีที่ใดจะต้องปฏิบัติเช่นใด ส่วนมาตรา 143 วรรคสอง เป็นการกำหนด “อำนาจ” ของพนักงานอัยการว่า ในการดำเนินการตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา 143 วรรคหนึ่ง นั้น พนักงานอัยการมีอำนาจเช่นใดบ้าง การที่บทบัญญัติวรรคสอง (ก) กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจ “(ก) สั่งตามที่เห็นควรให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อส่งต่อไป” นั้น เป็นที่เห็นได้ชัดว่าในขณะที่พนักงานอัยการขอให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมเป็นกรณีที่พนักงานอัยการยังมีได้ส่งสำนวนไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ฟ้องก็ตาม และในการสั่งให้มีการสอบสวนเพิ่มเติมนี้เมื่อการสอบสวนคือการ “รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด” เพื่อจะให้รู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือพิสูจน์ให้เห็นความผิด (มาตรา 131) การสอบสวนเพิ่มเติมจึงหมายถึงพยานหลักฐานทุกชนิดไม่จะเป็นการสอบสวนเพิ่มเติมจากพยานหรือจากผู้ต้องหากก็ตาม และในการสอบสวนเพิ่มเติมนี้หากเป็นกรณีการสอบสวนผู้ต้องหาที่ยังไม่มีการแจ้งข้อหามาก่อน พนักงานสอบสวนก็ต้องแจ้งข้อหาให้ทราบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 134 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ส่วนหลังจากนั้นพนักงานสอบสวนจะจับกุมหรือควบคุมผู้ต้องหาหรือไม่ก็ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติการณ์แห่งคดีเป็นรายกรณี หาก

พนักงานสอบสวนยังคงมีความเห็นว่าผู้ต้องหาผู้นั้นมิใช่ผู้กระทำความผิดแม้จะสอบสวนเพิ่มเติมแล้วก็ไม่อาจจะควบคุมตัวไว้ได้แต่อย่างใด และเมื่อยังไม่มีคำสั่งเป็นเด็ดขาด กระบวนการสอบสวนก็ยังไม่สิ้นสุด ถึงแม้ว่าพนักงานสอบสวนจะส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการแล้วก็ตาม แต่พนักงานอัยการอาจสั่งให้พนักงานสอบสวนสอบสวนผู้ต้องหาเพิ่มเติมได้ ดังนั้น ถ้าพลตำรวจเอกประทีนฯ เข้าพบพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบสวนพลตำรวจเอกประทีนฯ และแจ้งข้อหาให้ทราบ โดยพลตำรวจเอกประทีนฯ จะให้การหรือไม่อย่างไรก็ได้

(5) ความเห็นทางกฎหมายเรื่อง ผู้มีอำนาจให้ความยินยอมในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (เรื่องเสรีจที่ 506/2535)

คณะกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมีมติให้กรมประชาสงเคราะห์หรือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังนี้

(ก) กรณีที่บิดามารดาได้ทำความตกลงกันไว้ในขณะหย่าให้ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรบิดาหรือมารดาฝ่ายนั้นจะเป็นผู้มีอำนาจปกครองบุตรแต่ผู้เดียวตามนัยมาตรา 1566 (6) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ และเมื่อจะมีการมอบเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น จำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งให้ความยินยอมตามมาตรา 1598/21 วรรคสอง หรือไม่

(ข) มาตรา 1566 (6) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2533 จะมีผลย้อนหลังไปบังคับผู้ที่ทำข้อตกลงการหย่าก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2533 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 6) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่ากรณีที่มาตรา 1566 (6) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2533 ได้บัญญัติให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดาในกรณีที่มีการทำความตกลงกันนั้น เป็นการโอนอำนาจปกครองของอีกฝ่ายหนึ่งโดยผลของกฎหมาย เมื่อมาตรา 1520 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้บัญญัติให้บิดามารดาทำความตกลงในเรื่องบุตรได้ การพิจารณาผลของการทำความตกลงดังกล่าวในขณะนี้จึงต้องเป็นไปตามมาตรา 1566 (6) ที่แก้ไขใหม่ ไม่ว่าจะได้ทำความตกลงเมื่อใดก็ตาม ฉะนั้น ในเรื่องที่เป็นปัญหานี้ถ้าจะมีการรับผู้เยาว์เป็นบุตรบุญธรรมต่อไป มารดาผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นจึงเป็นผู้เดียวที่จะมีอำนาจให้ความยินยอมการรับบุตรบุญธรรมได้ตามมาตรา 1598/21 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องให้บิดาให้ความยินยอมด้วยแต่อย่างใด

(6) ความเห็นทางกฎหมายเรื่อง การขายทรัพย์สินขององค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อชดใช้หนี้กระทรวงการคลัง (เรื่องเสรีจที่ 800/2535)

องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายไปยังสำนักงานฯ ว่าองค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะขายทรัพย์สินและที่ดินบางส่วนขององค์การฯ โดยที่ดินบางส่วนจะให้เอกชนมาลงทุนปลูกสร้างอาคารชุด จัดสร้างสวนเกษตรจำหน่ายเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และจกนำไปชำระหนี้กระทรวงการคลังตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พ.ศ. 2501 มาตรา 6 และมาตรา 7 องค์การฯ จะสามารถกระทำได้หรือไม่เพียงใด และมีขอบเขตอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 8) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า องค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีอำนาจที่จะขายทรัพย์สินและที่ดินบางส่วนขององค์การฯ ซึ่งได้มาจากการซื้อด้วยเงินกู้และการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามมาตรา 7 (1) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พ.ศ. 2501 เพื่อนำมาจัดใช้หนี้กระทรวงการคลังได้ เพราะหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่องค์การฯ กู้เงินมาเพื่อดำเนินกิจการขององค์การฯ แต่การที่องค์การฯ จะให้เอกชนมาลงทุนปลูกสร้างอาคารชุด หรืออาคารพาณิชย์ หรือทาว์นเฮ้าส์ หรือจัดสร้างสวนเกษตรจำหน่ายบางส่วนนั้น แม้ว่าองค์การฯ จะมีอำนาจในการร่วมงานหรือสมทบกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ขององค์การฯ ก็ตาม แต่จะต้องอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ด้วย ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงกิจการที่องค์การฯ ประสงค์จะดำเนินการแล้ว จะเห็นว่าเป็นกิจการที่อยู่นอกวัตถุประสงค์ขององค์การฯ ที่กำหนดไว้ องค์การฯ จึงไม่สามารถที่จะให้เอกชนมาลงทุนปลูกสร้างอาคารชุด อาคารพาณิชย์หรือทาว์นเฮ้าส์ หรือจัดสร้างสวนเกษตรจำหน่ายได้

ข. อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

1. ปัญหาข้อจำกัดในด้านอัตรากำลังและแนวทางการแก้ไข

(1) สำหรับงานที่เกี่ยวกับคณะกรรมการร่างกฎหมายนั้น สำนักงานฯ มิได้กำหนดส่วนราชการระดับกองไว้รองรับ แต่กำหนดเนื้องานและตำแหน่งผู้รับผิดชอบงานไว้ในส่วนกลางที่ไม่สังกัดกอง โดยจัดให้นิติกรของสำนักงานปฏิบัติหน้าที่เป็น “เลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย” และ “ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย” เพื่อปฏิบัติงานทางวิชาการในเรื่องที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรรมการร่างกฎหมายซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 8 คณะ

(2) แต่เดิมสำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย รวมทั้งหมด 19 อัตราดังนี้

(ก) รองเลขาธิการฯ ฝ่ายงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (นักบริหาร 10)	จำนวน 1 อัตรา
(ข) กรรมการร่างกฎหมายประจำ (นิติกร 10)	จำนวน 2 อัตรา
(ค) เลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย (นิติกร 7 - 8)	จำนวน 8 อัตรา
(ง) ผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย (นิติกร 6)	จำนวน 8 อัตรา

(3) การจัดสรรอัตรากำลังดังกล่าวข้างต้นเท่ากับว่าเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายแต่ละคนมีผู้ช่วยเลขานุการฯ เพื่อช่วยปฏิบัติงานต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เป็นงานวิชาการและในส่วนที่เป็นงานด้านเลขานุการเพียงคนเดียว ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากฝ่ายเลขานุการประจำคณะกรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะต้องรับผิดชอบงานร่างกฎหมายและงานให้ความเห็นทางกฎหมายที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นและเป็นงานที่จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้ากฎหมายและเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ ผู้ช่วยเลขานุการฯ เพียงคนเดียวจึงไม่สามารถช่วยแบ่งเบาภาระของเลขานุการฯ ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ทันต่อความต้องการโดยเฉพาะในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนหรือเป็นเรื่องที่ต้องมีการประชุมใหญ่ของกรรมการร่างกฎหมาย

(4) สำนักงานฯ ได้แก้ไขปัญหาข้อจำกัดในด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของฝ่ายงานคณะกรรมการร่างกฎหมาย โดยการเสนอข้อกำหนดอัตรากำลังนิติกร 3 - 5 เพิ่มเติมจำนวน 8 อัตรา เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมาย คนที่ 2 ซึ่งสำนักงาน ก.พ. และ ก.พ. ได้พิจารณาแล้วมีมติอนุมัติให้สำนักงานฯ กำหนดตำแหน่งดังกล่าวเพิ่มเติมได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2535

2. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

(1) ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีได้รับหลักการแล้วและส่งให้กรรมการร่างกฎหมายตรวจพิจารณานั้น สำนักงานฯ จะเชิญผู้แทนหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และผู้แทนหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปชี้แจงข้อเท็จจริงและความเป็นมาของร่างกฎหมายนั้น ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและตอบข้อซักถามของกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับร่างกฎหมายนั้น ซึ่งในบางครั้งหน่วยงานเจ้าของเรื่องได้แต่งตั้งผู้แทนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับล่างซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นโดยตรง ทำให้การตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเป็นไปด้วยความล่าช้าเนื่องจากเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงตอบข้อซักถามของกรรมการฯ ได้ โดยต้องขอรับไปตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หรือต้องย้อนกลับไปหาหรือผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานนั้นเสียก่อน

(2) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น สำนักงานฯ จะได้ชักชวนความเข้าใจและขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ให้แต่งตั้งผู้แทนซึ่งสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงและความเป็นมาของร่างกฎหมายนั้นได้

3. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

(1) ในการขอความเห็นทางกฎหมายไปยังกรรมการร่างกฎหมายนั้น ในบางครั้งหน่วยงานเจ้าของเรื่องมิได้กำหนดประเด็นที่จะขอหารือไว้ให้ชัดเจนหรือสรุปข้อเท็จจริงที่เป็นมาของปัญหาที่จะขอหารือขัดแย้งกับประเด็นข้อหารือหรือจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาไม่ครบถ้วน ทำให้ฝ่ายเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายต้องเสียเวลาในการศึกษาทำความเข้าใจเรื่องหรือต้องติดต่อขอข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม ทำให้การเสนอเรื่องให้กรรมการร่างกฎหมายพิจารณาต้องล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น

(2) ในการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย สำนักงานฯ จะเชิญผู้แทนหน่วยงานเจ้าของเรื่องและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปชี้แจงข้อเท็จจริงหรือตอบข้อซักถามของกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องที่ขอหารือ ซึ่งในบางครั้ง หน่วยงานเจ้าของเรื่องได้แต่งตั้งผู้แทนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับล่างที่ไม่สามารถชี้แจงข้อเท็จจริงหรือตอบข้อซักถามของกรรมการร่างกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหานั้นได้ หรือในบางครั้งผู้แทนของหน่วยงานเจ้าของเรื่องชี้แจงข้อเท็จจริงไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในหนังสือหารือ ทำให้การพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมายเป็นไปด้วยความยากลำบากหรือล่าช้า

(3) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตาม (1) และ (2) นั้น สำนักงานฯ จะได้ชักชวนความเข้าใจและขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ให้สรุปข้อเท็จจริงและกำหนดประเด็นข้อหารือให้ชัดเจนและจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาให้ครบถ้วน ตลอดจนแต่งตั้งผู้แทนซึ่งสามารถชี้แจงข้อเท็จจริงกับเรื่องที่จะขอหารือได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 2

ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

ก. ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

1. สถิติและปริมาณงาน

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานฯ ได้รับเรื่องร้องทุกข์ไว้ทั้งหมดจำนวน 105 เรื่อง และได้ดำเนินการเสร็จจำนวน 120 เรื่อง โดยอาจจำแนกสถิติและปริมาณงานได้ตามผลการพิจารณา ตามประเภทของเรื่องร้องทุกข์ และตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1.1 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามผลการพิจารณา

ในปีงบประมาณ 2535 มีผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังนี้

(1) เลขธิการฯ มีคำสั่งไม่รับไว้พิจารณา	จำนวน	12	เรื่อง
(2) เลขธิการฯ มีคำสั่งจำหน่ายเรื่อง	จำนวน	16	เรื่อง
(3) คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัย			
(ก) ให้อยู่ดีเรื่อง	จำนวน	4	เรื่อง
(ข) ให้อยกคำร้องทุกข์	จำนวน	17	เรื่อง
(ค) ให้เยียวยาทุกข์ให้ผู้ร้องทุกข์	จำนวน	17	เรื่อง
(ง) ไม่รับไว้พิจารณา	จำนวน	54	เรื่อง
	รวมทั้งหมด	120	เรื่อง

1.2 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของเรื่องร้องทุกข์

1.2.1 ประเภทของเรื่องร้องทุกข์ที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับสัญชาติและการทะเบียนราษฎร	=	1	เรื่อง
(2) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการและเงินสวัสดิการต่าง ๆ ของข้าราชการ	=	9	เรื่อง
(3) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและวินัยของข้าราชการ ลูกจ้างของทางราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	=	21	เรื่อง
(4) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับที่ดิน (ที่สาธารณประโยชน์ที่ราชพัสดุ ที่ดินของเอกชน ฯลฯ)	=	16	เรื่อง
(5) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	=	6	เรื่อง
(6) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับระเบียบ สรรพว่าด้วยการพัสดุและสัญญาเกี่ยวกับทางราชการ	=	8	เรื่อง
(7) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	=	10	เรื่อง
(8) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเหตุรำคาญ	=	2	เรื่อง
(9) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน	=	11	เรื่อง

(10) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปกครอง (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ฯลฯ)	=	15 เรื่อง
(11) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับภาษีอากร	=	- เรื่อง
(12) เรื่องร้องทุกข์ประเภทอื่น ๆ	=	6 เรื่อง
รวมทั้งหมด		105 เรื่อง

1.2.2 ประเภทของเรื่องร้องทุกข์ที่ได้ดำเนินการเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับสัญชาติและการทะเบียนราษฎร	=	1 เรื่อง
(2) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการและ เงินสวัสดิการต่าง ๆ ของข้าราชการ	=	10 เรื่อง
(3) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและ วินัยของข้าราชการ ลูกจ้างของทางราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ	=	47 เรื่อง
(4) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับที่ดิน (ที่สาธารณประโยชน์ ที่ราชพัสดุ ที่ดินของเอกชน ฯลฯ)	=	17 เรื่อง
(5) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	=	10 เรื่อง
(6) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับระเบียบ สนร. ว่าด้วยการพัสดุ และสัญญากับทางราชการ	=	4 เรื่อง
(7) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	=	4 เรื่อง
(8) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและเหตุรำคาญ	=	3 เรื่อง
(9) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน	=	6 เรื่อง
(10) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปกครอง (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายอำเภอ ฯลฯ)	=	5 เรื่อง
(11) เรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับภาษีอากร	=	- เรื่อง
(12) เรื่องร้องทุกข์ประเภทอื่น ๆ	=	13 เรื่อง
รวมทั้งหมด		120 เรื่อง

1.3 สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เรื่องร้องทุกข์ที่สำนักงานฯ ได้รับไว้นั้นมีหลายเรื่องที่ยังไม่เป็นที่ชัดเจนในชั้นแรกว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในเรื่องร้องทุกข์นั้น สำนักงานฯ จึงได้รวบรวมสถิติและปริมาณงานของเรื่องร้องทุกข์ที่จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้เฉพาะในชั้นที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ดังนี้

หน่วยงานที่รับผิดชอบ	ปี 2535
(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน 1 เรื่อง
(2) สำนักงานนายกรัฐมนตรี	จำนวน 2 เรื่อง
(3) กระทรวงกลาโหม	จำนวน 1 เรื่อง

(4) กระทรวงการคลัง	จำนวน	5 เรื่อง
(5) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	9 เรื่อง
(6) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	5 เรื่อง
(7) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	1 เรื่อง
(8) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	43 เรื่อง
(9) กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	2 เรื่อง
(10) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	28 เรื่อง
(11) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	5 เรื่อง
(12) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	3 เรื่อง
(13) ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	3 เรื่อง
(14) รัฐวิสาหกิจ	จำนวน	7 เรื่อง
(15) ราชการส่วนท้องถิ่น	จำนวน	5 เรื่อง
	รวม	120 เรื่อง

2. คำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่น่าสนใจ

ในปีงบประมาณ 2535 มีคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่น่าสนใจซึ่งขอนำมาเสนอเป็นตัวอย่าง ดังนี้

1. คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ที่ 32/2535 (เรื่องร้องทุกข์ของนางวาด ชาวผ่อง และ

นายบุญเลิศ ชาวผ่อง)

ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ว่า กระทรวงการคลังกระทำการโดยไม่ถูกต้องที่สั่งไม่อนุมัติให้กรมชลประทานเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตรให้แก่ผู้ร้องทุกข์ตามสิทธิอันพึงได้รับตามกฎหมาย

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 1) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ คำสั่งกระทรวงการคลังที่สั่งไม่อนุมัติให้ผู้ร้องทุกข์ (นายบุญเลิศฯ) ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรและเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตรสำหรับบุตรทั้ง 6 คน ตามสิทธิเดิมของผู้ร้องทุกข์ (นางวาดฯ) และให้ส่งเงินที่เบิกไปแล้วคืนเป็นรายได้แผ่นดิน นั้น เป็นคำสั่งที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

จากข้อร้องทุกข์ดังกล่าวมีประเด็นที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า ข้อร้องทุกข์ดังกล่าวเป็นข้อร้องทุกข์ที่ขาดอายุความร้องทุกข์ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 อันเป็นเหตุให้เป็นข้อร้องทุกข์ที่ต้องห้ามมิให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา 20 (7) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือไม่ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรมชลประทานได้ส่งหนังสือแจ้งคำสั่งไปยังหน่วยงานที่ผู้ร้องทุกข์ทั้งสองคนสังกัดอยู่ตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 2533 ผู้ร้องทุกข์ทั้งสองคนจึงน่าจะได้ทราบคำสั่งดังกล่าวตั้งแต่ช่วงเวลานั้นแล้ว ดังนั้นการที่ผู้ร้องทุกข์ได้จัดส่งหนังสือร้องทุกข์ไม่ลงวันที่มายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2534 ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่ากำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ จึงเป็นการร้องทุกข์ที่ขาดอายุความร้องทุกข์แล้ว แต่โดยที่การวินิจฉัยข้อร้องทุกข์นี้จะเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำ **เป็นส่วนรวม** ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงได้ใช้อำนาจตามมาตรา 23 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา รับเรื่องร้องทุกข์นี้ไว้พิจารณา

ในการพิจารณาเนื้อหาสาระของข้อร้องทุกข์ดังกล่าว คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่า การเปลี่ยนตัวผู้ใช้สิทธิไม่มีผลให้สิทธิของผู้ร้องทุกข์ (นางवादา) ซึ่งเคยมีสิทธิเบิกเงินสวัสดิการสำหรับบุตรทั้ง 6 คนอยู่เดิมต้องสูญเสียหรือสิ้นสุดไป เพียงแต่เปลี่ยนตัวผู้ใช้สิทธิเบิกเงินจากผู้ร้องทุกข์คนหนึ่งที่หนึ่ง (นางवादา) มาเป็นผู้ร้องทุกข์คนที่สอง (นายบุญเลิศ) กระทำการแทนในฐานะที่เป็นคู่สมรสฝ่ายสามีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ใหม่ สำหรับบุตรทั้ง 6 คน จนกว่าจะหมดสิทธิ ดังนั้น คำสั่งกระทรวงการคลังจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย สมควรที่นายกรัฐมนตรีจะได้มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของกระทรวงการคลังดังกล่าว และพิจารณาอนุมัติให้ผู้ร้องทุกข์ (นายบุญเลิศ) ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการต่าง ๆ ตามสิทธิเดิมของผู้ร้องทุกข์คนหนึ่งที่หนึ่ง (นางवादา) ได้ต่อไป

รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

กระทรวงการคลังได้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าวของกระทรวงการคลัง และอนุมัติให้นายบุญเลิศ ชาวเมืองเป็นผู้ใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือบุตรและการศึกษาของบุตร ตามสิทธิเดิมของนางवाद ชาวเมือง

2. คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ 45/2535 (เรื่องร้องทุกข์ของนายแจ่ม โสฬส กับผู้ร่วมร้องทุกข์อื่น)

ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ว่า ผู้ร้องทุกข์เป็นราษฎรในหมู่ที่ 1-2-3-4-5 และ 6 ตำบลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ได้ใช้ทางสาธารณะที่ติดต่อเชื่อมหาดในหานกับหาดอ่าวเสนเดินเข้าออกไปเก็บหอยตกปลา และหาของป่ามาเป็นเวลานาน ต่อมาโรงแรมภูเก็ตบีชคลับได้ปิดกั้นทางสาธารณะดังกล่าว ทำให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับความเดือดร้อนไม่สามารถใช้ทางสาธารณะได้โดยสะดวก และโรงแรมฯ ยังอ้างว่าที่ดินของโรงแรมฯ เป็นที่ดินมีโฉนดและพื้นที่ที่ครอบคลุมออกไปในทะเลเป็นบางส่วน ผู้ร้องทุกข์จึงขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาแก้ไขความเดือดร้อน โดยให้มีการเปิดทางสาธารณะให้พวกตนได้ใช้ตามเดิม และขอให้สอบสวนว่าที่ดินของโรงแรมฯ ออกไปในทะเลจริงหรือไม่ และเหตุใดจึงออกโฉนดที่ดินในลักษณะดังกล่าวได้

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 3) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ทางซึ่งผู้ร้องทุกข์อ้างว่าเป็นทางสาธารณะที่ปรากฏอยู่ในที่ดินของโรงแรมภูเก็ตบีชคลับ เป็นทางสาธารณะหรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ปรากฏจากการให้ถ้อยคำของผู้สูงอายุซึ่งอยู่ในบริเวณที่พิพาทว่า ทางที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้างว่าเป็นทางสาธารณะนั้น ชาวบ้านได้ร่วมกันใช้เป็นทางเดินไปจับปลาและล่าสัตว์มาเป็นเวลากว่า 10 ปี แล้ว และปรากฏจากการให้ถ้อยคำของผู้สูงอายุในท้องที่นั้นว่า ประชาชนได้ใช้ทางสาธารณะที่เชื่อมระหว่างหาดในหานและหาดอ่าวเสนนี้มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี แล้ว และเมื่อพิจารณาจากแผนที่แสดงทางพิพาทและคำชี้แจงของหน่วยงานที่รับผิดชอบแสดงว่า เส้นทางพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทางซึ่งเชื่อมโยงระหว่างหาดในหานและหาดอ่าวเสนซึ่งเป็นที่สาธารณะ เมื่อทางดังกล่าวเป็นทางเชื่อมระหว่างที่สาธารณะไปยังที่สาธารณะ จึงน่าเชื่อว่าผู้ร้องทุกข์และประชาชนทั่วไปได้ใช้เส้นทางนี้ เมื่อประชาชนทั่วไปได้ใช้มาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี ทางสายนี้จึงเป็นทางสาธารณะ และโดยที่ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ประชาชนทั่วไปได้ใช้ทางสาธารณะมาก่อนที่จะมีการออกเอกสารสิทธิที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงแรมฯ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเห็นว่าเอกสารสิทธิดังกล่าวได้ออกทับทางสาธารณะอีกด้วย

ประเด็นที่ 2 การที่อำเภอเมืองภูเก็ตปล่อยให้โรงแรมภูเก็ตบีชคลับสร้างอาคารคร่อมทางที่ผู้ร้องทุกข์อ้างว่าเป็นทางสาธารณะและสิ่งปิดกั้นกีดขวางทางดังกล่าวนั้น เป็นการที่เจ้าหน้าที่ละเอียดอ่อนหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อทางดังกล่าวเป็นทางสาธารณะตามความเห็นในประเด็นที่ 1 การที่อำเภอเมืองภูเก็ตปล่อยให้โรงแรมภูเก็ตบีชคลับสร้างอาคารคร่อมทางสาธารณะและสิ่งปิดกั้นกีดขวางทางดังกล่าว ทั้งที่มีหน้าที่ในอันที่จะตรวจตราดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์มิให้ผู้ใดใช้ประโยชน์แต่เฉพาะตัว จึงเป็นการละเอียดอ่อนหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา 19 (2) (ก) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้อำเภอเมืองภูเก็ตพิจารณาดำเนินการให้โรงแรมภูเก็ตบีชคลับรื้ออาคารซึ่งปลูกสร้างคร่อมทางสาธารณะ และรื้อถอนสิ่งปิดกั้นกีดขวางทางดังกล่าว เพื่อให้ราษฎรสามารถใช้ทางได้โดยสะดวก

ประเด็นที่ 3 การที่ผู้ร้องทุกข์อ้างว่าโฉนดที่ดินซึ่งเป็นที่ดินของโรงแรมภูเก็ตบีชคลับได้ออกครอบคลุมไปในทะเลบางส่วน อันเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้เสียหายหรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องทุกข์ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงจากการกระทำดังกล่าวของเจ้าพนักงานที่ดินอย่างไร ผู้ร้องทุกข์จึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 19 (1) (2) (ค) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ดังนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงไม่รับเรื่องในประเด็นที่ 3 นี้ไว้พิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเสนอให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้อำเภอเมืองภูเก็ตพิจารณาดำเนินการให้โรงแรมภูเก็ตบีชคลับรื้ออาคารซึ่งปลูกสร้างคร่อมทางสาธารณะและรื้อถอนสิ่งปิดกั้นกีดขวางทางเสียเพื่อให้ราษฎรสามารถใช้ทางได้โดยสะดวกต่อไป และมีมติไม่รับเรื่องร้องทุกข์ในประเด็นที่ 3 ไว้พิจารณา
รองนายกรัฐมนตรี (นายเกษม สุวรรณกุล) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ต่อมากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า จังหวัดภูเก็ตได้สั่งให้โรงแรมภูเก็ตบีชคลับดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่กีดขวางทางสาธารณะแล้ว แต่บริษัท เฟอร์สท์ แปซิฟิก แลนด์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมภูเก็ตบีชคลับ ได้มีหนังสือคัดค้านคำสั่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งสั่งการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าวไม่ชอบด้วยความเป็นธรรมเนื่องจากบริษัทฯ ไม่ได้ก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างคร่อมทางสาธารณะ แต่ได้ปลูกสร้างบนที่ดินมีโฉนด และบริษัทฯ ไม่มีโอกาสแสดงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ทำให้บริษัทฯ ต้องได้รับความเสียหาย บริษัทฯ จึงขอให้มีการพิจารณาทบทวนเรื่องร้องทุกข์นี้ และยกเลิกคำสั่งนายกรัฐมนตรีตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณา

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ได้พิจารณาคำขอของกระทรวงมหาดไทยแล้ว มีความเห็นสรุปได้ดังนี้

1. ในการดำเนินกระบวนการวินิจฉัยพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงพอสมควร ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้กระทำการดังกล่าวแล้ว ส่วนบริษัท เฟอร์สท์ แปซิฟิก แลนด์ จำกัด (มหาชน) เป็นเพียงบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเท่านั้น จึงอยู่ในดุลพินิจของ

คณะกรรมการฯ ที่จะเรียกมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา หรือจะเรียกมาให้ถ้อยคำในฐานะพยานบุคคลได้เท่าที่จำเป็น ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาจากพยานหลักฐานของผู้ร้องทุกข์และของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรวมทั้งไฉนที่ติดง่าแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ จึงไม่จำเป็นต้องมีหนังสือเรียกให้บริษัทฯ มาให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานแต่อย่างใด

2. การที่บริษัทฯ ขอให้พิจารณาทบทวนเรื่องร้องทุกข์ใหม่เป็นเรื่องที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ เนื่องจากเป็นเรื่องที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว

กรณีคำสั่งนายกรัฐมนตรี โดยรองนายกรัฐมนตรี (นายเกษม สุวรรณกุล) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ไม่ปรากฏว่าเป็นการสั่งการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการสั่งการที่ผิดขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งนั้นย่อมเป็นที่สุด ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2530 ที่เห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ที่ว่าคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ได้สั่งการในเรื่องร้องทุกข์ใดแล้ว หากไม่ปรากฏว่าเป็นการสั่งการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการสั่งการที่ผิดขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ คำสั่งนั้นย่อมเป็นที่สุด จะรื้อฟื้นพิจารณาใหม่ไม่ได้ และนายกรัฐมนตรีจะอาศัยอำนาจในการกำกับโดยทั่วไปซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินเปลี่ยนแปลงหรือทบทวนคำสั่งดังกล่าวซึ่งเป็นอำนาจตามกฎหมายพิเศษไม่ได้

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงมีมติว่าไม่อาจพิจารณาทบทวนเรื่องร้องทุกข์นี้ได้ และอำเภอเมืองภูเก็ตมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ส่วนกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ที่จะต้องติดตามและกำกับดูแลให้อำเภอเมืองภูเก็ตดำเนินการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี และมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งมตินี้ให้กระทรวงมหาดไทยทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และให้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการให้นายกรัฐมนตรีทราบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งมติดังกล่าวของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้นายกรัฐมนตรีทราบแล้ว และอยู่ในระหว่างการติดตามผลการดำเนินการ

3. คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ที่ 65/2535 (เรื่องร้องทุกข์ของนางวิไล ธรรมชาติ)

ผู้ร้องทุกข์ได้ร้องทุกข์ว่า โรงพยาบาลปัตตานีกระทำการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายในการพิจารณาดำเนินการคำขอเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ร้องทุกข์

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ (คณะที่ 1) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาและวินิจฉัยรวม 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การที่โรงพยาบาลปัตตานีไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับเดือนสิงหาคม-กันยายน 2533 จำนวน 2 เดือน ตามแบบขอรับเงินค่าเช่าบ้าน ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2533 ให้ผู้ร้องทุกข์ เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการนั้นเป็นไปตามมาตรา 7 แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 สำหรับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือระงับซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้ จะกระทำได้เฉพาะแต่โดยบทบัญญัติของกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงไม่มีอำนาจระเบียบปฏิบัติเป็นหนังสือเวียนเพื่อระงับซึ่งสิทธิที่จะได้รับเงินค่าเช่าบ้านของข้าราชการ และโรงพยาบาลปัตตานีจะนำเอาข้อขัดข้องเกี่ยวกับเงินงบประมาณมาเป็นเหตุผลปฏิเสธไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้ผู้ร้องทุกข์ไม่ได้เพราะเป็นภาระหน้าที่ที่โรงพยาบาลปัตตานีจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่า

เข้าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2530 ตลอดจนระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ดังนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเห็นว่าในประเด็นนี้โรงพยาบาลปัตตานีกระทำการโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ประเด็นที่ 2 การที่โรงพยาบาลปัตตานีไม่ดำเนินการเบิกจ่ายค่าเข้าบ้านข้าราชการสำหรับเดือน ตุลาคม 2533 - มีนาคม 2534 จำนวน 6 เดือน ตามแบบขอรับเงินค่าเข้าบ้าน ลงวันที่ 1 ตุลาคม 2533 ให้ผู้ร้องทุกข์ เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โรงพยาบาลปัตตานีได้แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบแล้วว่าให้ผู้ร้องทุกข์ส่งสำเนาเอกสารใบเสร็จรับเงินค่าเข้าบ้านส่งไปแทนต้นฉบับได้ แต่ผู้ร้องทุกข์ก็ได้จัดส่งสำเนาเอกสารไป ทั้ง ๆ ที่สามารถจัดส่งไปให้ได้ ซึ่งแสดงว่าผู้ร้องทุกข์เองเป็นฝ่ายที่ไม่ให้ความร่วมมือในการที่โรงพยาบาลปัตตานีจะดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าเข้าบ้านให้แก่ผู้ร้องทุกข์ ดังนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเห็นว่าโรงพยาบาลปัตตานีมิได้กระทำการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายดังที่ผู้ร้องทุกข์กล่าวอ้าง

ประเด็นที่ 3 การที่โรงพยาบาลปัตตานีไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าเข้าบ้านข้าราชการสำหรับเดือน เมษายน - มิถุนายน 2534 จำนวน 3 เดือน ตามแบบขอรับเงินค่าเข้าบ้าน ลงวันที่ 1 เมษายน 2534 ให้ผู้ร้องทุกข์ เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โรงพยาบาลปัตตานีมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเข้าบ้าน พ.ศ. 2527 และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าเข้าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2530 ตลอดจนระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การกระทำของโรงพยาบาลปัตตานีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จึงเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการดังต่อไปนี้

1. ให้กระทรวงสาธารณสุขสั่งให้โรงพยาบาลปัตตานีเบิกจ่ายค่าเข้าบ้านข้าราชการสำหรับเดือน สิงหาคม - กันยายน 2533 และเดือนเมษายน - มิถุนายน 2534 ให้ผู้ร้องทุกข์ตามสิทธิที่พึงได้รับตามพระราชกฤษฎีกาค่าเข้าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 ต่อไป

2. ให้ยกคำร้องทุกข์ที่กล่าวหาว่าโรงพยาบาลปัตตานีกระทำการโดยไม่ชอบที่ไม่ดำเนินการเบิกจ่ายค่าเข้าบ้านข้าราชการสำหรับเดือนตุลาคม 2533 - มีนาคม 2534 ให้แก่ผู้ร้องทุกข์

รองนายกรัฐมนตรี (นายบัญญัติ บรรทัดฐาน) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาแล้ว เห็นชอบตามมติคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

กระทรวงสาธารณสุขอยู่ในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

ข. อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไข

ในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์นั้น มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปัญหาในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ร้องทุกข์และแนวทางการแก้ไข

(1) การร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ และเรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะรับไว้พิจารณาได้ก็จะต้องมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ผู้ร้องทุกข์ส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจว่าเรื่องอย่างไรจะนำมาร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้และไม่ทราบว่าการร้องทุกข์จะต้องกระทำอย่างไร อีกทั้งผู้ร้องทุกข์บางรายก็ไม่สามารถชี้แจงหรือสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องหรือชัดเจนว่าตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายใน

เรื่องใด ความเดือดร้อนหรือเสียหายที่อ้างว่าได้รับนั้นมีสาเหตุมาจากอะไรหรือจากใคร และผู้ร้องทุกข์ต้องการให้เยียวยาทุกข์ให้อย่างไร นิติกรของสำนักงานฯ จึงต้องทำการตรวจสอบและกลั่นกรองคำร้องทุกข์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่าคำร้องทุกข์นั้นมีสาระว่าอย่างไร ผู้ร้องทุกข์มุ่งประสงค์อะไร และมีลักษณะที่จะรับไว้พิจารณา (ในเบื้องต้น) ได้หรือไม่

(2) แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นคือการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาและจัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องทุกข์หรือผู้มาติดต่อเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ แต่สำนักงานฯ ยังไม่อาจดำเนินการดังกล่าวได้เท่าที่ควรเนื่องจากยังมีข้อจำกัดในด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณ

2. ปัญหาในด้านความยากของงานและการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และแนวทางการแก้ไข

(1) วิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นใช้ระบบไต่สวนซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของนิติกรของสำนักงานฯ ที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งที่ปรากฏจากคำร้องทุกข์และเอกสารหลักฐานประกอบคำร้องทุกข์ที่ผู้ร้องทุกข์จัดส่งมาให้และจากบันทึกตอบ (คำชี้แจง) ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและเอกสารหลักฐานประกอบบันทึกตอบที่หน่วยงานดังกล่าวจัดส่งมาให้ ว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นมีข้อเท็จจริงและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ซึ่งในทางปฏิบัติที่ผ่านมา มีทั้งกรณีผู้ร้องทุกข์ร้องทุกข์มาโดยปกปิดหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงที่ไม่เป็นคุณแก่ตน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ยินยอมหรือไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้น หรือไม่ยอมจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาให้ ทำให้การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นกระทำได้ด้วยความยากลำบากและต้องใช้เวลามากกว่าที่ควรจะเป็น อีกทั้งเรื่องร้องทุกข์ส่วนใหญ่มักจะมีเอกสารหลักฐานที่ต้องตรวจสอบเป็นจำนวนมาก นิติกรของสำนักงานฯ จึงต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการแสวงหาข้อเท็จจริง ตลอดจนรวบรวมและตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สมบูรณ์หรือเพียงพอต่อการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้

(2) การดำเนินงานทำสำนวนและงานวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงานฯ ในปัจจุบันนั้นนอกจากจะมีปัญหาในด้านความยากของงานซึ่งเป็นงานที่มีรายละเอียดของงานมากแล้ว ยังมีปัญหาในด้านการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ อีกด้วย กล่าวคือ ในขณะนี้สำนักงานฯ มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่สำหรับปฏิบัติงานด้านนี้ทั้งหมดเพียง 22 อัตรา ดังนี้

(ก) กรรมการร่างกฎหมายประจำ (นิติกร 10)	จำนวน	1	อัตรา
(ข) พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน (นิติกร 7-8)	จำนวน	6	อัตรา
(ค) เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์ (นิติกร 6)	จำนวน	5	อัตรา
(ง) ผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์ (นิติกร 3-5)	จำนวน	10	อัตรา

การขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นทำให้สำนักงานฯ ไม่สามารถปฏิบัติงานพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ได้มากเท่าที่ควร

(3) แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นคือการขอกำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งสำนักงานฯ ได้ดำเนินการแล้ว แต่ติดขัดนโยบายของรัฐบาลที่ให้ชะลอการกำหนดตำแหน่งข้าราชการเพิ่มเติม สำนักงานฯ จึงได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมอย่างจำกัดมาก

3. ปัญหาการสูญเสียกำลังคนระดับสมองให้แก่ระบบตุลาการ-อัยการ

(1) ในแต่ละปีสำนักงานฯ ต้องสูญเสียนิติกรระดับสมองซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดีแล้วให้แก่ระบบตุลาการ-อัยการ อันเนื่องมาจากระบบอัตราเงินเดือนที่ยังเหลื่อมล้ำกันอยู่ระหว่างนิติกรของสำนักงานฯ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของรัฐบาลและเป็นบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและอาญา (ผู้พิพากษาและพนักงานอัยการ)

(2) แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นคือการขอกำหนดตำแหน่งทางบริหารและทางวิชาการระดับสูงเพิ่มขึ้นเพื่อให้นิติกรที่มีความรู้ความสามารถได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งและมีความก้าวหน้าในระบบราชการได้มากขึ้น และการขอทุนศึกษาในต่างประเทศให้แก่นิติกรของสำนักงานฯ เพื่อรักษานิติกรระดับสมองให้อยู่กับสำนักงานฯ ซึ่งสำนักงานฯ ได้ดำเนินการแล้ว

4. ปัญหาการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการชี้แจงข้อเท็จจริงและการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

(1) อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อีกประการหนึ่งคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานมิได้เร่งรัดในการให้ข้อเท็จจริงแก่สำนักงานฯ เกี่ยวกับกรณีที่มีการร้องทุกข์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ฯ ทำให้การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์บางเรื่องเป็นไปด้วยความล่าช้า และในกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปลดเปลื้องทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์แล้ว ก็ยังปรากฏว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานมิได้เร่งรัดดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีในเวลาอันสมควร

(2) สำนักงานฯ ได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติกำกับให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ฯ ๓๒ โดยเคร่งครัด และในกรณีที่มิคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ก็ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว หากปรากฏว่า หน่วยงานใดมีอุปสรรคหรือไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบหรือคำสั่งดังกล่าวได้ภายในเวลาอันควร ก็ขอให้แจ้งเหตุผลให้สำนักงานฯ ทราบโดยเร็ว และในกรณีที่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือคำสั่งดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผล ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัย ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2528 แล้วลงมติเห็นชอบด้วย และให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติตามที่สำนักงานฯ เสนอโดยเคร่งครัด แต่ก็ยังปรากฏว่ามีหลายกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมิได้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวโดยเคร่งครัด

(3) สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น สำนักงานฯ เห็นควรขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่ถูกร้องทุกข์เป็นประจำให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับสำนักงานฯ เกี่ยวกับการร้องทุกข์โดยเฉพาะและแจ้งชื่อให้สำนักงานฯ ทราบเพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานกันเป็นการภายในได้อย่างรวดเร็ว และเห็นควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงหรือซักซ้อมความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวกับนิติกรหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์

ส่วนที่ 3

ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

ก. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

(1) ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 โดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้มี “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” โดยมีสำนักงานฯ เป็นฝ่ายเลขานุการฯ และคณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

(ก) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีว่าควรจะมีการศึกษาวิจัยและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายในเรื่องใดบ้าง โดยจัดทำเป็นแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายเพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการให้ดำเนินการต่อไปได้

(ข) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษาวิจัยและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องตามแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว และจัดทำรายงานการศึกษาวิจัยโดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนากฎหมายและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(2) การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาภาษะนั้นมีลักษณะเป็นงานแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย โดยวิธีการจัดให้มีการศึกษาวิจัยและรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งเน้นในเรื่องที่สลับซับซ้อนต้องอาศัยความรู้หลายด้านในลักษณะที่เป็นสหวิชาการในการตรากฎหมายหรือในเรื่องที่ละเอียดอ่อนสำหรับการตัดสินใจของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพของกฎหมายในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนากฎหมายในเรื่องดังกล่าวที่เหมาะสมกับประเทศไทยและเป็นที่ยอมรับได้ของมหาชน

การดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาภาษะนั้นมีลักษณะเป็นการดำเนินงานศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะนโยบาย (Policy Research) ในการพัฒนากฎหมายต่อรัฐบาล มิใช่เป็นเพียงการศึกษาวิจัยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ (Academic Research)

(3) เมื่อได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาภาษณ์ขึ้นแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติในปีพ.ศ. 2534 อนุมัติให้จัดตั้ง “เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย” เป็นเงิน 20 ล้านบาทในงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำนวน 20 ล้านบาทให้แก่สำนักงานฯ เพื่อไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานพัฒนากฎหมายในระยะเริ่มต้น

ข. งานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

โดยที่การดำเนินงานพัฒนาภาษณ์ในลักษณะดังกล่าวข้างต้นยังเป็นงานใหม่สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการพัฒนาภาษณ์และสำนักงานฯ จึงได้เริ่มต้นการดำเนินงานโดยการศึกษาและกำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาภาษณ์ในระยะเริ่มต้นไว้หลายประการ ดังนี้คือ

ประการที่หนึ่ง ได้กำหนดลักษณะของกฎหมายที่สมควรได้รับการพัฒนาไว้ 8 ประเภท เช่น กฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่สมควร เป็นต้น

ประการที่สอง ได้จัดรูปองค์กรผู้ดำเนินงานพัฒนากฎหมายในระยะเริ่มต้นไว้โดยจัดตั้งคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายต่าง ๆ จำนวน 7 คณะเพื่อแบ่งกันรับผิดชอบการดำเนินงานพัฒนากฎหมายที่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบของตน เช่น คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมฯ คณะอนุกรรมการสาขากฎหมายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

ประการที่สาม ได้จัดทำระเบียบว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535 โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าว และได้จัดทำระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัย

ค. อุปสรรคในการดำเนินงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพัฒนากฎหมายและแนวทางการแก้ไข

(1) การดำเนินงานพัฒนากฎหมายโดยวิธีการจัดให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อเสนอแนะแนวทางหรือนโยบายในการพัฒนากฎหมาย (Policy Research) ต่อรัฐบาลและการจัดให้มีการรับฟังข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ยังเป็นงานใหม่สำหรับคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย คณะอนุกรรมการสาขากฎหมาย และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ การดำเนินงานในระยะเริ่มต้นจึงค่อนข้างล่าช้า

(2) การดำเนินงานพัฒนากฎหมายดังกล่าวข้างต้นจำเป็นต้องอาศัยนิติกรที่มีความรู้ชำนาญเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศและระบบกฎหมายของต่างประเทศในสาขากฎหมายต่าง ๆ เพื่อดำเนินการศึกษาวิจัยในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ แต่สำนักงานฯ ยังมีนิติกร ซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าวในจำนวนที่จำกัด

(3) สำนักงานฯ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (1) และ (2) โดยการจัดให้มีการฝึกอบรมหรือสัมมนาในเรื่องการศึกษาวิจัยทางกฎหมายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของไทยและชาวต่างประเทศ และโดยการขอทุนศึกษาหรือทุนฝึกอบรมในต่างประเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญด้านกฎหมายต่างประเทศให้แก่นิติกรของสำนักงานฯ

ส่วนที่ 4

ผลงานของฝ่ายงานคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง ประมวลกฎหมายและอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

ก. คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หน้าที่และบริษัท)

1. ความเป็นมา

(1) การแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หน้าที่และบริษัท) นี้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้ขอความร่วมมือไปยังธนาคารโลกเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดเงินทุนในประเทศไทย ซึ่งธนาคารโลกได้ส่งผู้เชี่ยวชาญ (ศาสตราจารย์ร็อบบิ้นส์) มาทำการศึกษาข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อรัฐบาลไทย จากผลการศึกษา ศาสตราจารย์ร็อบบิ้นส์ได้เสนอให้มีการจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัดขึ้นในประเทศไทย โดยบริษัทมหาชนจำกัดดังกล่าวจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร และสามารถขายหุ้นให้ประชาชนได้โดยกำหนดให้มีการควบคุม การเปิดเผยข้อเท็จจริง กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับบัญชีและ

ไม่ให้มีข้อจำกัดในการโอนหุ้น ฯลฯ ต่อมา ในปี พ.ศ. 2516 กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้มีการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับหุ้นส่วนและบริษัท เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับหุ้นส่วนและบริษัทได้ประกาศใช้มานานแล้ว แต่ยังมีได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศที่ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยมีหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ให้แบ่งบริษัทจำกัดออกเป็นบริษัทมหาชนจำกัด และบริษัทเอกชนจำกัด และกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง การจำหน่ายหุ้น การจัดการและการคุ้มครองผู้ถือหุ้นรายย่อยในบริษัทมหาชนจำกัด 2. เพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและการควบคุมห้างหุ้นส่วนและบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทยไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วยเพื่อให้ห้างหุ้นส่วนและบริษัทเหล่านั้นอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายไทย 3. แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนและบริษัทในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ชัดเจนและรัดกุมยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทขึ้น โดยมี นายโอสถ โกศิน เป็นประธานกรรมการฯ ประธานกรรมการฯ (นายโอสถ โกศิน) ได้รายงานการปฏิบัติงานและความเห็นของคณะกรรมการฯ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ว่า (1) การเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับบริษัทมหาชนจำกัดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะเป็นการไม่เหมาะสมเพราะจะต้องมีการสอดแทรกมาตราต่าง ๆ ลงไปจำนวนมาก ทำให้ไม่สะดวกแก่การใช้กฎหมาย นอกจากนี้ ในส่วนของบทกำหนดโทษก็ไม่อาจนำมาบัญญัติรวมไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ จึงสมควรแยกเรื่องบริษัทมหาชนออกไปเป็นพระราชบัญญัติอีกฉบับหนึ่งต่างหาก โดยให้มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งจะรวมถึงบทกำหนดโทษต่าง ๆ เอาไว้ในพระราชบัญญัติด้วย (2) แก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยบริษัทจำกัดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้เป็นบริษัทเอกชนจำกัด (3) แยกบทบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนนิติบุคคลต่างประเทศออกเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งต่างหาก และ (4) เมื่อได้แก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัทเสร็จแล้วจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ พ.ศ. 2499 ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกัน กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2519 เห็นชอบตามที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ

(2) ในปี พ.ศ. 2534 นายกรัฐมนตรี โดยอนุวัติคณะรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 200/2534 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2534 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท) โดยมีนายบัญญัติ สุธิระ เป็นประธานกรรมการและมีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นฝ่ายเลขานุการฯ

2. ผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการฯ ได้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2534 โดยพิจารณาปรับปรุงร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (บรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท) ที่คณะกรรมการชุดเดิม (พ.ศ. 2522) ได้ยกร่างขึ้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยได้พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัทเสร็จไปแล้วในวาระที่หนึ่ง เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2535 รวมการพิจารณาทั้งสิ้น 72 ครั้ง ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาในวาระที่สอง

ข. คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

1. ความเป็นมา

(1) คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง” เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2505 โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการดังกล่าว

(2) ในระยะแรก (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 - พ.ศ. 2525) คณะกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเอาไว้ว่า จะพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายดังกล่าวให้เสร็จหมดทั้งฉบับเสียก่อน แล้วจึงจะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา แต่เนื่องจากการดำเนินการดังกล่าวมีขอบเขตที่กว้างขวางมากและต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณายาวนานมาก อีกทั้งเมื่อพิจารณาเสร็จทั้งฉบับแล้ว ร่างที่พิจารณาผ่านไปแล้วในชั้นแรก ๆ จะล้าสมัย นอกจากนี้ การแต่งตั้งกรรมการฯ ในขณะนั้นเป็นการแต่งตั้งตัวบุคคลและคณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงต้องเสนอขอยืนยันให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ดังนั้น งานพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในระยะนั้นจึงไม่ค่อยมีความต่อเนื่องและไม่มีผลงานที่จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีได้

(3) ในปี พ.ศ. 2526 สำนักงานฯ ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ เสียใหม่ โดยให้ประกอบด้วยบุคคลรวม 3 ฝ่าย เพื่อนำคุณสมบัติและประสบการณ์ของแต่ละฝ่ายมาประกอบกันในการพิจารณาแก้ไขกฎหมาย บุคคล 3 ฝ่ายประกอบด้วย (ก) ผู้แทนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ข) ผู้ทรงคุณวุฒิ และ (ค) ผู้แทนของมหาวิทยาลัยและสถาบันวิชาชีพที่เกี่ยวข้องแทนวิธีการแต่งตั้งตัวบุคคลเป็นกรรมการฯ แต่เพียงอย่างเดียว และให้เปลี่ยนแปลงแนวทางการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเสียใหม่โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ว่าควรที่จะเลือกพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติที่มีปัญหาข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อคณะรัฐมนตรีเป็นเรื่อง ๆ ออกไปก่อน โดยไม่จำเป็นต้องรอการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายดังกล่าวให้แล้วเสร็จหมดทั้งฉบับดังเช่นที่เคยถือปฏิบัติมาแต่เดิม

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นของสำนักงานฯ แล้วเห็นชอบด้วย จึงได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบและแนวทางการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

2. ผลการดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องดังต่อไปนี้เสร็จแล้ว คือ

(ก) บทบัญญัติว่าด้วยเขตอำนาจศาล ซึ่งได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2534

(ข) บทบัญญัติว่าด้วยการชี้สองสถานและการอ้างพยานหลักฐาน ซึ่งได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2535 และ

(ค) บทบัญญัติว่าด้วยค่าฤชาธรรมเนียม การบังคับคดี และอัตราค่าฤชาธรรมเนียม ซึ่งสำนักงานฯ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาล ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน แล้ว ปรากฏว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ว่า ร่าง

พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ทั้งในด้านการยุติธรรมและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน แต่โดยเหตุที่มีบทบัญญัติหลายมาตรา เมื่อคำนึงถึงระยะเวลาที่เหลืออยู่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา คงไม่อาจพิจารณาได้ทัน จึงให้กระทรวงยุติธรรมนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ต่อไป

(2) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาแล้วเสร็จไปประมาณร้อยละ 75 นอกจากนี้โดยคณะกรรมการฯ ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเสร็จแล้วประมาณร้อยละ 80 โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้ปรับปรุงโครงสร้างบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีเสียใหม่โดยแบ่งออกเป็น 6 หมวดคือ

- หมวดที่ 1 หลักทั่วไป
- หมวดที่ 2 การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน
- หมวดที่ 3 การบังคับคดีในกรณีให้สังคนหรือส่งมอบทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง
- หมวดที่ 4 การบังคับคดีในกรณีให้ขับไล่
- หมวดที่ 5 การบังคับคดีในกรณีให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ
- หมวดที่ 6 การบังคับคดีในกรณีให้จับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษา

ค. คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1. ความเป็นมา

เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ใช้บังคับอยู่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเพื่อให้การปราบปรามคดีอาญาและการให้ความยุติธรรมแก่ผู้ต้องหา มีประสิทธิภาพขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาขึ้นในปี พ.ศ. 2504 และได้ดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยในระยะเริ่มต้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญา โดยยังคงแนวคิดทางสากลในภาพรวมอยู่ เนื่องจากในขณะนั้นองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ยังขาดนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะกรรมการฯ จึงยังไม่ถึงขั้นพิจารณาในรายละเอียดหรือร่างเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในกรณีเร่งด่วน อีกทั้งคณะกรรมการฯ ก็ยังไม่แน่ใจว่าการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัญหาที่สำคัญเร่งด่วน ในรูปของการแก้ไขเพิ่มเติมจะกระทำได้เพียงใด คณะกรรมการฯ จึงได้วางแนวทางในการพิจารณาโดยปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาทั้งฉบับโดยได้พิจารณาถึงปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งก็ยังไม่เป็นที่ยุติ

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2526 จึงได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ใหม่ประกอบด้วย

(1) หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือผู้แทน ซึ่งได้แก่ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา อธิบดีกรมอัยการ (ปัจจุบันคืออัยการสูงสุด) อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมตุลาการ และเจ้ากรมพระธรรมนูญ

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในทางกฎหมาย และสามารถดำเนินการต่อเนื่องในการพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในระยะยาวได้

(3) อาจารย์หรือผู้แทนสถาบันวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ยังได้ระบุว่า หากคณะกรรมการฯ เห็นว่าเรื่องใด เป็นเรื่องที่เหมาะสมจะประกาศใช้บังคับในเวลาอันรวดเร็ว ให้คณะกรรมการฯ พิจารณาร่างในรูปของกฎหมาย แก้ไขเพิ่มเติมเป็นกรณี ๆ ไป และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ โดยให้ คณะกรรมการฯ พิจารณาผลงานที่คณะกรรมการฯ ชุดเดิมได้ทำไว้ต่อเนื่องกันไปด้วย

2. ผลการดำเนินงาน

(1) คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญาในเรื่องการแก้ไขระบบการสอบสวนเสร็จแล้ว

(2) คณะกรรมการฯ ได้กำหนดหลักการว่าจะพิจารณาแก้ไขระบบการพิจารณาคดีความผิด ซึ่งหนัก และการแก้ไขปัญหาเรื่องการบรรยายฟ้อง โดยได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาศึกษาปัญหา กฎหมายของต่างประเทศและยกร่างบทบัญญัติที่เห็นสมควรกำหนดให้มีขึ้นใหม่เสนอให้คณะกรรมการฯ พิจารณา แต่เนื่องจากมีการปรับปรุงคณะกรรมการฯ และฝ่ายเลขานุการฯ การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจึงยังไม่แล้วเสร็จ

บทที่ 2

ผลงานที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ดำเนินการเอง และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ผลงานด้านการจัดทำและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว

สำหรับงานด้านการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมายนั้น สำนักงานฯ ได้จำแนกประเภทและได้รับ
ผิดชอบงานร่างกฎหมาย ออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

(1) งานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่มีหลักการกระทบกระเทือนถึงปัญหาของสังคมหรือประชาชน
หรือมีปัญหาทางการเมืองซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของหลักการด้วย หรือร่างกฎหมายที่มีปัญหา
ข้อกฎหมายเกี่ยวเนื่อง ซึ่งต้องได้รับการตรวจสอบและวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติเสียก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ร่าง
กฎหมายในระดับร่างพระราชบัญญัตินั้น เลขาธิการฯ จะส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย)
เป็นผู้ตรวจพิจารณา โดยมีเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายและผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายเป็นผู้
รับผิดชอบ

(2) งานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่มีแบบอย่างในการร่างกฎหมายอยู่แล้ว ซึ่งสามารถตรวจสอบ
กับแบบการร่างกฎหมายที่เคยดำเนินการมาแล้วได้ ร่างกฎหมายที่ไม่มีปัญหาในด้านหลักการหรือปัญหาข้อ
กฎหมายซึ่งจะต้องได้รับการตรวจสอบหรือวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติเสียก่อนและร่างกฎหมายที่มีหลักการค่อนข้างชัดเจน
ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ร่างกฎหมายในระดับอนุบัญญัติ (พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ฯลฯ)
นั้น เลขาธิการฯ จะมอบให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ (กองกฎหมายไทย) เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

(3) งานยกร่างกฎหมายที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเพียงแต่แจ้งหลักการหรือวัตถุประสงค์ให้ทราบ และ
ขอให้สำนักงานฯ เป็นผู้ดำเนินการยกร่างให้จนเสร็จ และงานยกร่างกฎหมายที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องขอให้
สำนักงานฯ จัดส่งผู้แทนไปช่วยยกร่างให้หรือไปพิจารณากร่างร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะเสนอให้
คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปนั้น เลขาธิการฯ จะมอบให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ (กองยกร่างกฎหมาย) หรือ
ข้าราชการระดับสูง (รองเลขาธิการฯ หรือกรรมการร่างกฎหมายประจำ) เป็นผู้ดำเนินการ แล้วแต่ความยากง่าย
ของงาน

สำหรับผลงานด้านการจัดทำและพิจารณาร่างกฎหมายในปีงบประมาณ 2535 ที่สำนักงานฯ ดำเนิน
การเองนั้น จะมีทั้งผลงานที่เป็นสถิติและปริมาณที่รับเข้ามาดำเนินการ และที่ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว และผล
งานที่เป็นเรื่องที่น่าสนใจในรอบปี รวมทั้งอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางในการแก้ไข

ก. สถิติและปริมาณงาน

1. สถิติและปริมาณงานจำแนกตามประเภทของร่างกฎหมาย

1.1 ร่างกฎหมายที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) ร่างพระราชบัญญัติ	จำนวน	58 ฉบับ
(2) ร่างพระราชกฤษฎีกา	จำนวน	240 ฉบับ
(3) ร่างกฎกระทรวง	จำนวน	144 ฉบับ
(4) ร่างกฎหมายอื่น ๆ	จำนวน	132 ฉบับ
	รวม	574 ฉบับ

1.2 ร่างกฎหมายที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) ร่างพระราชบัญญัติ	จำนวน	85 ฉบับ
(2) ร่างพระราชกฤษฎีกา	จำนวน	219 ฉบับ
(3) ร่างกฎกระทรวง	จำนวน	99 ฉบับ
(4) ร่างกฎหมายอื่น ๆ	จำนวน	129 ฉบับ
	รวม	532 ฉบับ

2. สถิติและปริมาณงานจำแนกตามหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

2.1 ร่างกฎหมายที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน	3 ฉบับ
(2) สำนักงานอัยการสูงสุด	จำนวน	1 ฉบับ
(3) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	51 ฉบับ
(4) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	12 ฉบับ
(5) กระทรวงการคลัง	จำนวน	50 ฉบับ
(6) กระทรวงการต่างประเทศ	จำนวน	3 ฉบับ
(7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	49 ฉบับ
(8) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	174 ฉบับ
(9) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	26 ฉบับ
(10) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	107 ฉบับ
(11) กระทรวงยุติธรรม	จำนวน	10 ฉบับ
(12) กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	จำนวน	7 ฉบับ
(13) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	11 ฉบับ
(14) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	6 ฉบับ
(15) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	17 ฉบับ
(16) ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	47 ฉบับ
	รวม	574 ฉบับ

2.2 ร่างกฎหมายที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน	2 ฉบับ
(2) สำนักงานอัยการสูงสุด	จำนวน	1 ฉบับ

(3) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	53	ฉบับ
(4) กระทรวงกลาโหม	จำนวน	10	ฉบับ
(5) กระทรวงการคลัง	จำนวน	64	ฉบับ
(6) กระทรวงการต่างประเทศ	จำนวน	3	ฉบับ
(7) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	48	ฉบับ
(8) กระทรวงคมนาคม	จำนวน	136	ฉบับ
(9) กระทรวงพาณิชย์	จำนวน	33	ฉบับ
(10) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	96	ฉบับ
(11) กระทรวงยุติธรรม	จำนวน	8	ฉบับ
(12) กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	จำนวน	10	ฉบับ
(13) กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	8	ฉบับ
(14) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	17	ฉบับ
(15) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	4	ฉบับ
(16) ทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	39	ฉบับ
	รวม	532	ฉบับ

ข. เรื่องที่น่าสนใจ

1. ร่างกฎหมายควบคุมการนำเครื่องเล่นเกมเข้ามาในราชอาณาจักร (เรื่องเสร็จที่ 72-73/2535) คณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคงและการต่างประเทศ (ในสมัยรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน) ได้พิจารณาเรื่องนโยบายห้ามเครื่องเล่นเกมเข้ามาในราชอาณาจักร กำหนดมาตรการควบคุมการผลิต การจำหน่ายเครื่องเล่นเกม และการเล่นการพนันโดยใช้เครื่องเล่นเกมไฟฟ้าแล้ว มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมตำรวจร่วมกันแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ดังต่อไปนี้

(1) เพิ่มการกำหนดโทษสำหรับความผิดในการเล่นการพนันโดยใช้เครื่องเล่นเกมไฟฟ้าจากกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ให้มีบทบัญญัติว่าผู้ที่มีเครื่องเล่นเกมไฟฟ้าไว้ในครอบครองให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนันซึ่งมีความผิด

(3) ปรับปรุงข้อความต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติได้ตามความจำเป็นเพื่อให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 เสร็จแล้ว โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) สำหรับขอบเขตการควบคุมเครื่องเล่นเกมไฟฟ้านั้น สำนักงานฯ เห็นสมควรให้ควบคุมเฉพาะเครื่องเล่นเกมที่เป็นการพนันชนิดรุนแรง ซึ่งจะหาหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกโดยเด็ดขาดได้ค่อนข้างยาก จึงควรจำกัดขอบเขตลงโดยห้ามเฉพาะเครื่องเล่นเกมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดขึ้น โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการพนันฯ

(2) สำหรับการควบคุมการผลิต การจำหน่าย และการครอบครอง เครื่องเล่นเกมไฟฟ้าในสำนักงาน เห็นว่าเนื่องจากการพนันมีหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดจะต้องมีมาตรการในการควบคุมที่แตกต่างกัน ดังนั้นการควบคุมเครื่องเล่นเกมไฟฟ้าที่ใช้ในการพนันทั้งหมดจึงไม่เหมาะสม ควรจำกัดลงเฉพาะบางสิ่งซึ่งเห็นว่า มีผลเป็นการพนันที่รุนแรงเท่านั้น โดยให้มีประกาศกำหนดเป็นแต่ละชนิดหรือประเภทโดยเฉพาะ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการพนันฯ และเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติว่าผู้มีเครื่องเล่นเกมไฟฟ้าไว้ในครอบครองเป็นผู้จัดให้มีการเล่นขึ้นอีก เพราะอาจเป็นการลงโทษซ้ำและรุนแรงเกินไป

(3) สำหรับการปรับปรุงโทษอาญา นั้น สำนักงานฯ ได้เพิ่มโทษปรับในร่างมาตราต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสัดส่วนที่ใช้ในปัจจุบัน และได้ปรับปรุงในส่วนของ การลงโทษผู้กระทำความผิดซ้ำ เพื่อให้มีการลงโทษอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถนำเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ทัน

2. ร่างกฎหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ความเป็นอิสระ (เรื่องเสร็จที่ 100-117/2535)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่าคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมและกฎหมายได้พิจารณาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบบริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไปสู่ความเป็นอิสระตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอแล้วมีมติเห็นชอบในหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยของรัฐ รวม 10 ฉบับ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกันแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ในเรื่องการบริหารงานเกี่ยวกับข้อสังหาริมทรัพย์ของมหาวิทยาลัย การคงสภาพของข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยที่ยังประสงค์จะเป็นข้าราชการอยู่ ภายหลังจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับแล้ว และวิธีการแต่งตั้งอธิการบดีและให้นำร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติเพื่อให้สำนักงานฯ พิจารณาเพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มเติมอีก 6 ฉบับ และร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่....) พ.ศ. ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ และครั้งที่ 2 ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ซึ่งมีหลักการเป็นการแก้ไขพระราชบัญญัติดังกล่าวทั้งสองฉบับให้สอดคล้องกับสภาพและฐานะของมหาวิทยาลัยและบุคลากรของมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนแปลงไป ต่อมามหาวิทยาลัยมหิดลได้ขอระงับการปรับเปลี่ยนสถานะของมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการไว้ก่อน ทบวงมหาวิทยาลัยจึงขอถอนร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ออกจากการพิจารณา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้ว โดยแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาฯ รวม 15 ฉบับ มีการแก้ไขในสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ได้แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยและรายได้ของมหาวิทยาลัย โดยเพิ่มบทบัญญัติเพื่อกำหนดให้ข้อสังหาริมทรัพย์ที่มหาวิทยาลัยได้มาจากการให้หรือซื้อด้วยรายได้ของมหาวิทยาลัย

หรือแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย และให้มหาวิทยาลัยมีอำนาจจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ หากเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมีวัตถุประสงค์ให้จำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการกฤษฎีกา

(2) ได้พิจารณาแก้ไขบทเฉพาะกาลในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติทั้ง 15 ฉบับที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอ ได้กำหนดให้ที่ดินที่มหาวิทยาลัยได้มาโดยมีผู้ให้หรือได้มาโดยการซื้อจากเงินรายได้หรือได้มาโดยการแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย หรือได้มาโดยผลของกฎหมายไม่ว่าการได้มานั้นจะได้มาก่อนหรือหลังวันที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 ใช้บังคับให้โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของมหาวิทยาลัย โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอไว้เป็น 2 แบบ คือ แบบที่ 1 ได้ตัดบทบัญญัติดังกล่าวออก เนื่องจากกระทรวงการคลังยังมีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการดังกล่าว และแบบที่ 2 ได้คงบทบัญญัติดังกล่าวไว้ตามร่างเดิมของทบวงมหาวิทยาลัย และเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในหลักการว่าจะสมควรให้คงบทบัญญัติดังกล่าวไว้หรือไม่

(3) ได้แก้ไขบทเฉพาะกาลในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดให้ข้าราชการและลูกจ้างในมหาวิทยาลัย คงสภาพเป็นข้าราชการและลูกจ้างในมหาวิทยาลัยต่อไป โดยได้กำหนดให้โอนข้าราชการซึ่งสังกัดมหาวิทยาลัยอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับไปสังกัดสำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัย และให้ดำรงตำแหน่งเดิมและให้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยต่อไป โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยและกฎหมายอื่น และกำหนดให้อธิการบดี คณะบดี ฯลฯ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการเหล่านั้น โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย กฎหมายข้อบังคับ ระเบียบและมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับข้าราชการ ทั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่าเมื่อมหาวิทยาลัยมีส่วนราชการแล้ว การกำหนดให้ข้าราชการไปสังกัดในมหาวิทยาลัยจึงไม่เหมาะสม และอาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้ และสำหรับ "ลูกจ้าง" นั้น ได้กำหนดให้โอนไปสังกัดมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ ตามความประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย

(4) ได้แก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งอธิการบดี โดยห้ามมิให้ใช้อิทธิพลลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย และกำหนดให้อำนาจในการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยโดยเฉพาะ จะมอบให้ผู้ใดกระทำแทนมิได้ ทั้งนี้ ตามมติของคณะกรรมการกฤษฎีกา

นอกจากนี้ ได้แก้ไของค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาในร่างพระราชบัญญัติทั้ง 15 ฉบับ ให้สอดคล้องและเป็นไปในแนวเดียวกัน

2.2 ร่างพระราชบัญญัติระเบียบการปฏิบัติราชการของทบวงมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ... พ.ศ. รวม 3 ฉบับ มีการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติทั้ง 3 ฉบับให้ถูกต้องตามแบบกฎหมาย และเพิ่มชื่อ "มหาวิทยาลัยมหิดล" ในร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดลได้ขอระงับการเปลี่ยนสถานะของมหาวิทยาลัยออกนอกระบบราชการไว้ก่อน

ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รวม 15 ฉบับ ได้เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว แต่สภาพิจารณาไม่ทัน

3. ร่างกฎหมายเกี่ยวกับวิธีพิจารณาทางปกครอง

ในปี พ.ศ. 2534 สำนักงานฯ ได้เสนอต่อรัฐบาล (ชุดที่นายอานันท์ ปันยารชุนเป็นนายกรัฐมนตรี) เพื่อให้มีการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง (administrative procedure law) เนื่องจาก

สำนักงานฯ ได้พิจารณาเห็นว่าอาจเป็นเรื่องใหม่พอสมควรสำหรับนักกฎหมายไทยทั่วไป บางท่านเข้าใจไปว่าเป็นเรื่องการพิจารณาของศาลปกครองก็มี แต่นักกฎหมายไทยในสาขากฎหมายมหาชนย่อมเข้าใจดีว่าเป็น “กฎหมายว่าด้วยวิธีการทำงานหรือวิธีปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงานต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคคลที่อาจถูกกระทบกระเทือนจากการดำเนินงานดังกล่าวประกอบด้วย”

การดำเนินงานของฝ่ายปกครองจะมีขอบเขตกว้างขวางมาก เช่น การออกคำสั่งหรือการออกกฎหมายลำดับรอง แต่กรณีที่จะอยู่ในขอบเขตของกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครองนี้จะจำกัดอยู่กับการดำเนินงานทางปกครองที่จะมีผลในทางกฎหมายหรือมีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยใกล้ชิดกับการที่จะมีผลในกฎหมายต่อไป วิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดในกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครองนี้ จะเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เป็น “การป้องกัน” (prevention) มิให้เกิดการปฏิบัติราชการใด ๆ ให้เอกชนต้องเสียหาย ให้เอกชนมีโอกาสคุ้มครองตนเองได้ แต่ในขณะเดียวกันจะต้องคำนึงถึงการดำเนินการให้การปฏิบัติราชการมี “ประสิทธิภาพ” (efficiency) เพื่อการสนองตอบความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ควบคู่กันด้วย ซึ่งกฎหมายนี้จะต้องกำหนดจุดสมดุลในเรื่องทั้งสองนี้ให้เหมาะสม (ส่วนในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นแล้ว การเยียวยา (remedy) อันเป็นขั้นตอนในการพิจารณาของศาลปกครองซึ่งเป็นคนละส่วนกัน) ประเทศไทยยังมีหลักกฎหมายในเรื่องนี้อยู่บ่อยและกระจัดกระจายอยู่ในกฎหมายต่าง ๆ นอกจากหลักกฎหมายดังกล่าวจะยังมีอยู่น้อยแล้ว บ่อยครั้งจะพบว่าหลักกฎหมายเรื่องนั้น ๆ ถูกกำหนดไว้แตกต่างกันในกฎหมายฉบับต่าง ๆ การพัฒนาให้มีหลักกฎหมายในเรื่องนี้เพิ่มเติมขึ้นเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในทางปกครอง และเกิดความสอดคล้องกันในระหว่างกฎหมายต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง ซึ่งในต่างประเทศหลายประเทศได้รวบรวมหลักกฎหมายเหล่านี้ไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน โดยมีหมวดหมู่ที่เป็นโครงสร้างเฉพาะในลักษณะของ “ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครอง” (administrative procedure code)⁽¹⁾ เช่น เยอรมัน ออสเตรีย นอร์เวย์ เซคโกสโลวาเกีย สวิสเซอร์แลนด์ ยูโกสลาเวีย อังการี สเปน และสหรัฐอเมริกา ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวจะทำให้เกิดผลที่รวดเร็วและสอดคล้องกันมากกว่าจะไปแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการปกครองแต่ละฉบับ ซึ่งมีกันอยู่ไม่น้อยกว่า 500 กฎหมาย และจะทำให้การพัฒนากฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครองในอนาคตง่ายขึ้นด้วย โดยนักกฎหมายและสมาชิกรัฐสภาอาจพิจารณาหลักเหล่านั้นจากตัวกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาทางปกครองโดยตรงว่ามีเรื่องใดควรแก้การแก้ไขปรับปรุงบ้าง แทนที่จะไปค้นหาสาระและแง่มุมต่าง ๆ ในเรื่องนั้นจากกฎหมายร่วม 500 ฉบับ และจะทำให้สามารถพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เข้าใจหลักกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องได้ง่ายกว่าการไม่มีกฎหมายกลาง

ด้วยความตระหนักถึงความจำเป็นและคุณประโยชน์ของการจัดให้มีกฎหมายกลางว่าด้วยวิธีพิจารณาทางปกครองที่กล่าวข้างต้น สำนักงานฯ จึงได้เสนอต่อรัฐบาลเพื่อให้มีการศึกษาถึงการมีกฎหมายดังกล่าว เพราะเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ราชการมีหลักเกณฑ์ในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ชัดเจนเพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพและคุ้มครองเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ในที่สุดจึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่างกฎหมายวิธีพิจารณาทางปกครองขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 194/2534 ลงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 ประกอบด้วยเลขาธิการคณะกรรมการ

(1) แม้ชื่อกฎหมายประเภทนี้ในบางประเทศจะเรียกแตกต่างกันบ้างก็ตาม

กฤษฎีกาเป็นประธานกรรมการและมีอาจารย์มหาวิทยาลัยหลายสถาบันประกอบกันเป็นกรรมการ และโดยที่รัฐบาลในขณะนั้นมีระยะเวลาอยู่ในตำแหน่งระยะสั้น จึงได้เร่งรัดให้จัดทำร่างกฎหมายดังกล่าวภายในเวลาอันสั้นเพื่อเสนอไปส่วนหนึ่งก่อน ส่วนการจะเสนอเรื่องใดเพิ่มเติมก็อาจดำเนินการเสนอเพิ่มเติมต่อไปหากเวลาอำนวย

ในชั้นแรกคณะกรรมการดังกล่าวได้ร่างเป็นร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาทางปกครอง พ.ศ. เสนอไปเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2534 โดยมีสาระประกอบด้วยเรื่องดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาและมีคำสั่งทางปกครอง
2. ระยะเวลาและอายุความ
3. การแจ้ง
4. ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่
5. คณะกรรมการ

ต่อมา รองนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ได้พิจารณาเห็นว่าสมควรแยกเป็น 2 พระราชบัญญัติมากกว่าและมีข้อสังเกตเพื่อการปรับปรุงหลายประการ คณะกรรมการจึงได้ดำเนินการใหม่และเสนอไปเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2535 เป็นร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาทางปกครอง พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. แต่โดยที่รัฐบาลในขณะนั้นมีงานร่างกฎหมายต้องเร่งรัดตามคำร้องขอของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองจึงไม่มีโอกาสได้รับการพิจารณาในรายละเอียดเพื่อเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนั้น

ค. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดทำและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

1. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการจัดทำร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

(1) งานจัดทำร่างกฎหมายหรืองานยกร่างกฎหมายที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องเพียงแต่แจ้งหลักการหรือวัตถุประสงค์ให้ทราบและขอให้สำนักงานฯ เป็นผู้ดำเนินการยกร่างให้จนเสร็จ หรืองานยกร่างกฎหมายที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องขอให้สำนักงานฯ จัดส่งผู้แทนไปช่วยยกร่างให้หรือไปพิจารณายกร่างร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องก่อนที่จะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปนั้นเป็นงานที่ยุ้งยากซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการและการเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศประกอบการพิจารณาเป็นอย่างมาก อีกทั้งผู้ดำเนินการยกร่างจะต้องเป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ในการยกร่างกฎหมายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานยกร่างกฎหมายขึ้นใหม่ในเรื่องที่ประเทศไทยยังไม่เคยมีกฎหมายในเรื่องนั้นหรือยังไม่เคยมีแบบอย่างในการร่างกฎหมายในเรื่องนั้นมาก่อนเป็นงานที่ยุ้งยากมากซึ่งผู้ที่จะยกร่างกฎหมายดังกล่าวได้จะต้องเป็นผู้ซึ่งมีความรอบรู้ทางวิชานิติศาสตร์เป็นอย่างดีและมีพื้นฐานทางด้านวิชาการบริหารและการจัดการกับมีประสบการณ์และความชำนาญในการร่างกฎหมายมากพอสมควร แต่สำนักงานฯ มีนิติกรที่มีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานดังกล่าวได้ในจำนวนที่จำกัด

(2) สำนักงานฯ ต้องใช้เวลานานหลายปีกว่าจะฝึกอบรมนิติกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความชำนาญในการยกร่างกฎหมายให้ได้ในระดับที่ใช้งานได้ แต่สำนักงานฯ ต้องสูญเสียนิติกรระดับสมอซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดีแล้วให้แก่ระบบตุลาการ อัยการ อันเนื่องมาจากระบบอัตราเงินเดือนที่ยังเหลื่อมล้ำกันอยู่

(3) สำนักงานฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขอทุนศึกษาในต่างประเทศให้แก่นิติกรของสำนักงานฯ เพื่อรักษานิติกรระดับสมอให้อยู่กับสำนักงานฯ และโดยการขอกำหนดตำแหน่งทางบริหารและ

ทางวิชาการระดับสูงเพิ่มขึ้นเพื่อให้นิติกรที่มีความรู้ความสามารถได้มีโอกาสดำรงตำแหน่งและมีความก้าวหน้าในระบบราชการได้มากขึ้น

2. อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายและแนวทางการแก้ไข

งานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่สำนักงานฯ เป็นผู้ดำเนินการเองนั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ร่างกฎหมายที่มีความเร่งด่วนเป็นพิเศษ ร่างกฎหมายที่มีแบบอย่างในการร่างกฎหมายอยู่แล้ว และร่างกฎหมายที่มีแผนที่แนบท้าย ซึ่งสำนักงานฯ มีอุปสรรคในการดำเนินงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าวดังนี้

(1) อัตรากำลังที่สำนักงานมีอยู่ไม่เพียงพอที่จะรองรับงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสำนักงานฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังโดยการขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่แล้ว แต่สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรอัตราเพิ่มเติมน้อยกว่าที่จำกั่มากเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะชะลอการกำหนดตำแหน่งเพิ่มใหม่

(2) สำนักงานฯ ต้องประสบกับปัญหาในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายที่มีแผนที่แนบท้ายเป็นอย่างมากเนื่องจากหน่วยงานเจ้าของเรื่องบางหน่วยงานมิได้จัดทำแผนที่ให้ถูกต้อง ทำให้นิติกรของสำนักงานฯ ต้องใช้เวลาในการตรวจสอบความถูกต้องของแผนที่แนบท้ายร่างกฎหมายแต่ละฉบับค่อนข้างมาก และเมื่อได้มอบให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องรับไปแก้ไขแผนที่ให้ถูกต้อง หน่วยงานเจ้าของเรื่องก็ใช้เวลาในการดำเนินการดังกล่าวค่อนข้างมาก ทำให้เกิดความล่าช้าในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมายดังกล่าว ซึ่งสำนักงานฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขอความร่วมมือจากหน่วยงานดังกล่าวให้กำชับเจ้าหน้าที่ของตนให้เพิ่มความระมัดระวังในการจัดทำแผนที่แนบท้ายร่างกฎหมายให้ถูกต้องมากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้และให้เร่งรัดการแก้ไขแผนที่ให้ถูกต้องโดยเร็ว ซึ่งบางหน่วยงานก็ให้ความร่วมมือ แต่บางหน่วยงานก็ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ส่วนที่ 2

ผลงานด้านการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย

ในกรณีที่มีหน่วยงานของรัฐขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขานุการฯ อาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย) เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น หรืออาจมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นก็ได้

ก. สถิติและปริมาณงาน

1. เรื่องที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	2 เรื่อง
(2) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	1 เรื่อง
	รวม	3 เรื่อง

2. เรื่องที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(1) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	4 เรื่อง
(2) กระทรวงมหาดไทย	จำนวน	1 เรื่อง
	รวม	5 เรื่อง

ข. เรื่องที่น่าสนใจ

ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการเผยแพร่ลัทธิศาสนา (เรื่องเสรีที่ 860/2535)

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้รายงานความเห็นเกี่ยวกับมาตรการแก้ไขปัญหาการเผยแพร่ลัทธิศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะกรณีความเคลื่อนไหวของสมาคมศูนย์วัฒนธรรมแห่งความสามัคคี (ลัทธิมุขิม) ต่อรองนายกรัฐมนตรี (พล.ต.อ.เปา สารสิน) ว่า การดำเนินการเผยแพร่ลัทธินี้ อาจเกิดปัญหากระทบกระเทือนความมั่นคงของประเทศและสร้างปัญหาด้านสังคมขึ้นได้ จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหาสองแนวทางคือ

(1) การแก้ปัญหาในระยะสั้นสมควรดำเนินการในด้านการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการด้านจิตวิทยา เพื่อจูงใจให้ประชาชนและเยาวชนเห็นความไม่เหมาะสมของลัทธิเหล่านี้ และเผยแพร่อบรมในเรื่องศาสนาพุทธและความกตัญญูต่อบุพการีตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหาชีวิต

(2) การแก้ปัญหาในระยะยาว สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการเผยแพร่ศาสนาเพื่อคุ้มครองพุทธศาสนา และกำกับดูแลการเผยแพร่ลัทธิศาสนาใหม่ที่ไม่เหมาะสม

รองนายกรัฐมนตรี (พล.ต.อ.เปา สารสิน) จึงสั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบกฎหมายที่ห้ามการเผยแพร่ลัทธิศาสนาซึ่งขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยว่ามีหรือไม่ว่างใด หากไม่มี สำนักงานฯ มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการเผยแพร่ลัทธิศาสนาที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทยอย่างไร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

(1) ตามมาตรา 27 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนา นิิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และยังมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตนเมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย ดังนั้น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญ ให้ความรับรองและคุ้มครองไว้ รัฐจะดำเนินการใด ๆ ในลักษณะจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการนับถือของบุคคลไม่ได้ ส่วนการเผยแพร่ศาสนาหรือลัทธิใด ตลอดจนการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตนนั้น หากเป็นการฝ่าฝืนบทกฎหมายใดที่ถือว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด การดำเนินพิธีกรรมเช่นนั้นย่อมไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากเป็นการกระทำที่ขัดต่อสภาพของสังคมไทยที่มีกฎหมายบัญญัติมิให้กระทำเช่นนั้น การกระทำความดังกล่าวย่อมมีโทษตามกฎหมายของประเทศไทย ซึ่งเป็นการให้ความคุ้มครองก่อนในสังคมเป็นปกติอยู่แล้ว ซึ่งหลักการของรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้เป็นที่ยอมรับโดยรัฐธรรมนูญทุกฉบับ ดังนั้น ที่ผ่านมามีกฎหมายใดที่ตราขึ้นเพื่อห้ามการเผยแพร่ศาสนาหรือลัทธิต่าง ๆ ไว้โดยตรงแต่อย่างใด เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองคุ้มครองเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือลัทธิใด ๆ การตรากฎหมายเพื่อควบคุมหรือกำกับดูแลการเผยแพร่ศาสนาหรือลัทธิจึงมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือลัทธิโดยตรง การตรากฎหมายลักษณะนี้จึงอาจถูกโต้แย้งว่าเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญได้

(2) การตรากฎหมายในลักษณะนี้อาจเป็นการเอื้อประโยชน์แก่ศาสนาบางศาสนา ในขณะที่บางศาสนาอาจถูกจำกัดสิทธิ จึงอาจเกิดข้อโต้แย้งได้ ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาเรื่องนี้จึงควรใช้วิถีทางกฎหมายที่มีอยู่ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อควบคุมมิให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายเหล่านั้น น่าจะเป็นมาตรการที่เหมาะสมเพียงพอแล้ว

(3) ส่วนมาตรการเพื่อป้องกันการเผยแพร่ลัทธิที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทยนั้น สำนักงานฯ เห็นด้วยกับแนวทางด้านการเผยแพร่ทำความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ

ส่วนที่ 3

ผลงานด้านการจัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ตามมาตรา 62 (4)⁽¹⁾ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ในการให้ความเห็นทางกฎหมาย (Legal Opinion) เกี่ยวกับการกู้เงินต่างประเทศ ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงิน (Legal Opinion on Loan Agreement) หมายถึงการให้การรับรองความถูกต้องสมบูรณ์ของสัญญาเงินกู้ที่รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจกู้จากสถาบันการเงินระหว่างประเทศ สถาบันการเงินเอกชนหรือแหล่งเงินกู้ในต่างประเทศ

ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำประกันเงินกู้ (Legal Opinion on Guarantee Agreement) คือ ในกรณีที่รัฐบาลไทยจะเข้าค้ำประกันเงินกู้รายใดโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการให้อำนาจปฏิบัติการเกี่ยวกับกองทุนการเงินและธนาคารระหว่างประเทศ กฎหมายกำหนดอำนาจกระทรวงการคลังในการค้ำประกันหรือกฎหมายพิเศษ เช่น พระราชบัญญัติบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2502 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความเห็นทางกฎหมายรับรองความถูกต้องสมบูรณ์แห่งสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันการกู้เงินรายนั้น

ก. สถิติและปริมาณงาน

1. เรื่องที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

1.1 แยกตามหน่วยงาน

1. กระทรวงการคลัง	จำนวน	9 เรื่อง
2. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	จำนวน	10 เรื่อง
3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	จำนวน	2 เรื่อง
4. การรถไฟแห่งประเทศไทย	จำนวน	1 เรื่อง
5. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	จำนวน	1 เรื่อง

(1) มาตรา 62 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่รับผิดชอบในงานราชการของคณะกรรมการกฤษฎีกา และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(4) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตามที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันระหว่างประเทศร้องขอ

ฯลฯ

6. บริษัท การบินไทย จำกัด	จำนวน	8	เรื่อง
7. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	จำนวน	2	เรื่อง
8. การประปานครหลวง	จำนวน	1	เรื่อง
9. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
10. การนิคมอุตสาหกรรม	จำนวน	1	เรื่อง
11. การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	จำนวน	4	เรื่อง
12. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม	จำนวน	1	เรื่อง
	รวม	41	เรื่อง

1.2 แยกตามประเภทของความเห็น

1. การกူยืม	จำนวน	9	เรื่อง
2. การกူยืมและการค้าประกัน	จำนวน	32	เรื่อง
	รวม	41	เรื่อง

2. เรื่องที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

2.1 แยกตามหน่วยงาน

1. กระทรวงการคลัง	จำนวน	12	เรื่อง
2. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	จำนวน	4	เรื่อง
3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	จำนวน	2	เรื่อง
4. การรถไฟแห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
5. องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
6. บริษัท การบินไทย จำกัด	จำนวน	6	เรื่อง
7. การไฟฟ้านครหลวง	จำนวน	1	เรื่อง
8. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	จำนวน	3	เรื่อง
9. การประปานครหลวง	จำนวน	1	เรื่อง
10. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
11. การนิคมอุตสาหกรรม	จำนวน	1	เรื่อง
12. การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	จำนวน	1	เรื่อง
13. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม	จำนวน	1	เรื่อง
	รวม	35	เรื่อง

2.2 แยกตามประเภทของความเห็น

1. การกူยืม	จำนวน	12	เรื่อง
2. การกူยืมและการค้าประกัน	จำนวน	23	เรื่อง
	รวม	35	เรื่อง

3. ตัวอย่างความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินต่างประเทศที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

3.1 ตัวอย่างความเห็นทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการกู้เงิน

(1) ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินของกระทรวงการคลังจากกองทุนโพ้นทะเลแห่งญี่ปุ่น (OEFC) ในสัญญาเงินกู้ตามโครงการรัฐบาลญี่ปุ่น ครั้งที่ 16 ในโครงการก่อสร้างทางสายชลบุรี-พัทยาสายใหม่ วงเงิน 5,670 ล้านบาท และโครงการก่อสร้างทาง 3 สาย วงเงิน 10,442 ล้านบาท (เรื่องเสร็จที่ 21 -22/2535)

(2) ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินของบริษัท การบินไทย จำกัด เพื่อจัดซื้อเครื่องบินแอร์บัส A300-600R ลำที่ 12 ในวงเงิน 85 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จาก Fuji Bank, Ltd. (เรื่องเสร็จที่ 381/2535)

3.2 ตัวอย่างความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประกันการกู้เงิน

(1) ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับเงินกู้ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จาก Banque Francaise du Commerce Exterieur ร่วมกับ Credit National ภายในวงเงิน 473,918,890 ฟรังก์ฝรั่งเศส เพื่อเป็นค่าอุปกรณ์สำหรับโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมระยอง ชุดที่ 4 โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้าประกันในนามราชอาณาจักรไทย (เรื่องเสร็จที่ 295/2535)

(2) ความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินของ บริษัท การบินไทย จำกัด เพื่อซื้อเครื่องบินแอร์บัส A300-600R ลำที่ 13 ในวงเงิน 57.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จาก KfW โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้าประกันในนามราชอาณาจักรไทย (เรื่องเสร็จที่ 495/2535)

ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

(1) ในการจัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินนั้น สำนักงานฯ จะต้องตรวจสอบว่าหน่วยงานเจ้าของเรื่องได้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องไปให้ครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่ ถ้าไม่ครบถ้วน สำนักงานฯ ต้องติดต่อขอเพิ่มเติม และสำนักงานฯ จะต้องจัดทำความเห็นทางกฎหมายและคำแปลเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งถ้าเป็นการกู้เงินโดยหน่วยงานที่สำนักงานฯ ยังไม่เคยความเห็นเกี่ยวกับการกู้เงินมาก่อนก็จะต้องจัดทำคำแปลกฎหมายเกี่ยวกับหน่วยงานนั้นเป็นภาษาอังกฤษขึ้นใหม่ทั้งหมด ซึ่งสำนักงานฯ ต้องใช้เวลาในการดำเนินงานดังกล่าวค่อนข้างมาก

(2) งานจัดทำความเห็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการกู้เงินนั้นเป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนเพราะในบางกรณีจะต้องมีการเข้าร่วมเจรจาเงินกู้ (loan negotiation) และจะต้องตรวจสอบสัญญาและกฎหมายไทยโดยละเอียดเพื่อรับรองว่าสัญญาเงินกู้ผูกพันผู้กู้และสัญญาค้ำประกันผูกพันผู้ค้ำประกันตามเงื่อนไขของสัญญาทุกประการ นอกจากนี้ในบางกรณีผู้ให้กู้ยังขอให้มีการรับรองประเด็นข้อกฎหมายต่าง ๆ ตามแต่ผู้ให้กู้จะกำหนดซึ่งเป็นประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเงินกู้และสัญญาค้ำประกันโดยตรง

ลักษณะงานดังกล่าวข้างต้นต้องการผู้รับผิดชอบงานที่มีความรู้ทางกฎหมายเอกชน กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและกฎหมายต่างประเทศที่ใช้บังคับกับสัญญาเป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในเรื่องดังกล่าวเป็นเวลานาน แต่ในปัจจุบันสำนักงานฯ ต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนนิติกรที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านภาษาต่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศเนื่องจากในแต่ละปีสำนักงานฯ ต้องสูญเสียนิติกรระดับสมองซึ่งได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดีแล้วให้แก่ระบบตุลาการ-อัยการ

และต้องสูญเสียนิติกรที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านภาษาต่างประเทศให้แก่ภาคเอกชน (สำนักงานที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศ) และรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ อันเนื่องมาจากระบบอัตราเงินเดือนที่ยังเหลื่อมล้ำกันอยู่

(3) สำนักงานฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขอทุนศึกษาและทุนฝึกอบรมในต่างประเทศให้แก่นิติกรของสำนักงานฯ เพื่อรักษานิติกรระดับสมองให้อยู่กับสำนักงานฯ ซึ่งสำนักงานฯ ก็ได้รับการสนับสนุนในเรื่องนี้เป็นอย่างดีจากกรมวิเทศสหการและสำนักงาน ก.พ.

ส่วนที่ 4

ผลงานด้านการแปลกฎหมายและการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข

ก. ผลงานด้านการแปลกฎหมาย

ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้คำแปลภาษาอังกฤษของกฎหมายไทยอาจขอให้สำนักงานฯ แปลกฎหมายนั้นให้ได้ แต่จะต้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ส่งเรื่องผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และจะต้องส่งตัวบทกฎหมายพร้อมคำแปลที่ได้แปลไว้แล้วแนบมาพร้อมกันเพื่อให้สำนักงานฯ ตรวจสอบ แก้ไข หรือรับรองความถูกต้องด้วย

1. สถิติและปริมาณงาน

1.1 เรื่องที่ได้รับไว้ในปีงบประมาณ 2535

(แยกตามหน่วยงาน)

(1) สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา	จำนวน	1	เรื่อง
(2) สำนักนายกรัฐมนตรี	จำนวน	1	เรื่อง
(3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	1	เรื่อง
(4) กระทรวงการคลัง	จำนวน	1	เรื่อง
(5) กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ	จำนวน	2	เรื่อง
(6) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	2	เรื่อง
(7) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	3	เรื่อง
(8) รัฐวิสาหกิจ	จำนวน	2	เรื่อง
	รวม	14	เรื่อง

1.2 เรื่องที่ได้พิจารณาเสร็จในปีงบประมาณ 2535

(แยกตามหน่วยงาน)

(1) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	จำนวน	1	เรื่อง
(2) กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	1	เรื่อง
(3) กระทรวงอุตสาหกรรม	จำนวน	1	เรื่อง
	รวม	3	เรื่อง

2. ตัวอย่างการแปลกฎหมาย

(1) การแปลร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาทางปกครอง พ.ศ. เป็นภาษาอังกฤษ

(2) การแปล “Law of the People’s Republic of China on Assemblies, Processions and Demonstrations” เป็นภาษาไทย

3. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

(1) งานแปลกฎหมายหรือเอกสารทางกฎหมายจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศหรือจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยนั้น เป็นงานที่ยากมากเพราะนอกจากต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางด้านภาษาต่างประเทศแล้ว ผู้แปลยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบกฎหมายและคำศัพท์ทางกฎหมายของกฎหมายต่างประเทศที่จะทำการแปลนั้นเป็นอย่างดีอีกด้วย ผู้ปฏิบัติงานนี้จึงต้องมีความรู้ความสามารถสูงและมีประสบการณ์ในการแปลกฎหมายมากพอ จึงจะทำให้คุณภาพของงานแปลอยู่ในระดับที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ แต่ในปัจจุบันสำนักงานฯ ต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนนิตกรที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านภาษาต่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศ เนื่องจากสำนักงานฯ ต้องสูญเสีย นิตกรซึ่งได้รับการฝึกอบรมด้านการแปลเป็นอย่างดีให้แก่ภาคเอกชนอันเนื่องมาจากอัตราเงินเดือนที่สูงกว่า

(2) สำนักงานฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการขอทุนศึกษาและทุนฝึกอบรมในต่างประเทศให้แก่ นิตกรของสำนักงานฯ เพื่อรักษานิตกรระดับสมองให้อยู่กับสำนักงานฯ ซึ่งสำนักงานฯ ก็ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากกรมวิเทศสหการและสำนักงาน ก.พ.

ข. ผลงานด้านการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย

1. สถิติและปริมาณงาน

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานฯ ได้ดำเนินงานรวบรวมศึกษาและค้นคว้าเอกสารทางกฎหมายต่างประเทศ บทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของกรรมการร่างกฎหมาย กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และกองต่าง ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอหรือได้รับมอบหมายหลายเรื่อง (มิได้จัดเก็บสถิติไว้)

2. ตัวอย่างการค้นคว้าเปรียบเทียบกฎหมาย

(1) กฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะของประเทศต่าง ๆ

(2) กฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึกและกฎหมายว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศต่าง ๆ

ส่วนที่ 5

ผลงานด้านการจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวและแนวทางการแก้ไข

สำนักงานฯ มีหน้าที่ในการจัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสำนักงานฯ โดยเฉพาะงานพัฒนากฎหมาย

ก. สถิติและปริมาณงาน

- 4.1 การจัดหาหนังสือและข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
- ได้รับบริจาคหนังสือภาษาไทย
และภาษาต่างประเทศ จำนวน 597 เล่ม
 - จัดซื้อหนังสือภาษาไทยและ
ภาษาต่างประเทศ จำนวน 874 เล่ม
 - บอกรับวารสารทางวิชาการของไทย
และของต่างประเทศ จำนวน 205 เล่ม
- 4.2 การให้บริการแก่ผู้ขอใช้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
- การให้บริการแก่บุคคลภายนอก จำนวน 143 ราย
 - การให้บริการแก่บุคลากรของสำนักงาน
(ไม่ได้จัดเก็บสถิติไว้)

ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

งานจัดหาและงานจัดเก็บเอกสารวิชาการ ตลอดจนงานบริการการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ใช้ห้องสมุดเป็นงานที่มีรายละเอียดปลีกย่อยซึ่งจำเป็นต้องอาศัยอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเป็นอย่างมาก แต่สำนักงานฯ มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่เป็นบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานดังกล่าวได้ สำนักงานฯ จึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการเสนอขอกำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเพิ่มเติม และได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเพิ่มเติมแล้ว

ส่วนที่ 6

ผลงานด้านการฝึกอบรมและพัฒนานิติกร อุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าว และแนวทางการแก้ไข

สำนักงานฯ มีหน้าที่ในการจัดการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางกฎหมายแก่ข้าราชการของสำนักงานฯ และข้าราชการของหน่วยงานอื่นของรัฐ

ก. ผลงาน

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานฯ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1. การฝึกอบรมนิติกรใหม่

สำนักงานฯ โดยการสนับสนุนทางการเงินจากมูลนิธิ Konrad Adenauer Foundation แห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดให้มีการฝึกอบรมนิติกรใหม่ จำนวน 32 คน เป็นระยะเวลา 10 วัน ระหว่างวันที่ 8 มิถุนายน 2535 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2535 ในหัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การจัดองค์กรและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานฯ
- (2) หลักทั่วไปในการร่างกฎหมาย
- (3) ขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการร่างกฎหมาย

- (4) ความเป็นมาและการพัฒนาองค์การวินิจจัยชี้ขาดข้อพิพาททางปกครองในประเทศไทย
- (5) ข้อควรรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร้องทุกข์
- (6) หลักทั่วไปในการตีความกฎหมาย
- (7) บทบาทของกฎหมายเปรียบเทียบในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสำนักงานฯ
- (8) ข้อควรรู้เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของกองกฎหมายต่างประเทศ
- (9) ข้อควรรู้เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของกองวิเคราะห์กฎหมายและการร้องทุกข์
- (10) ข้อควรรู้เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของกองกฎหมายไทย
- (11) ข้อควรรู้เกี่ยวกับงานในความรับผิดชอบของกองยกร่างกฎหมาย
- (12) การปฏิบัติงานด้านการร่างกฎหมาย
- (13) วิธีการค้นคว้าตัวบทกฎหมายและแบบในการร่างกฎหมาย
- (14) วิธีการค้นคว้าแฟ้มเรื่องที่พิจารณาเสร็จและการใช้บริการของห้องสมุด
- (15) ข้อควรรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตรวจพิจารณาร่างกฎหมายโดยฝ่ายเลขานุการกรรมการ

ร่างกฎหมาย

- (16) ข้อควรรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้คำปรึกษาทางกฎหมายโดยฝ่ายเลขานุการกรรมการ

ร่างกฎหมาย

- (17) คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย: ความเป็นมา อำนาจหน้าที่และแนวทางในการดำเนินงาน
- (18) การพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย : ความเป็นมาและแนวทางในการดำเนินงาน
- (19) ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการและกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (20) ข้อควรรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของข้าราชการ งานสารบรรณ งานการเจ้าหน้าที่ และงาน

คลังและพัสดุ

2. การฝึกอบรมเรื่อง “ข้อควรรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางกฎหมาย”

สำนักงานฯ โดยการสนับสนุนทางการเงินจากมูลนิธิ Konrad Adenauer Foundation แห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดให้มีการฝึกอบรมนิตกรในหัวข้อเรื่อง “ข้อควรรู้เกี่ยวกับการวิจัยทางกฎหมาย” ในวันที่ 7 สิงหาคม 2535 โดยมีวิทยากรดังนี้

- (1) ศาสตราจารย์ ไชยยศ เหมะรัชตะ บรรยายเรื่อง “หลักพื้นฐานในการวิจัยทางนิติศาสตร์”
- (2) รองศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ บรรยายเรื่อง “การวิจัยเชิงนโยบาย”

3. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการไทย-เยอรมัน ในหัวข้อเรื่อง “The Rule of Law in Public Administration”

สำนักงานฯ ร่วมกับ Post Graduate School of Administrative Sciences in Speyer และ Konrad Adenauer Foundation แห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ได้จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการไทย-เยอรมัน ระหว่างผู้เชี่ยวชาญจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศไทยในหัวข้อเรื่อง “The Rule of Law in Public Administration” ระหว่างวันที่ 17 - 21 สิงหาคม 2535 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีการเสนอบทความและอภิปรายในหัวข้อเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) The Rule of Law and the concept of administrative law in Germany
- (2) The changing functions of public administration: the distinction and community service administration

- (3) The Civil Law in Thailand in search of a sufficiently developed and coherent body of legal principles in the field of administrative law as a separate topic
- (4) The impact of the French legal system in Thailand
- (5) The legal education and training of Thai civil servants
- (6) The perspective of a codification of the administrative procedure in Thailand
- (7) The basic elements of public administrative law
- (8) The citizen orientation and the service orientation of the civil service : concept and training
- (9) The basic elements of public administrative law
- (10) The codification of the administrative procedure
- (11) The education and training of civil servants in the field of administrative procedure
- (12) The public relations and the image of the public administration

ข. อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

(1) งานด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของสำนักงานฯ และของหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อให้มีหรือเพิ่มพูนความรู้ทางกฎหมาย การร่างกฎหมาย การวินิจฉัยปัญหากฎหมาย และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์นั้นเป็นงานที่จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการโดยเฉพาะจำนวนหนึ่งเนื่องจากเป็นงานที่จะต้องดำเนินการตั้งแต่การศึกษาวิเคราะห์เพื่อวางแผนและกำหนดโครงการหรือหัวข้อในการฝึกอบรมหรือการบรรยาย การจัดทำหลักสูตรของการฝึกอบรมหรือการบรรยายในแต่ละหัวข้อ การจัดเตรียมเอกสารข้อมูลประกอบการฝึกอบรมหรือการบรรยาย การติดต่อวิทยากรและการดำเนินการด้านพิธีการในการจัดการฝึกอบรมหรือการบรรยาย ตลอดจนการประเมินผลการฝึกอบรมหรือการบรรยาย แต่เนื่องจากสำนักงานฯ ต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมากโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการร่างกฎหมายและการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ สำนักงานฯ จึงจำเป็นต้องจัดนิติกรประจำกองต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งนิติกรประจำฝ่ายฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้ไปช่วยปฏิบัติงานด้านการร่างกฎหมายและการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เป็นการชั่วคราว ทำให้การดำเนินงานในส่วนนี้ไม่สามารถกระทำได้มากเท่าที่ควร

(2) สำนักงานฯ ได้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่โดยการเสนอขอกำหนดอัตรากำลังเพิ่มเติม ซึ่งก็ได้รับการอนุมัติจาก ก.พ. แล้ว

ส่วนที่ 7

ผลงานด้านการจัดทำเอกสารวิชาการ อุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

ในปีงบประมาณ 2535 สำนักงานฯ ได้จัดทำเอกสารวิชาการดังนี้

- (1) รายงานประจำปีงบประมาณ 2531 - 2533 และรายงานประจำปีงบประมาณ 2534
- (2) วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 11 ตอน 1 และตอน 2

(3) หนังสือรวมตัวบทกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาพร้อมทั้งพระราชกฤษฎีกา ระเบียบมติคณะรัฐมนตรี และหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

- (4) เอกสารประกอบการฝึกอบรมนิติกรใหม่ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 8 - 19 มิถุนายน 2535
- (5) เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการไทย - เยอรมัน ในหัวข้อเรื่อง "The Rule of Law in Public Administration"

ส่วนที่ 8

ผลงานด้านการจัดทำ

ระบบข้อมูลทางกฎหมายโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์

สำนักงานฯ ได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับระบบข้อมูลเกี่ยวกับงานทางกฎหมายดังนี้คือ

1. ระบบข้อมูลความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย

ระบบข้อมูลความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

(ก) ย่อความเห็นกรรมการร่างกฎหมาย

(ข) ความเห็นกรรมการร่างกฎหมายฉบับเต็ม

จากข้อมูลในระบบสามารถเรียกค้นย่อบันทึกความเห็นโดยใช้เสรีจที่, ชื่อเรื่อง, หัวข้อประเด็นความเห็น, ข้อความและหัวข้อ, หรือข้อความย่อ, เมื่อเรียกค้นได้ข้อมูลตามที่ต้องการแล้ว ยังสามารถแสดงข้อมูลย่อบันทึกความเห็นหรือบันทึกความเห็นฉบับเต็ม ออกทางเครื่องพิมพ์ได้อีกด้วย

2. ระบบข้อมูลคำวินิจฉัยร้องทุกข์

ระบบข้อมูลคำวินิจฉัยร้องทุกข์ ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

(ก) ย่อคำวินิจฉัยร้องทุกข์

(ข) คำวินิจฉัยร้องทุกข์ฉบับเต็ม

จากข้อมูลในส่วนย่อคำวินิจฉัยร้องทุกข์สามารถเรียกค้นข้อมูลได้ เมื่อพบเรื่องที่ต้องการแล้ว จึงนำหมายเลขคำวินิจฉัยที่ ของเรื่องไปดู หรือ พิมพ์คำวินิจฉัยฉบับเต็ม

ในการเรียกค้นข้อมูลในระบบคำวินิจฉัยร้องทุกข์สามารถใช้ รับที่, เสรีจที่, ชื่อเรื่อง, หน่วยงานที่รับผิดชอบ, หัวข้อประเด็นความเห็น, ข้อความ, หรือ หัวข้อหรือข้อความย่อเพื่อเรียกค้นย่อคำวินิจฉัย

3. ระบบเรียกค้นฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษา

การเรียกค้นฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษสามารถเรียกค้นได้ 2 ทาง คือ

1. เรียกค้นจากฐานข้อมูลชื่อกฎหมาย (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2452-2533) โดยใช้ประเภทของกฎหมาย หรือใจความสำคัญของชื่อกฎหมายเป็นตัวเรียกค้น อีกทั้งยังสามารถระบุช่วงเวลา หรือ ปีใด ๆ ก็ได้

2. เรียกค้นจากฐานข้อมูลกฎหมาย (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2452-2533) โดยใช้ข้อความทั่ว ๆ ไปที่ผู้ค้นต้องการและสามารถระบุช่วงเวลา หรือ ปีใด ๆ ตามที่ผู้เรียกค้นต้องการ

4. ระบบแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

ระบบแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบันเป็นระบบที่ใช้ในการเรียกดูข้อกฎหมาย ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากการแก้ไขกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน การเรียกใช้งานได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. เลือกกฎหมายที่ต้องการดูผลการแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

2. ระบุวันที่ที่ต้องการดูผลลัพธ์จากการแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบัน

3. แสดงผลของกฎหมายหรือเลือกพิมพ์กฎหมายออกทางเครื่องพิมพ์

โครงสร้างของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบแก้ไขข้อกฎหมายให้เป็นปัจจุบันสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ๆ คือ

1. เนื้อหากฎหมาย ซึ่งจะประกอบด้วยชื่อกฎหมายและเนื้อความในกฎหมาย
2. บทเฉพาะกาล คือ เนื้อหาที่เป็นบทเฉพาะกาลซึ่งรวบรวมจากเนื้อหาของกฎหมายฉบับที่ส่งแก้ไขกฎหมายฉบับหลักรวมไปถึงหมายเหตุในกฎหมายนั้น ๆ ด้วย
3. เชิงอรรถ คือ รายชื่อกฎหมายที่ส่งแก้ไขกฎหมายหลัก ซึ่งจะถูกอ้างอิงจากเนื้อหาของกฎหมาย
4. KEYWORD คือ บริเวณที่เก็บข้อมูลประกอบกฎหมาย เช่น วันที่ที่มีผลบังคับใช้, ท้องที่ที่มีผลบังคับใช้, เรื่องเสร็จที่, เลขตอนที่ (# ISSUE), เลขหน้าที่ (# PAGE), วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (# DOP), และ เลขลำดับที่ของกฎหมายในปี พ.ศ. นั้น ๆ (# DOCNO)

นอกจากการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกฎหมายแล้ว ยังมีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้กับงานบริหารภายในของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งประกอบด้วยระบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ระบบเงินเดือน
2. ระบบงานควบคุมวัสดุและครุภัณฑ์
3. ระบบงานเงินกู้ต่างประเทศ
4. ระบบงานทะเบียนประวัติ
5. ระบบงานงบประมาณ
6. ระบบงานบัญชีรับ-จ่าย
7. ระบบงานห้องสมุด (วารสาร)
8. ระบบติดตามการปฏิบัติงานร้องทุกข์
9. ระบบติดตามการปฏิบัติงานร่างกฎหมายหรือความเห็น

ภาคผนวก

หน้าว่าง

พระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกฤษฎีกา
พ.ศ. 2522*

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2522
เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาและกฎหมายว่าด้วยเรื่องราวร้องทุกข์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป⁽¹⁾

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476
- พระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510
- พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492
- พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516

* แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534

⁽¹⁾ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96, ตอนที่ 64 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2522

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานอื่นในหน่วยงานของรัฐ

“หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมาตรา 62 หรือสำนักงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคตามมาตรา 67 แล้วแต่กรณี

“พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน” หมายความว่า พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค แล้วแต่กรณี

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ภาค 1

คณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 6 ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานโดยตำแหน่ง คณะกรรมการกฤษฎีกามีกรรมการสองประเภท คือ กรรมการร่างกฎหมายซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามมาตรา 11 และกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามมาตรา 28

ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ดูแลกิจการทั่วไปของคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 7 คณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กรรมการร่างกฎหมาย

(ก) จัดทำร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือมติของคณะรัฐมนตรี

(ข) ปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติของคณะรัฐมนตรี

(ค) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมาย

(2) กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

(ก) วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(ข) เสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 27

(ค) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่นในปัญหาข้อกฎหมาย ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากระบุให้มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าวต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้

(ง) รายงานผลการสั่งการของนายกรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัตินี้ พร้อมทั้งเสนอวิธีการที่นายกรัฐมนตรีควรสั่งการต่อไปในกรณีที่มีการปฏิบัติงานยังไม่เป็นผล

(จ) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติกำหนดระเบียบปฏิบัติราชการตามมาตรา 51

(ฉ) เสนอความเห็นและข้อสังเกตตาม (1) (ค)

(ช) ปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการร่างกฎหมายตามมาตรา 40

(ซ) ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น

มาตรา 8 ภายใต้บังคับมาตรา 11 วรรคสอง และมาตรา 28 วรรคสอง บุคคลใดจะดำรงตำแหน่งกรรมการร่างกฎหมายและกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา 9 ให้กรรมการกฤษฎีกาได้รับคำตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน และเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 65 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 2

กรรมการร่างกฎหมาย

มาตรา 11 กรรมการร่างกฎหมายนั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

ให้เสนาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการร่างกฎหมายโดยตำแหน่ง

มาตรา 12 กรรมการร่างกฎหมายมีวาระตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ถ้ามีการแต่งตั้งกรรมการร่างกฎหมายขึ้นอีกในระหว่างที่กรรมการร่างกฎหมายซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการร่างกฎหมายซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีกก็ได้

มาตรา 13 ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการร่างกฎหมายต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า
- (2) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเทียบเท่าหรือตุลาการ

พระธรรมนูญศาลทหารสูงสุด

(3) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

- (4) เคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช

2476

(5) มีความรู้และเคยทำงานในการร่างกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี และมีความชำนาญและความสามารถเป็นประโยชน์แก่งานของกรรมการร่างกฎหมาย

มาตรา 14 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการร่างกฎหมายพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (4) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย

มาตรา 15 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการร่างกฎหมายประชุมปรึกษาหารือกันเป็นคณะ ซึ่งคณะหนึ่ง ๆ ต้องมีกรรมการร่างกฎหมายไม่น้อยกว่าสามคน และในกรณีที่มีปัญหาสำคัญให้กรรมการร่างกฎหมายประชุมปรึกษาหารือกันโดยที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายซึ่งต้องมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการร่างกฎหมายทั้งหมด

การประชุมของกรรมการร่างกฎหมายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษา ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการร่างกฎหมายคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 15 ทวิ⁽¹⁾ ในการพิจารณาร่างกฎหมาย ให้กรรมการร่างกฎหมายคำนึงถึงความจำเป็นความเป็นไปได้ และขอบเขตที่จะต้องมีกฎหมายดังกล่าว ความสอดคล้องกับหลักกฎหมายและบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ความมีประสิทธิภาพของการจัดองค์กรและกลไกเพื่อการใช้บังคับกฎหมาย ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับการบริหารราชการ และภาระหรือความยุ่งยากของประชาชนหรือผู้ที่อยู่ในบังคับแห่งกฎหมายนั้นด้วย และแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ในกรณีกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าร่างกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักการ หรือมีความเห็นขัดแย้งกับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนซึ่งมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กรรมการร่างกฎหมายจะเสนอความเห็นเพื่อขอให้มีการทบทวนในหลักการเสียก่อน หรือจะปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ข้างต้นและรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไปก็ได้

มาตรา 16 ให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจกำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดทำร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ และระเบียบว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

มาตรา 17 กรรมการร่างกฎหมายผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องที่ปรึกษาหารือหรือเรื่องหนึ่งเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมปรึกษาหารือในเรื่องนั้น

ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจวางระเบียบให้กรรมการร่างกฎหมายที่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นเป็นการขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการร่างกฎหมายงดการเข้าร่วมปรึกษาหารือในกิจการของกรรมการร่างกฎหมายเป็นการชั่วคราวตลอดระยะเวลาที่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้นอยู่ได้

หมวด 2 ทวิ⁽²⁾

คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

มาตรา 17 ทวิ ให้มีคณะกรรมการเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” ประกอบด้วยกรรมการร่างกฎหมายตามมาตรา 11 และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของรัฐหรือของเอกชน ซึ่งประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้แต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน

⁽¹⁾ มาตรา 15 ทวิ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 3

⁽²⁾ หมวด 2 ทวิ มาตรา 17 ทวิ มาตรา 17 ตริ มาตรา 17 จัตวา มาตรา 17 เบญจ มาตรา 17 ฉ มาตรา 17 สัตต และมาตรา 17 อัฏฐ เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 4

เป็นกรรมการพัฒนากฎหมาย ในจำนวนนี้ให้มีกรรมการร่างกฎหมายเป็นประธานและกรรมการร่างกฎหมายอื่น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการพัฒนากฎหมายโดยตำแหน่ง ให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็น เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีที่เห็นสมควร ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตาม สาขาวิชากฎหมายก็ได้

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา 12 มาใช้บังคับแก่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอนุโลม

มาตรา 17 ตี ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหน้าที่ศึกษา พิจารณา ตรวจสอบบรรดา กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ ถ้าเห็นว่ากฎหมายฉบับใดหรือเรื่องใดมีบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในร่างกาย ทรัพย์สิน หรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่สมควร หรือก่อให้เกิดภาวะแก่การประกอบอาชีพหรือธุรกิจของ บุคคลโดยไม่จำเป็น หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือ การบริหารราชการ หรือเห็นว่าประเทศไทยควรจะมีกฎหมายขึ้นใหม่ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ ประชาชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือเพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือการบริหารราชการ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อจัดทำแผนงานหรือ โครงการพัฒนากฎหมายต่อไป โดยระบุขอบเขตของงาน ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ ตลอดจนงบประมาณ สำหรับดำเนินการ และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีงบประมาณเพิ่มเติม ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา อนุมัติต่อไป ความในวรรคนี้ไม่ใช้บังคับแก่การพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งคณะรัฐมนตรี ส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

การเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ถ้าได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ตามสาขาวิชากฎหมาย ให้เสนอต่อคณะกรรมการตามสาขาวิชากฎหมาย

มาตรา 17 จัตวา เมื่อคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายตามมาตรา 17 ตี แล้ว ให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายดำเนินการศึกษาวิจัยและจัดทำรายงานพร้อมทั้งร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป โดยจะแต่งตั้งผู้วิจัยเพื่อจัดทำรายงานตามที่มอบหมายก็ได้ เพื่อการนี้ ให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีอำนาจกำหนดค่าตอบแทนหรือให้เงินอุดหนุนแก่การวิจัยตามระเบียบที่ประธาน คณะกรรมการกฤษฎีกากำหนด

ในกรณีมีเหตุอันควร คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะขอให้ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

มาตรา 17 เบญจ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามมาตรา 17 ตี หรือมาตรา 17 จัตวา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะจัดให้มีการวิจัย การสัมมนา หรือการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานหรือ บุคคลต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชนตามความเหมาะสมแก่กรณีก็ได้

มาตรา 17 ฉ ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะหนึ่งหรือหลายคณะเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมอบหมายก็ได้

มาตรา 17 สัตต ให้คณะกรรมการพัฒนามาตรฐานและคณะกรรมการตามมาตรา 17 จ มีอำนาจเชิญผู้แทนหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชนมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นได้

มาตรา 17 อัญฐ ให้คณะกรรมการพัฒนามาตรฐานและคณะกรรมการตามมาตรา 17 ฉ ได้รับคำตอบแทนเช่นเดียวกับกรรมการกฤษฎีกา

หมวด 3 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ส่วนที่ 1 สิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มาตรา 18 บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

การร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นการตัดสิทธิร้องทุกข์อันจะพึงมีได้ตามกฎหมายอื่น

ผู้ที่เป็นทหารหรือตำรวจ ถ้าจะร้องทุกข์อันเกี่ยวกับราชการทหารหรือตำรวจต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

มาตรา 19 เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะรับไว้พิจารณาได้ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นเรื่องและผู้ร้องทุกข์ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ และ

(2) ความเดือดร้อนหรือความเสียหายตาม(1)นั้น เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ก) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(ข) ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(ค) กระทำการนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

(ง) กระทำการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น หรือ

(จ) กระทำการโดยไม่สุจริตหรือโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ความใน (2) (ง) และ (จ) จะใช้เมื่อใด กับหน่วยงานของรัฐใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 20 เรื่องร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ไม่ได้รับไว้พิจารณา

- (1) เรื่องร้องทุกข์ที่มีลักษณะเป็นไปทางนโยบายโดยตรงซึ่งรัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา
- (2) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีมติเด็ดขาดแล้ว
- (3) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว
- (4) เรื่องที่ยังมิได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายครบขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด

ไว้

- (5) เรื่องที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่มีการพบพยานหลักฐานใหม่ตามที่กำหนดในมาตรา 50
- (6) เรื่องที่ผู้ร้องทุกข์ละทิ้งการร้องทุกข์ตามมาตรา 46
- (7) เรื่องที่ขาดอายุความร้องทุกข์ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไขตามมาตรา 23

มาตรา 21 คำร้องทุกข์ต้อง

- (1) มีชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์
- (2) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์
- (3) ใช้ถ้อยคำสุภาพ
- (4) ลงลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าเป็นการยื่นร้องทุกข์แทนผู้อื่น จะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ร้องทุกข์มาด้วย

มาตรา 22 คำร้องทุกข์ให้ยื่น ณ หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือจะยื่นต่อกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคคนหนึ่งคนใด หรือผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 65 เพื่อให้ส่งต่อไปยังหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ก็ได้ การส่งคำร้องทุกข์ต่อไปยังหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

คำร้องทุกข์อาจส่งไปยังหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้ และเพื่อประโยชน์ในการนับอายุความร้องทุกข์ตามมาตรา 23 ให้ถือว่าวันที่ส่งคำร้องทุกข์แก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เป็นวันยื่นคำร้องทุกข์

ส่วนราชการใดที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ ถ้าเห็นว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ จะส่งเรื่องร้องทุกข์นั้นให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาวินิจฉัยก็ได้

มาตรา 23⁽¹⁾ การยื่นคำร้องทุกข์ต้องกระทำภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการร้องทุกข์ หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์ได้มีหนังสือร้องขอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร แล้วแต่กรณี

⁽¹⁾มาตรา 23 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 5

คำร้องทุกข์ที่ได้ยื่นเมื่อพ้นกำหนดอายุความตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่ากรณีจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะหรือเป็นปัญหาสำคัญอันควรแก่การแก้ไข คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยและเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้ได้ตามที่เห็นสมควร

มาตรา 24 คำร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้รับ ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาวินิจฉัย จะส่งไปให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคที่มีเขตอำนาจเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยก็ได้

มาตรา 25 คำร้องทุกข์ที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ใช่คำร้องทุกข์ที่จะรับไว้พิจารณาได้ ให้หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการจะส่งต่อไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนั้นทราบก็ได้

มาตรา 26 เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายใดตามมาตรา 7 (2) (ค) ให้บุคคลตามมาตรา 19 มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนั้นได้ตามพระราชบัญญัตินี้ แม้กฎหมายนั้นจะกำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการเป็นที่สุดไว้ก็ตาม แต่ต้องยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าว

การยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้นำมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 25 และบทบัญญัติในส่วนที่ 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในกรณีนี้ให้เป็นที่สุด

มาตรา 27 ราชการส่วนท้องถิ่นตามที่ได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาอาจขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาเรื่องใดเพื่อทำรายงานเสนอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามมาตรา 48 ได้ รายงานของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดังกล่าวให้เสนอผ่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอต่อนายกรัฐมนตรีโดยมิชักช้า

วิธีการร้องขอ และวิธีพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามความในวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ระเบียบดังกล่าวเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ส่วนที่ 2

การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มาตรา 28⁽¹⁾ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์นั้นจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามลำดับ ในกรณีที่รัฐสภาประกอบด้วยสภาเดียว ให้ได้รับความเห็นชอบของสภานั้น

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยตำแหน่ง

มาตรา 29⁽²⁾ กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ผู้ที่พ้นตำแหน่งแล้ว จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งอีกก็ได้

ในกรณีที่การแต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไม่อาจกระทำได้เนื่องจากอยู่ในระหว่างปิดสมัยประชุมรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือถูกยุบ หรือมีเหตุอย่างอื่น ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่วาระดำรงตำแหน่งครบกำหนดในขณะนั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขึ้นใหม่

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 31 วรรคสอง แล้ว ให้นำมาตรา 14 มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยอนุโลม

มาตรา 30 ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) เคยเป็นกรรมการร่างกฎหมายมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี
- (2) เคยเป็นกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492
- (3) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญศาลทหารสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี
- (4) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี
- (5) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครองหรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าหกปี
- (6) มีประสบการณ์ในการบริหารราชการไม่น้อยกว่าสิบปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

⁽¹⁾ มาตรา 28 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 มาตรา 3

⁽²⁾ มาตรา 29 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 6

มาตรา 31 ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง หรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอย่างอื่นที่ขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามระเบียบที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะได้กำหนดขึ้น

กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 32 ให้มีการประชุมใหญ่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 51 และหน้าที่อื่น ๆ อันสมควรได้รับความเห็นหรือคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ตามที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาสั่ง

ที่ประชุมใหญ่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ในการประชุมใหญ่ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม การลงมติให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 33 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจกำหนดระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าด้วยวิธีการส่งคำร้องทุกข์และการพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าด้วยเรื่องอันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคได้ ทั้งนี้ เมื่อได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่แล้ว

ระเบียบตามวรรคหนึ่งเฉพาะที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ การส่งหนังสือหรือเอกสารของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ต่อบุคคลภายนอก และการอื่น ๆ ที่กำหนดสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ร้องทุกข์ เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

อำนาจของประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมอบให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาปฏิบัติราชการแทนก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือ

มาตรา 34 ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีอิสระในความคิดเห็นของตน

ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ร่วมกันวินิจฉัยเป็นองค์คณะในนามของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ในองค์คณะหนึ่งต้องมีหัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งและกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อย่างน้อยสี่คน

ให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เป็นหัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามจำนวนที่เห็นสมควร และวางระเบียบเกี่ยวกับการจัดองค์คณะ ในการวางระเบียบเกี่ยวกับการจัดองค์คณะ ให้คำนึงถึงประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แต่ละคนที่ประกอบกันเข้าเป็นองค์คณะ

ในกรณีที่ปัญหาข้อกฎหมายสำคัญ หรือผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจจะกระทบกระเทือนต่อวิถีทางปฏิบัติราชการ อันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะ หรือแก่ระบบ

บริหารราชการเป็นส่วนรวม กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ประกอบเป็นองค์คณะพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้น หรือ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา อาจขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

มาตรา 35 คำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คณะใด ให้เป็นไปตามความเห็นของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ฝ่ายข้างมากของคณะนั้น

ถ้ากรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนใดมีความเห็นแย้ง ให้มีสิทธิทำความเห็นแย้งของตนรวมไว้ในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้

ในกรณีที่เป็นการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่ หรือในกรณีที่เป็นการวินิจฉัยอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่นตามมาตรา 7 (2) (ค) ห้ามมิให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทำความเห็นแย้ง

มาตรา 36 ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้มีเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบส่วนบุคคลหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนแต่ละเรื่อง มีหน้าที่สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของตนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา 37 ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) มีหนังสือสอบถามหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง
- (2) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องส่งวัตถุเอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือส่งผู้แทนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของรัฐนั้นมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำประกอบการพิจารณาได้
- (3) มีหนังสือเรียกให้ผู้ร้องทุกข์นำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา
- (4) มีหนังสือเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องทุกข์มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา

มาตรา 38 ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์วินิจฉัยว่า

- (1) เรื่องที่พิจารณานั้นไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20 ให้เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้น แต่ในกรณีที่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ประกอบเป็นองค์คณะพิจารณาเรื่องร้องทุกข์นั้นหรือเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากรณีมีปัญหาอันควรแก่การรับไว้พิจารณา จะเสนอเรื่องร้องทุกข์นั้นต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

(2) มีกรณีเป็นที่สงสัยว่ามีกรทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือมีมูลความผิดทางอาญาหรือความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลที่ต้องสงสัยทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี

มาตรา 39 นอกจากเจ้าหน้าที่อื่นที่ได้บัญญัติไว้แล้ว ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจสั่งให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งคนใดไปปฏิบัติงานช่วยราชการในคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคเป็นการชั่วคราวได้ แต่ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้นั้นก่อน

มาตรา 40 เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการร่างกฎหมาย ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจวางระเบียบให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไปทำหน้าที่ตามมาตรา 7 (1) ร่วมกับกรรมการร่างกฎหมายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ แต่ทั้งนี้ มิให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในการประชุมปรึกษาหารือของกรรมการร่างกฎหมายคณะหนึ่งเกินหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการร่างกฎหมายคณะนั้น

มาตรา 41 การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ โดยปกติให้กระทำ ณ สถานที่พิจารณาร้องทุกข์ตามวันเวลาทำการ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็น หรือเพื่อความสะดวกของราษฎรในเขตท้องที่ที่มีการร้องทุกข์เป็นจำนวนมาก หัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะสั่งให้มีการพิจารณาในสถานที่อื่นหรือในวันเวลาใดเป็นการเฉพาะคราวก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้กำหนดสถานที่พิจารณาร้องทุกข์และวันเวลาทำการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 42 การเข้าฟังการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มาตรา 43 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจถูกคัดค้านในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เรื่องหนึ่งเรื่องใดได้ เพราะเหตุที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องร้องทุกข์นั้น

การยื่นคำคัดค้าน การพิจารณาคำคัดค้าน และการสั่งให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

การกระทำใด ๆ ของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ได้กระทำไปก่อนมีการสั่งให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนย่อมเป็นอันสมบูรณ์

มาตรา 44 การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปโดยรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีโอกาสชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนตามสมควร

มาตรา 45 ในขณะที่พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์เป็นการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย ไม่ว่าจะมิคำร้องขอจากผู้ร้องทุกข์หรือไม่ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เสนอความเห็นในการดำเนินการพร้อมด้วยเหตุผลไปยังเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเสนอไปยังนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลโดยเร็ว และถ้านายกรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยให้นายกรัฐมนตรีสั่งการเพื่อบรรเทาทุกข์นั้นตามอำนาจของนายกรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและตามกฎหมายอื่นได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่า มาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือรับผิดชอบของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณีที่จะสั่งการได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือตามกฎหมายอื่น จะเสนอไปยังเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อแจ้งไปยังบุคคลดังกล่าวนั้นเพื่อพิจารณาสั่งการเพื่อบรรเทาทุกข์นั้นก่อนก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ ถ้าบุคคลดังกล่าวไม่เห็นด้วยกับมาตรการหรือวิธีการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ก็ให้มีอำนาจ

สั่งการได้ตามที่เห็นสมควรภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย และเมื่อได้สั่งการไปประการใดหรือในกรณีเห็นว่าไม่สมควรสั่งการ ให้แจ้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 46 ถ้าผู้ร้องทุกข์ได้รับหนังสือจากคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้มาให้อภัยค่าหรือแสดงพยานหลักฐานแล้ว ไม่ดำเนินการตามหนังสือนั้นภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีอำนาจสั่งให้จำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้นเสียจากสารบบบัญชีเรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้สั่งจำหน่ายจากสารบบบัญชีตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ร้องทุกข์นั้นจะขอให้พิจารณาใหม่หรือยื่นคำร้องทุกข์ในเรื่องนั้นอีกไม่ได้ เว้นแต่จะแสดงให้เห็นที่พอใจแก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าการที่ตนไม่สามารถปฏิบัติตามหนังสือของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้นั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร

มาตรา 47 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ต้องระบุ

- (1) ชื่อผู้ยื่นคำร้องทุกข์
- (2) เหตุแห่งการร้องทุกข์
- (3) ข้อเท็จจริงของเรื่องร้องทุกข์
- (4) เหตุผลแห่งคำวินิจฉัย

(5) ข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล เพื่อสั่งการแก้ไขตามมาตรา 48 ซึ่งในข้อเสนอแนะนั้นต้องระบุให้ชัดเจนว่านายกรัฐมนตรีควรจะสั่งการในเรื่องใดว่าอย่างไร พร้อมทั้งให้เหตุผลด้วย

(6) ข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตอย่างอื่นเกี่ยวกับการวางระเบียบปฏิบัติราชการตามมาตรา 51 หรือการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย ถ้ามี

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ต้องลงลายมือชื่อของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้น

มาตรา 48 เมื่อมีข้อเสนอแนะของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 47 (5) นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินควร มีคำสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด

(2) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือกระทำการขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือกระทำการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับกรณีนั้น หรือกระทำการโดยไม่สุจริตหรือโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร มีคำสั่งให้เพิกถอนการกระทำนั้นหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนการกระทำนั้น

(3) ในกรณีที่มีความรีบด่วนและจำเป็น ไม่ว่าจะ เป็นกรณีตาม (1) หรือ (2) มีคำสั่งใหม่หรือมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในการเสนอข้อเสนอแนะเพื่อให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะต้องให้เหตุผล และหลักฐานสนับสนุนข้อเสนอแนะอย่างชัดเจน ถ้าเป็นกรณีเสนอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามวรรคหนึ่ง (2) จะต้องระบุด้วยว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่เพียงใด หรือมีเงื่อนไขอย่างไร และถ้าเป็นกรณี

เสนอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามวรรคหนึ่ง (3) จะต้องแสดงให้เห็นชัดแจ้งว่า การมีคำสั่งใหม่หรือมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีความรีบด่วนและจำเป็นอย่างไรและสมควรให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่เมื่อใด หรือมีเงื่อนไขอย่างไร นอกจากนี้ ในกรณีเสนอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามวรรคหนึ่ง (3) นี้ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะต้องคำนึงด้วยว่าการมีคำสั่งใหม่หรือมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยนายกรัฐมนตรีนี้ จะเป็นการกระทบกระเทือนต่อความรับผิดชอบโดยตรงของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นผลเสียหายแก่ระบบบริหารราชการแผ่นดินหรือไม่ เพียงใด

มาตรา 49 เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์เรื่องใดแล้ว ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรีโดยเร็วที่สุด แต่ต้องไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้อ่านคำวินิจฉัยเช่นนั้น

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แล้ว ให้นายกรัฐมนตรีสั่งการโดยเร็ว ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นชอบด้วยกับคำวินิจฉัยที่ส่งมาไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการได้ตามที่เห็นสมควรพร้อมทั้งแสดงเหตุผลแห่งการสั่งการนั้นไว้ด้วย

มาตรา 50 เรื่องร้องทุกข์ที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ผู้ร้องทุกข์อาจเสนอเรื่องนั้นเพื่อพิจารณาใหม่ได้อีกครั้งหนึ่งภายในเวลาห้าปีนับแต่วันที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัย แต่ต้องพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ว่าได้มีการพบพยานหลักฐานใหม่อันทำให้ข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วนั้นเปลี่ยนไป

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่มีอำนาจเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติวางระเบียบปฏิบัติราชการดังต่อไปนี้

(1) กำหนดวิธีการและวิธีพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนออกคำสั่ง คำอนุญาต คำวินิจฉัยหรือคำชี้ขาดตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติ

(2) กำหนดให้คำสั่ง คำอนุญาต คำวินิจฉัย หรือคำชี้ขาดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล หรือที่มีความสำคัญในการปฏิบัติราชการต้องมีข้อความและเหตุผลตามสมควรในการสนับสนุนการออกคำสั่ง คำอนุญาต คำวินิจฉัย หรือคำชี้ขาดนั้น

(3) กำหนดให้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งใดที่มีลักษณะบังคับเป็นการทั่วไปต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนมีผลใช้บังคับ

ในการเสนอแนะดังกล่าว ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คำนึงถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่รัฐในการดำเนินการบริการสาธารณะอันเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สิทธิหน้าที่ของเอกชนที่เกี่ยวข้องกับราชการ และความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้แก่รัฐ

ส่วนที่ 3

การแต่งตั้งและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค

มาตรา 52 ในเขตท้องที่ใดที่มีการร้องทุกข์มากและเป็นการสมควรให้มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขึ้นในท้องที่นั้นเป็นการประจำ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเสนอความเห็นต่อประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคได้

คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด และมีท้องที่อยู่ในเขตอำนาจเพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคเมื่อได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่แล้ว

กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 54 วรรคสองแล้ว ให้นำมาตรา 14 มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคโดยอนุโลม และสำหรับกรณีที่ได้ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคเพราะเหตุดำรงตำแหน่งราชการใดที่อยู่ในเขตท้องที่อยู่ในเขตอำนาจ ก็ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคเมื่อพ้นจากตำแหน่งนั้นด้วย

มาตรา 53 ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการบริหารราชการแผ่นดิน และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดดังนี้

- (1) เป็นผู้มีความรู้หรือประสบการณ์อย่างใดตามมาตรา 30 (1) (2) หรือ (4)
- (2) เคยเป็นนายกเทศมนตรี เทศมนตรี สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นในตำแหน่งที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือหลายตำแหน่งติดต่อกันแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี
- (3) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลหรือเทียบเท่า หรือตุลาการพระธรรมนูญ
- (4) รับราชการหรือเคยรับราชการเป็นพนักงานผู้รับผิดชอบส่วนประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
- (5) รับราชการหรือเคยรับราชการเป็นหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคในตำแหน่งที่กำหนดในกฎกระทรวงรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าสามปี หรือเป็นหรือเคยเป็นพนักงานท้องถิ่นในตำแหน่งที่กำหนดในกฎกระทรวงรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี
- (6) เป็นหรือเคยเป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายปกครองหรือวิชาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในสถาบันการศึกษาของรัฐในระดับมหาวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่ปี
- (7) มีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดินไม่น้อยกว่าหกปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 54 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 31 วรรคหนึ่ง กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 55 คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ที่อยู่ในเขตอำนาจ
- (2) ปฏิบัติการแทนคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในเรื่องใด ๆ ตามที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มอบหมาย

- (3) ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น

มาตรา 56 ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 57 ภายใต้บังคับมาตรา 58 การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และระเบียบดังกล่าวจะกำหนดมอบหมายให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคมีอำนาจออกระเบียบในรายละเอียดใด ๆ ก็ได้

ให้ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งหัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคคนหนึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้รับผิดชอบ มีหน้าที่ดูแล ควบคุม และแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ที่อยู่ในเขตอำนาจให้เป็นไปโดยเรียบร้อย

มาตรา 58 ให้นำบทบัญญัติมาตรา 34 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 41 วรรคหนึ่ง มาตรา 42 มาตรา 43 มาตรา 44 มาตรา 46 และมาตรา 47 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคโดยอนุโลม

อำนาจในการสั่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคพิจารณาเป็นการเฉพาะคราวในสถานที่อื่นนอกจากสถานที่พิจารณาโดยปกติตามมาตรา 41 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมอบหมายให้หัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้รับผิดชอบตามมาตรา 57 วรรคสอง สั่งการแทนก็ได้

มาตรา 59 ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคเห็นสมควรมีข้อเสนอให้ใช้มาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 45 หรือเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคมีคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ใดแล้วและมีข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามมาตรา 48 ให้เลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบพร้อมทั้งส่งความเห็นหรือคำวินิจฉัยดังกล่าวไปยังเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังกล่าวตามวรรคหนึ่งไม่เห็นด้วยกับความเห็นหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวอาจอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ โดยส่งคำอุทธรณ์ต่อเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค

ในกรณีที่มีการอุทธรณ์ตามวรรคสอง หรือในกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ามิใช่เหตุผลสมควรที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะได้พิจารณาบทพบทวนความเห็นหรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาส่งความเห็นหรือคำวินิจฉัยให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณา

มาตรา 60 ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ใดแล้ว และมีคำวินิจฉัยที่ไม่มีข้อเสนอให้สั่งการตามมาตรา 45 หรือมาตรา 48 ให้เลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบ และถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค

มาตรา 61 หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 59 และมาตรา 60 ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ภาค 2

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา 62 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหน้าที่รับผิดชอบในงานราชการของคณะกรรมการกฤษฎีกา และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการกฤษฎีกา และศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (2) ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการร่างกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ
- (3) พิจารณาและจัดทำร่างกฎหมายตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย และเสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้มีกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย
- (4) ให้ความเห็นหรือปฏิบัติงานอื่นอันเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือตามที่รัฐบาลต่างประเทศหรือสถาบันระหว่างประเทศร้องขอ
- (5) ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคตามมาตรา 67 และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ธุรการและวางระเบียบการปฏิบัติราชการของสำนักงานดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับงานธุรการ
- (6) ติดตามผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐหรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อได้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือเมื่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้สั่งการไปแล้วตามพระราชบัญญัตินี้
- (7) วิเคราะห์เหตุแห่งการร้องทุกข์ ตลอดจนหลักกฎหมายและระเบียบแบบแผนที่จะนำมาใช้กับกรณีร้องทุกข์
- (8) จัดพิมพ์คำวินิจฉัยที่สำคัญของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคซึ่งเป็นบรรทัดฐานในหลักการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อเผยแพร่ เว้นแต่เรื่องที่เป็นความลับอันเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศหรือประโยชน์ส่วนรวมอันไม่ควรเปิดเผย

(9)⁽¹⁾ จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของคณะกรรมการร่างกฎหมาย คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย และคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(10)⁽²⁾ จัดให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศ และงานวิจัยกฎหมายหรือวิชาอื่นที่เกี่ยวกับกฎหมายทั้งของไทยและต่างประเทศเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 63 ให้มีเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับผิดชอบขึ้นตรงต่อประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้มีรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการ

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทางนิติศาสตร์ การร่างกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดินตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี และได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามลำดับ ในกรณีที่รัฐสภาประกอบด้วยสภาเดียวให้ได้รับความเห็นชอบของสภานั้น⁽³⁾

มาตรา 64 ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบส่วนจากข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการทำสำนวนสอบสวนเรื่องร้องทุกข์ ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 37 ในการนี้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจมอบอำนาจเป็นหนังสือให้พนักงานผู้รับผิดชอบส่วนหรือเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคปฏิบัติแทนได้

มาตรา 65 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้เป็นเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดภายในเขตท้องที่ที่บุคคลนั้นมีภูมิลำเนาตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

มาตรา 66 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการประสานงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์และพัฒนาข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมาย หรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีเจ้าสังกัดและเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะขอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวงทบวงกรมหนึ่งไปดำรงตำแหน่งในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยได้รับเงินเดือนจากกระทรวงทบวงกรมเดิม แต่มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้

(1) มาตรา 62 (9) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 7

(2) มาตรา 62 (10) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 มาตรา 8

(3) มาตรา 63 วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 มาตรา 4

การแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งต้องมีระยะเวลาครั้งหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและไม่เกินสามปี
ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปดำรงตำแหน่งในกระทรวงทบวงกรมอื่นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 67 เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคขึ้นในท้องที่ใด
ในพระราชกฤษฎีกานั้นให้กำหนดหน่วยงานของรัฐที่จะเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
ภูมิภาคดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นใดเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ
วินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นนั้นยังมีงบประมาณไม่เพียงพอ ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนแก่
ราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา 68 หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคมีหน้าที่ในการจัดหาสถานที่
พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนปฏิบัติงานธุรการต่าง ๆ ให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
ภูมิภาค โดยจัดตั้งขึ้นเป็น “สำนักงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค”

ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้สำนักงานคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคประสานงานกับสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้มีเจ้าหน้าที่คนหนึ่งเป็นเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค มีหน้าที่รับผิดชอบในงาน
ธุรการของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค

การแต่งตั้งเลขานุการคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาคและพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนประจำ
คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค ให้แต่งตั้งจากข้าราชการหรือพนักงานท้องถิ่นของหน่วยงานธุรการของ
คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค และต้องได้รับความเห็นชอบของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาด้วย

ภาค 3

บทกำหนดโทษ

มาตรา 69 คำร้องทุกข์ใด ถ้าผู้ร้องทุกข์ปิดผนึกไว้ ให้ถือว่าคำร้องทุกข์นั้นเป็นความลับ ผู้ไม่
มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดเปิดผนึกเพื่อทราบข้อความหรือให้ผู้อื่นทราบ
ข้อความ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสามปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสามหมื่นบาท

มาตรา 70 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นไม่ปฏิบัติต่อผู้ร้องทุกข์หรือต่อบุคคลโดยไม่
ชอบด้วยกฎหมายเพราะเหตุที่มีการร้องทุกข์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่
หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

มาตรา 71 ผู้ใดเอาความเท็จมาเสนอเป็นเรื่องราวร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นลูกแก่โทษ แจ้งความจริงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ก่อนมีการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์นั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

มาตรา 72 ผู้ใดในฐานะเป็นพยานจงใจให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในข้อสำคัญอันเกี่ยวกับเรื่องราวร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้าผู้นั้นลูกแก่โทษ แจ้งความจริงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภูมิภาค พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ก่อนมีการวินิจฉัยเรื่องราวร้องทุกข์นั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้

มาตรา 73 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกที่ออกตามมาตรา 37 (4) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 74⁽¹⁾ ให้กรรมการร่างกฎหมายซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 และกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 เป็นกรรมการร่างกฎหมายและกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งได้รับแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา พุทธศักราช 2476 เป็นเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 75 คำเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ที่ได้ยื่นต่อคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2492 แต่ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัตินี้เห็นสมควร จะใช้อำนาจตามมาตรา 45 และมาตรา 48 ก็ได้

(1) มาตรา 74 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 มาตรา 5

มาตรา 76 ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ประธานคณะกรรมการ กฤษฎีกาอาจสั่งให้กรรมการร่างกฎหมายปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ และให้กรรมการ ร่างกฎหมายผู้นั้นมีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
นายสมภพ โทตระกิตย์
รองนายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- 1. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 64 ฉบับพิเศษ หน้า 1 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2522
 2. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 125 ฉบับพิเศษ หน้า 1 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2522
 3. พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 108 ตอนที่ 146 ฉบับพิเศษ หน้า 11 ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2534

**ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย
พ.ศ. 2535**

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้จัดตั้งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมายตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอขอรับการสนับสนุน และพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2535 ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวแล้ว ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมายเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเอื้อต่อการสนับสนุนการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2535 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

“เงินทุนหมุนเวียน” หมายความว่า เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย

“คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมายตามระเบียบนี้

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 4 เงินทุนหมุนเวียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย การจัดประชุมสัมมนา การรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน การจัดทำข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย การจัดทำและเผยแพร่รายงาน การศึกษาวิจัย การให้เงินอุดหนุนหรือเงินรางวัลแก่งานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมาย และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด

ข้อ 5 ให้สำนักงานเปิดบัญชีเงินทุนหมุนเวียนไว้ที่กรมบัญชีกลาง เรียกว่า “บัญชีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย”

เพื่อความคล่องตัวในการบริหารงาน ให้สำนักงานมีบัญชีเงินฝากไว้ ณ ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อใช้จ่ายในกิจการได้ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ 6 เงินที่จะนำเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนนี้ ได้แก่

- (1) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (2) เงินที่ได้รับจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- (3) เงินที่ได้รับจากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในข้อ 4
- (4) ค่าลิขสิทธิ์
- (5) เงินที่มีผู้มอบให้เพื่อสมทบเงินทุนหมุนเวียนนี้
- (6) เงินรายรับอื่น ๆ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร

ข้อ 7 เงินที่ได้รับตามข้อ 6 (2) ถึง (6)ให้นำส่งเข้าบัญชีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมายที่กรมบัญชีกลางโดยเร็วที่สุด แต่อย่างช้าต้องไม่เกินเจ็ดวันทำการนับตั้งแต่วันที่ได้รับเงิน

ข้อ 8 ให้สำนักงานจัดทำประมาณการรายรับรายจ่ายประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินการตามเงินทุนหมุนเวียนนี้เสนอกระทรวงการคลังพิจารณาอนุมัติภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 9 เงินทุนหมุนเวียนนี้ให้จ่ายได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ 4 ดังรายการต่อไปนี้

- (1) ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัย
- (2) ค่าตอบแทนผู้ตรวจและประเมินงานวิจัยกฎหมายและค่าตอบแทนวิทยากรในการประชุมสัมมนา
- (3) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประชุมสัมมนาและการรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานหรือบุคคลต่าง ๆ

ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

(4) ค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญให้ทำความเห็นหรือคำตอบแทนในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาหรือดูงานเกี่ยวกับการพัฒนากฎหมายในต่างประเทศ

(5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดพิมพ์และเผยแพร่รายงานการวิจัย การประชุมสัมมนา การรับฟังความคิดเห็น และรายงานของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย

(6) ค่าใช้จ่ายอื่นใดในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการพัฒนากฎหมาย

ข้อ 10 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย” ประกอบด้วยเลขาธิการเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เป็นกรรมการ และผู้แทนสำนักงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 11 ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดสรรเงินและควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินทุนหมุนเวียน

ข้อ 12 ให้เลขาธิการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งจ่ายเงินทุนหมุนเวียนนี้ ตามรายการและภายในวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหาร

ข้อ 13 การให้ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัย ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 14 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การฝากเงิน การนำส่งเงิน ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ข้อ 15 การซื้อ การจ้าง การเช่า การกำหนดค่าใช้จ่าย การใช้จ่ายเงินและการเบิกจ่ายเงินทุนหมุนเวียนนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการพัฒนากฎหมายกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ 16 การบัญชี ให้ปฏิบัติตามระบบบัญชีที่สำนักงานกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

การปิดบัญชี ให้กระทำปีละครั้งโดยถือปีงบประมาณเป็นรอบปีบัญชี และให้จัดทำงบการเงินพร้อมทั้งรายละเอียดประกอบส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อตรวจสอบและรับรองภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชี เมื่อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบรับรองแล้ว ให้ส่งสำเนางบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางและสำนักงานงบประมาณเพื่อทราบต่อไป

ข้อ 17 ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงาน การเงิน และการบัญชีของเงินทุนหมุนเวียนนี้แล้วรายงานผลการตรวจสอบให้เลขาธิการทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ 18 วิธีปฏิบัติอื่นใดนอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือในกรณีที่มีความจำเป็นซึ่งไม่อาจดำเนินการตามระเบียบนี้ได้ ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังก่อน

ข้อ 19 ให้เลขาธิการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกคำสั่งหรือระเบียบภายในเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนนี้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2535

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร
(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

หน้าว่าง

พระราชกฤษฎีกา

หน้าว่าง

พระราชกฤษฎีกา
กำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522
พ.ศ. 2529

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2529
เป็นปีที่ 41 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้รัฐวิสาหกิจบางประเภทเป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์รับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 159 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2529”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้หน่วยงานดังต่อไปนี้ เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522

- (ก) หน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของและมีได้จัดตั้งเป็นนิติบุคคล
(ข) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล และ
(ค) หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 4 ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกานี้แก่การร้องทุกข์ที่มูลกรณีเกิดขึ้นหลังจากวันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสุลลันทน์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ ตามที่กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีอำนาจหน้าที่รับพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับ "รัฐวิสาหกิจ" ได้เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้รัฐวิสาหกิจเป็น "หน่วยงานของรัฐ" ตามบทนิยามตามมาตรา 4 การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนั้นก็เพราะกฎหมายมีความมุ่งหมายให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาขึ้น โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับระดับการพัฒนาระบบคณะกรรมการกฤษฎีกา บัดนี้ ปรากฏว่ามีกรณีร้องทุกข์ (คดีปกครอง) เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจมากขึ้น และคณะกรรมการกฤษฎีกาและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการและมีประสบการณ์ในเรื่องราวร้องทุกข์ (คดีปกครอง) มาแล้วโดยลำดับ สมควรกำหนดให้ รัฐวิสาหกิจบางประเภทเป็น "หน่วยงานของรัฐ" ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติ
คณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 พ.ศ. 2529

- (1) กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
- (2) การกีฬาแห่งประเทศไทย
- (3) การเคหะแห่งชาติ
- (4) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- (5) การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- (6) การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย
- (7) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
- (8) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- (9) การประปานครหลวง
- (10) การประปาส่วนภูมิภาค
- (11) การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย
- (12) การไฟฟ้านครหลวง
- (13) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- (14) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- (15) การรถไฟแห่งประเทศไทย
- (16) การสื่อสารแห่งประเทศไทย
- (17) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
- (18) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (19) สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
- (20) องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
- (21) องค์การเภสัชกรรม
- (22) องค์การสะพานปลา

หน้าว่าง

ระเบียบของคณะกรรมการกฤษฎีกา

หน้าว่าง

ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ว่าด้วย

การยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 22 วรรคหนึ่ง และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรึกษารื้อกักับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่แล้ว จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ พ.ศ. 2522”

ข้อ 2 ผู้ประสงค์จะใช้สิทธิร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ให้ยื่นหรือส่งคำร้องทุกข์ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

ข้อ 3 ผู้มีสิทธิร้องทุกข์จะต้องร้องทุกข์ด้วยตนเอง เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้จะมอบฉันทะให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนก็ได้

- (1) ผู้ร้องทุกข์ไม่สามารถเขียนหนังสือได้
- (2) ผู้ร้องทุกข์เจ็บป่วยไม่สามารถร้องทุกข์ด้วยตนเองได้
- (3) ผู้ร้องทุกข์อยู่ในต่างประเทศ
- (4) เหตุจำเป็นอย่างอื่นที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนดโดยที่ประชุมใหญ่

ผู้ร้องทุกข์แทนจะต้องอยู่ในฐานะที่จะทราบข้อเท็จจริงอันเป็นสาเหตุแห่งการร้องทุกข์ของผู้มีสิทธิร้องทุกข์

ข้อ 4 คำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือและมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์
- (2) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องร้องทุกข์ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องทุกข์
- (3) ใช้ถ้อยคำสุภาพ
- (4) ลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ และในกรณีที่เป็นการยื่นร้องทุกข์แทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ร้องทุกข์ไปด้วย

หากผู้ร้องทุกข์ประสงค์จะให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาใช้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 45 จะต้องระบุในคำร้องทุกข์ให้ชัดว่าผู้ร้องทุกข์ประสงค์ให้มีการดำเนินการอย่างใดพร้อมด้วยเหตุผลสนับสนุนที่แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นและรีบด่วนในการบรรเทาความเดือนร้อนที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ร้องทุกข์โดยชัดแจ้ง

ในกรณียื่นร้องทุกข์แทน ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องทุกข์เห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของบุคคลภายนอกที่อาจเสียหายเพราะการร้องทุกข์ จะขอให้ผู้ยื่นคำร้องทุกข์ยื่นคำร้องทุกข์แทนแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารสำคัญประจำตัวอื่น และเหตุผลที่ต้องมีการร้องทุกข์แทนก็ได้

ข้อ 5 การยื่นหรือส่งคำร้องทุกข์ตามปกติ ให้กระทำดังต่อไปนี้

(1) ยื่นต่อบุคคลดังต่อไปนี้

- (ก) เจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
- (ข) กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ไปปฏิบัติหน้าที่ในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องทุกข์อาศัยอยู่
- (ค) ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ในเขตท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องทุกข์อาศัยอยู่

(ง) เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ได้รับการแต่งตั้งตามความในมาตรา 65 ให้ปฏิบัติหน้าที่ภายในท้องที่ที่ผู้ยื่นคำร้องทุกข์อาศัยอยู่

(2) ส่งทางไปรษณีย์ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่บุคคลตาม (1) (ข) (ค) และ (ง) เห็นว่าผู้ร้องทุกข์ยังมีความสะดวกตามสมควรที่ผู้ร้องทุกข์จะยื่นคำร้องทุกข์ตาม (1) (ก) หรือ (2) ได้ และไม่มีเหตุขัดข้องอย่างอื่น บุคคลดังกล่าวจะแนะนำให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องทุกข์ตาม (1) (ก) หรือ (2) ก็ได้

ข้อ 6 ให้ผู้ได้รับคำร้องทุกข์ตามข้อ 5 (1) จัดให้มีการออกใบรับคำร้องทุกข์ให้แก่ผู้ยื่นคำร้องทุกข์ไว้เป็นหลักฐาน

ใบรับคำร้องทุกข์จะต้องมีข้อความแสดงถึงวัน เดือน ปี ที่รับคำร้องทุกข์ และลงลายมือชื่อของผู้รับหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการแทน

ข้อ 7 ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องทุกข์ต่อบุคคลตามข้อ 5 (1) (ข) (ค) หรือ (ง) ให้บุคคลดังกล่าวรับส่งหนังสือร้องทุกข์ไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่รับคำร้องทุกข์

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องทุกข์โดยปิดผนึกไว้ ให้นำหนังสือที่ปิดผนึกนั้นใส่ซองปิดผนึกไว้อีกชั้นหนึ่งก่อนทำการส่งต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องทุกข์โดยเปิดเผย ผู้ที่รับคำร้องทุกข์ไว้จะคัดสำเนาหรือถ่ายภาพเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานก็ได้

ข้อ 8 คำร้องทุกข์ที่ส่วนราชการอื่นได้รับและส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามความในมาตรา 22 วรรคสาม ให้ถือว่าได้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตั้งแต่วันที่ส่วนราชการอื่นนั้นได้รับ

ข้อ 9 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เมื่อผู้มีสิทธิร้องทุกข์ไม่สามารถทำคำร้องทุกข์เป็นหนังสือได้ อาจแจ้งต่อบุคคลตามข้อ 5 (1) (ก) (ข) และ (ง) ด้วยวาจาก็ได้

ในการนี้ ให้ผู้รับคำร้องทุกข์บันทึกถึงเหตุแห่งความจำเป็นที่ผู้ร้องทุกข์จำต้องแจ้งด้วยวาจาไว้ด้วย หลังจากนั้นให้บันทึกการร้องทุกข์โดยให้มีรายการหรือเอกสารแนบ (ถ้ามี) ตามข้อ 4 พร้อมกับลงลายมือชื่อผู้มีสิทธิร้องทุกข์ ลายมือชื่อผู้รับคำร้องทุกข์ และวันเดือนปีที่รับคำร้องทุกข์ และให้นำความในข้อ 6 และข้อ 7 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 10 เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับคำร้องทุกข์ตามข้อ 5 (2) ข้อ 7 หรือข้อ 8 แล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดอบแจ้งการรับคำร้องทุกข์ไปยังผู้ร้องทุกข์โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตามสถานที่อยู่ที่ปรากฏในคำร้องทุกข์ภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำร้องทุกข์ และในกรณีที่ยื่นคำร้องทุกข์ต่อบุคคลตามข้อ 5 (1) (ข) (ค) หรือ (ง) ให้แจ้งไปยังผู้รับคำร้องทุกข์เพื่อทราบด้วย

ข้อ 11 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอนที่ 190 ฉบับพิเศษ หน้า 1 วันที่ 14 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2522

ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

พ.ศ. 2522¹

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 33 วรรคหนึ่ง มาตรา 41 มาตรา 42 และ มาตรา 43 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ปรึกษารื้อกับคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยที่ประชุมใหญ่แล้ว จึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. 2522”

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 2 ในระเบียบนี้

“ผู้ร้องทุกข์” หมายความว่า ผู้ที่ได้รับมอบฉันทะให้ร้องทุกข์แทนตามระเบียบว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

“หน่วยงานที่รับผิดชอบ” หมายความว่า หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ต้องรับผิดชอบในงานที่มีการร้องทุกข์ แล้วแต่กรณี ซึ่งได้รับหนังสือร้องขอจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ทำบันทึกตอบคำร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ตามระเบียบนี้ไม่ว่าจะมีการระบุหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวไว้ในคำร้องทุกข์หรือไม่

“คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์” หมายความว่า กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ประกอบเป็นองค์คณะพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คำร้องทุกข์” หมายความว่า คำร้องทุกข์ที่ไต่ยื่นหรือส่งต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามระเบียบว่าด้วยการยื่น และหมายความว่า คำร้องทุกข์ที่ไต่ยื่นแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องทุกข์เดิมโดยมีประเด็นหรือข้อเท็จจริงชั้นใหม่ด้วย

¹ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529

“บันทึกตอบ” หมายความว่า บันทึกตามข้อ 13 วรรคหนึ่ง ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบทำขึ้นเพื่อชี้แจงตอบคำร้องทุกข์

“บันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติม” หมายความว่า บันทึกตามข้อ 14 วรรคหนึ่ง ที่ผู้ร้องทุกข์ให้ความเห็นของตนเพิ่มเติมเพื่อตอบประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในบันทึกตอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

“บันทึกตอบเพิ่มเติม” หมายความว่า บันทึกตามข้อ 16 ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบตอบบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมของผู้ร้องทุกข์อีกครั้งหนึ่ง

“บันทึกสรุปสำนวน”⁽¹⁾ หมายความว่า บันทึกสรุปความเห็นที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จัดทำขึ้นตามข้อ 18

“กรรมการเจ้าของสำนวน” หมายความว่า กรรมการที่หัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มอบหมายให้เป็นเจ้าของสำนวนตามข้อ 22

ข้อ 3 คำร้องทุกข์ที่ได้ยื่นไว้แล้ว ผู้ร้องทุกข์อาจถอนเสียในเวลาใดก่อนที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดก็ได้

เมื่อมีการถอนคำร้องทุกข์แล้ว ให้เลขาธิการสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้นและแจ้งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทราบ

ข้อ 4⁽²⁾ ให้เลขาธิการมีอำนาจวางระเบียบในรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนและเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามระเบียบนี้ได้

ให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนกำกับการทำสำนวนของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนมีหน้าที่สรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมทั้งเสนอความเห็นของตนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หมวด 2

วิธีพิจารณาในชั้นสอบสวนและสรุปสำนวน

ข้อ 5⁽³⁾ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับคำร้องทุกข์แล้ว ให้เลขาธิการมอบหมายให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาสรุปสำนวนเพื่อดำเนินการต่อไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 4

(3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

ในกรณีที่เลขานุการเห็นว่าคำร้องทุกข์ปรากฏข้อเท็จจริงที่เห็นได้ชัดว่าคำร้องทุกข์ไม่ถูกต้องตามมาตรา 18 วรรคสาม หรือมาตรา 21 เลขานุการจะสั่งไม่รับคำร้องทุกข์และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบพร้อมด้วยเหตุผลก็ได้

ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับคำร้องทุกข์ ผู้ร้องทุกข์มีสิทธิอุทธรณ์ต่อประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ โดยทำเป็นหนังสือส่ง ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากเลขานุการ คำวินิจฉัยของประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้เป็นที่สุด

ข้อ 6⁽¹⁾ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตรวจคำร้องทุกข์ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หากคำร้องทุกข์มีข้อบกพร่องซึ่งมีใช้สาระสำคัญ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบเพื่อดำเนินการแก้ไข แล้วดำเนินการต่อไป

ข้อ 7⁽²⁾ ในกรณีมีการมอบฉันทะให้ร้องทุกข์แทน ถ้าเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นที่ผู้ร้องทุกข์จะมอบฉันทะให้ผู้อื่นกระทำการแทนหรือผู้ร้องทุกข์แทนไม่มีสิทธิที่จะร้องทุกข์แทนตามระเบียบว่าด้วยการยื่นและการส่งคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แนะนำเป็นหนังสือให้ผู้ร้องทุกข์ดำเนินการร้องทุกข์ด้วยตนเองหรือเปลี่ยนตัวผู้ร้องทุกข์แทนภายในกำหนดเวลาตามสมควร และถ้าผู้ร้องทุกข์ดำเนินการตามคำแนะนำของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ก็ให้ถือว่าคำร้องทุกข์ครั้งหลังนั้นได้กระทำตั้งแต่วันที่ไต่สวนหรือส่งคำร้องทุกข์ครั้งแรก

ผู้ร้องทุกข์อาจโต้แย้งคำแนะนำของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อเลขานุการภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เสนอเรื่องพร้อมทั้งความเห็นของตนต่อเลขานุการเพื่อส่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์วินิจฉัยตามแต่จะเห็นสมควร

ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่ดำเนินการตามคำแนะนำของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และไม่มีหนังสือโต้แย้งคำแนะนำของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เสนอเรื่องต่อเลขานุการเพื่อพิจารณาสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์นั้น

การสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ตามความในข้อนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องทุกข์ที่จะร้องทุกข์ขึ้นใหม่ภายในกำหนดอายุความตามมาตรา 23

ข้อ 8⁽³⁾ ถ้าเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าคำร้องทุกข์ปรากฏข้อเท็จจริงที่เห็นได้ชัดว่า คำร้องทุกข์ไม่ถูกต้องตามมาตรา 18 วรรคสามหรือมาตรา 21 ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทำความเห็นเสนอต่อเลขานุการเพื่อสั่งการ ถ้าเลขานุการเห็นว่าข้อเท็จจริงปรากฏชัดแจ้งเช่นนั้น ให้เลขานุการสั่งไม่รับคำร้องทุกข์และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ทราบพร้อมด้วยเหตุผล และให้นำข้อ 5 วรรคสามมาใช้บังคับ

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

ข้อ 9⁽¹⁾ ถ้าเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าผู้ร้องทุกข์ไม่มีสิทธิร้องทุกข์ เพราะมีเหตุตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20 ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทำความเห็น เสนอต่อเลขาธิการ เพื่อส่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์วินิจฉัยตามมาตรา 38 (1) และถ้าคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่า เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ก็ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดำเนินการต่อไป

ข้อ 10⁽²⁾ คำร้องทุกข์ที่ส่วนราชการอื่นได้รับและส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตาม ความในมาตรา 22 วรรคสาม ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์ เพื่อขอทราบว่าจะมีข้อขัดข้องประการใดหรือไม่ ถ้าจะดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา และในกรณีจำเป็นให้ขอให้ผู้ร้องทุกข์ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องทุกข์ให้เป็นคำร้องทุกข์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ทั้งนี้ ภายในกำหนดเวลาตามสมควร

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่ตอบหนังสือแจ้งหรือไม่ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องทุกข์ตามที่เลขานุการ ประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แจ้งไปภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์เสนอเรื่องต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ ถ้าเลขาธิการสั่งจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ ให้มีหนังสือแจ้งไปยังส่วนราชการที่ได้ส่งเรื่องมาเพื่อทราบด้วย

การจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ตามความในข้อนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องทุกข์ที่จะร้องขึ้นใหม่ภายในกำหนด อายุความตามมาตรา 23

ข้อ 11⁽³⁾ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาใช้มาตรการหรือวิธี การชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 12 เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ได้ทำการสอบสวนเบื้องต้นแล้วเห็นว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นมีเหตุสมควรที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะพิจารณา ใช้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ได้ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์รับทำ ความเห็นเสนอต่อเลขาธิการเพื่อส่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์มิได้ขอให้ใช้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ ถ้าเลขานุการประจำ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ทำการสอบสวนเบื้องต้นแล้วเห็นว่า มีเหตุสมควรที่จะใช้มาตรการหรือวิธีการ ชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์รับทำความเห็นเสนอต่อเลขาธิการ เพื่อพิจารณา ถ้าเลขาธิการเห็นสมควร ก็ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับการใช้มาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ ให้เลขานุการ ประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาตามที่กำหนดไว้ในข้อ 34 ด้วย

ข้อ 12 การขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณากำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 45 ให้ผู้ร้องทุกข์ขอมาพร้อมกับการยื่นคำร้องทุกข์โดยชี้แจงเหตุผลอันเป็นความ จำเป็นและรีบด่วน การขอให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณากำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อ

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

บรรเทาทุกข์หลังจากยื่นคำร้องทุกข์แล้ว ให้ทำได้เฉพาะเมื่อความจำเป็นหรือรีบด่วนนั้นมีสาเหตุมาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่ยื่นคำร้องทุกข์แล้ว

ความในข้อนี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่จะพิจารณากำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 45 ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควร

ข้อ 13⁽¹⁾ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาเห็นว่าคำร้องทุกข์ใดเป็นคำร้องทุกข์ที่อาจส่งให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ตามกฎหมาย ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เสนอเรื่องต่อเลขาธิการเพื่อสั่งรับเรื่องไว้พิจารณา แล้วให้ส่งสำเนาคำร้องทุกข์ไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบโดยพลัน เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำบันทึกตอบคำร้องทุกข์ส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้องทุกข์

หากหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการทำบันทึกตอบเกินสิบห้าวัน ให้หน่วยงานนั้นมีหนังสือแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบก่อนวันสิ้นกำหนดพร้อมด้วยเหตุผล และหากยังมีความจำเป็นจะต้องใช้เวลาในการทำบันทึกตอบไปอีก ก็ให้มีหนังสือแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบก่อนทุก ๆ สิบห้าวัน แต่รวมระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกินเก้าสิบวัน

บันทึกตอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้อธิบายถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏในคำร้องทุกข์ โดยครบถ้วนและชัดเจน และเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการทำบันทึกตอบ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนดประเด็นที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าเป็นประเด็นในสาระสำคัญส่งไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบพร้อมกับสำเนาคำร้องทุกข์ด้วย และในกรณีที่คำร้องทุกข์มีข้อความไม่สมบูรณ์ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้ว ก็ให้แจ้งการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงประเด็นไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบโดยเร็วด้วย

ข้อ 14⁽²⁾ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้รับบันทึกตอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบแล้ว ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ส่งสำเนาทันทีตอบหรือข้อสรุปบันทึกตอบที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้จัดทำขึ้นไปยังผู้ร้องทุกข์โดยพลัน และให้ผู้ร้องทุกข์ทำบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมเพื่อตอบประเด็นต่าง ๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 15 โดยเร็วที่สุด แต่อย่างช้าต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาทันทีตอบหรือข้อสรุปบันทึกตอบดังกล่าว แต่ถ้าผู้ร้องทุกข์มีความจำเป็นต้องใช้เวลาานากว่านั้น ก็ให้มีหนังสือแจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อนวันสิ้นกำหนดพร้อมด้วยเหตุผล

ถ้าผู้ร้องทุกข์ไม่ประสงค์จะทำบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติม แต่ประสงค์จะให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดำเนินการต่อไป ให้ผู้ร้องทุกข์ทำหนังสือแจ้งให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาทันทีตอบหรือข้อสรุปบันทึกตอบ

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่มีบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือไม่มีหนังสือแจ้งมาตามความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้สันนิษฐานว่าผู้ร้องทุกข์พอใจในบันทึกตอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และให้เลขาธิการสั่งจำหน่าย

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

เรื่องร้องทุกข์นั้นเสีย การจำหน่ายเรื่องร้องทุกข์ในกรณีนี้ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องทุกข์ที่จะร้องทุกข์ชั้นใหม่ภายในกำหนดอายุความตามมาตรา 23

ถ้าผู้ร้องทุกข์ได้มีบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือหนังสือแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาภายหลังวันครบกำหนดเพื่อขอดำเนินการต่อไป โดยแสดงให้เห็นที่พอใจแก่เลขานุการได้ว่าการที่ตนมิได้มีบันทึกดังกล่าวหรือหนังสือแจ้งมาภายในกำหนดเวลานั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควร ก็ให้เลขานุการสั่งให้ยกเรื่องร้องทุกข์นั้นขึ้นดำเนินการต่อไป แต่ถ้าเลขานุการเห็นว่าการที่ผู้ร้องทุกข์มิได้มีบันทึกดังกล่าวหรือหนังสือแจ้งมาภายในกำหนดเวลานั้นไม่ใช่เพราะเหตุสุดวิสัยหรือไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อวินิจฉัยสั่งรับหรือไม่รับไว้พิจารณาต่อไป

ถ้าหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ทำบันทึกตอบภายในระยะเวลาตามข้อ 13 วรรคสอง ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เสนอเรื่องต่อเลขานุการเพื่อสั่งดำเนินการต่อไปตามข้อ 18 หรือสั่งการตามที่เห็นสมควร

ข้อ 15⁽¹⁾ บันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมของผู้ร้องทุกข์ให้มีได้เฉพาะในประเด็นหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยกขึ้นกล่าวมาแล้วในคำร้องทุกข์เดิมหรือที่ปรากฏในบันทึกตอบหรือข้อสรุปบันทึกตอบเท่านั้น และเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้ร้องทุกข์ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนดประเด็นที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าเป็นประเด็นในสาระสำคัญที่ผู้ร้องทุกข์ควรชี้แจงส่งไปยังผู้ร้องทุกข์พร้อมกับการส่งสำเนาบันทึกตอบหรือข้อสรุปบันทึกตอบด้วย และในกรณีที่บันทึกตอบของหน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่สมบูรณ์ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมแล้ว ก็ให้แจ้งการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงประเด็นไปให้ผู้ร้องทุกข์ทราบโดยเร็วด้วย

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ชี้แจงในบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมเป็นประเด็นหรือมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมชั้นใหม่ให้ถือเป็นคำร้องทุกข์เพิ่มเติมที่จะต้องดำเนินการตามระเบียบนี้และให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนดเป็นประเด็นชั้นใหม่เพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำบันทึกตอบและพร้อมกันนั้นก็ให้แจ้งการกำหนดประเด็นใหม่ไปยังผู้ร้องทุกข์เพื่อทราบด้วย แต่ถ้าเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าประเด็นหรือข้อเท็จจริงที่เพิ่มเติมชั้นใหม่นั้นมิใช่เรื่องในสาระสำคัญ จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องทบทวนประเด็นหรือข้อเท็จจริงดังกล่าวตามระเบียบนี้ก็ได้อีก

ข้อ 16⁽²⁾ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้รับบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมจากผู้ร้องทุกข์แล้ว ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ส่งสำเนาทันทีดังกล่าวไปให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยพลัน และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบส่งบันทึกตอบเพิ่มเติมเพื่อให้ความเห็นในประเด็นหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยกขึ้นอ้างในบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับบันทึกร้องทุกข์เพิ่มเติมและเมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวแล้วไม่ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นจะส่งบันทึกตอบเพิ่มเติมมาหรือไม่ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดำเนินการต่อไปตามระเบียบนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

บันทึกตอบเพิ่มเติมที่หน่วยงานที่รับผิดชอบส่งมาก่อนวันที่หน่วยงานที่รับผิดชอบนั้นได้รับทราบกำหนดวันนัดพิจารณาครั้งแรก ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ส่งสำเนาบันทึกตอบเพิ่มเติมหรือข้อสรุปบันทึกตอบเพิ่มเติมที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทำขึ้นไปยังผู้ร้องทุกข์โดยมีชั๊กซ์ เพื่อผู้ร้องทุกข์จะได้นำไปพิจารณาประกอบการทำบันทึกสรุปความเห็นของตนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามข้อ 24 หากจะใช้สิทธิเช่นนั้น

ข้อ 17⁽¹⁾ ในระหว่างการพิจารณาสรุปสำนวน เมื่อพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนเห็นสมควร หรือเมื่อมีคำขอจากเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 37 ได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่เลขาธิการจะได้กำหนดไว้ในการมอบอำนาจตามความในมาตรา 64 วรรคสอง

ข้อ 18⁽²⁾ เมื่อเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้พิจารณาคำร้องทุกข์ บันทึกตอบบันทึกชี้แจงร้องทุกข์เพิ่มเติม บันทึกตอบเพิ่มเติม (ถ้ามี) และรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามความจำเป็นและสมควรแล้ว ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทำบันทึกสรุปสำนวนโดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) สรุปข้อเท็จจริงพร้อมด้วยเหตุผล

(2) สรุปข้อกฎหมายพร้อมด้วยเหตุผล

(3) เสนอความคิดเห็นพร้อมด้วยเหตุผลของตนในประเด็นหรือเรื่องที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์น่าจะวินิจฉัยหรือมีข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล และหรือมีข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตอย่างอื่นเกี่ยวกับการวางระเบียบปฏิบัติราชการหรือการให้มิกกฎหมายหรือแก้ไขปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมาย

ในการเสนอความคิดเห็นตาม (3) ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์วางตนเป็นกลางระหว่างผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ และให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 32 ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานสิทธิของบุคคลในฐานะเอกชนกับประโยชน์ของทางราชการอันเป็นบริการสาธารณะเพื่อส่วนรวม

ข้อ 19⁽³⁾ ให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จัดทำบันทึกสรุปสำนวนให้เสร็จสิ้นและส่งสำนวนให้เลขาธิการภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่พ้นกำหนดการส่งบันทึกตอบเพิ่มเติมของหน่วยงานที่รับผิดชอบตามข้อ 16 และหากมีความจำเป็นจะต้องใช้เวลาเกินกว่านั้น ต้องให้เหตุผลไว้ในบันทึกสรุปสำนวนด้วยความในข้อนี้ไม่ใช่บังคับในกรณีที่มีการยื่นคำร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือบันทึกตอบเพิ่มเติม ซึ่งเป็นประเด็นหรือข้อเท็จจริงใหม่และยังต้องดำเนินการตามระเบียบนี้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 5

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(3) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

หมวด 3

วิธีพิจารณาในชั้นคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ข้อ 20⁽¹⁾ เมื่อเลขาธิการได้รับสำนวนจากเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์แล้ว ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และนัดประชุมองค์คณะดำเนินการพิจารณาวินิจฉัยโดยพลัน เว้นแต่ในกรณีที่เลขาธิการเห็นว่าบันทึกสรุปสำนวนของเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดังกล่าวมีข้อบกพร่องในประเด็นสำคัญอันสมควรดำเนินการให้ได้ข้อเท็จจริง หรือมีการเสนอความเห็นในข้อกฎหมายเพิ่มเติมก่อนที่จะส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เลขาธิการจะสั่งให้เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดำเนินการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก็ได้

ในการเสนอสำนวนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ เลขาธิการจะเสนอข้อสังเกตเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ก็ได้

ก่อนที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะบันทึกสรุปสำนวนเสร็จสิ้น เลขาธิการอาจส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อพิจารณาไปพลางก่อนเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการก็ได้

ข้อ 21⁽²⁾ การจัดตั้งองค์คณะ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดตามความในมาตรา 34 วรรคสาม

ในแต่ละองค์คณะ ให้มีเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งซึ่งเลขาธิการแต่งตั้งจากข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้และทำหน้าที่ทั่วไปให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ และจะมีผู้ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งหรือหลายคนซึ่งเลขาธิการแต่งตั้งจากข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่ช่วยเลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ก็ได้

ในการประชุมใหญ่ ให้เลขาธิการหรือข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ 8 ที่เลขาธิการมอบหมายเป็นเลขานุการ และเลขาธิการจะแต่งตั้งให้ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ 22 เมื่อได้รับเรื่องจากเลขาธิการแล้ว ให้หัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มอบหมายให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนใดคนหนึ่งเป็นกรรมการเจ้าของสำนวน และกำหนดวันประชุมวันใดวันหนึ่งเป็นวันสำหรับการพิจารณาครั้งแรกและแจ้งให้เลขาธิการทราบ

การกำหนดวันพิจารณาครั้งแรกจะต้องมีเวลาแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวัน

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 6

ข้อ 23 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ถือว่ากรรมการเจ้าของสำนวนได้รับมอบหมายให้กระทำการแทน คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในกิจการต่าง ๆ ตามความในข้อ 29 ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์จะมีมติเป็นอย่างอื่น และเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ หากกรรมการเจ้าของสำนวนต้องการ ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพิ่มเติมและคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ยังมิได้มีมติเกี่ยวกับการที่ต้องใช้อำนาจ ตามมาตรา 37 ให้เลขธิการหรือพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนดำเนินการตามมาตรา 64 วรรคสอง ตามที่ได้ รับการร้องขอจากกรรมการเจ้าของสำนวน

ข้อ 24⁽¹⁾ ในวันพิจารณาครั้งแรก ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจทำบันทึกสรุปความเห็น ของตนยื่นต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ และจะมาชี้แจงด้วยวาจาเพื่อประกอบบันทึกสรุปความเห็นของตน ด้วยก็ได้ แต่ห้ามมิให้ชี้แจงด้วยวาจาอย่างเดียวโดยไม่ไต่ถามบันทึกสรุปความเห็น

บันทึกสรุปความเห็นของผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะต้องยื่นต่อคณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์ก่อนสิ้นสุดเวลาทำงานของวันก่อนวันพิจารณาครั้งแรก

ในการชี้แจงด้วยวาจา ให้ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ชี้แจงก่อนและให้หน่วยงานที่รับผิดชอบชี้แจงในลำดับถัดไป และหลังจากการชี้แจงด้วยวาจาของผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ถ้ามี) แล้ว ให้เลขานุการประจำ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ชี้แจงประกอบบันทึกสรุปสำนวนของตน

เมื่อเสร็จสิ้นการชี้แจงด้วยวาจาของแต่ละฝ่าย กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะซักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จากผู้ชี้แจงนั้นอีกก็ได้ หรือจะซักถามในระหว่างการชี้แจงด้วยวาจาก็ได้

หากการพิจารณาครั้งแรกไม่สามารถเสร็จสิ้นได้ภายในวันเดียว ให้นำพิจารณาในวันอื่นต่อไป

ข้อ 25 ในการชี้แจงด้วยวาจา ผู้ร้องทุกข์หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจมอบหมายให้ทนายความ หรือผู้ที่เคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 6 คนหนึ่งเข้าชี้แจงแทนได้ และเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย บุคคลดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามมรรยาทวิชาชีพตามที่เลขธิการด้วยความเห็นชอบจากคณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์จะได้กำหนดขึ้น

ผู้ชี้แจงแทนตามวรรคหนึ่งจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) เป็นข้าราชการประจำหรือดำรงตำแหน่งทางการเมือง
- (2) เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (3) มีชื่อเสียงเสียหายหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ข้อ 26 ตั้งแต่วันที่ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับทราบกำหนดวันพิจารณาครั้งแรกแล้ว ห้ามมิให้เสนอคำร้องทุกข์เพิ่มเติมหรือบันทึกเพิ่มเติม เว้นแต่จะได้รับ การร้องขอจากคณะกรรมการวินิจฉัย ร้องทุกข์หรือเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่สามารถเสนอได้ก่อนนั้น

ข้อ 27 ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดำเนินวิธีพิจารณาโดยให้ ผู้ร้องทุกข์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือพยาน ให้ความเห็นหรือให้ข้อเท็จจริง แล้วแต่กรณี เป็นหนังสือเป็น ประการสำคัญ

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

การสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญให้กระทำเท่าที่จำเป็น การเลื่อนการพิจารณาเพื่อรอการสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญให้กระทำได้ตามสมควร แต่ต้องไม่เป็นการประวิงทำให้การพิจารณาล่าช้า ในกรณีเช่นนี้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะไม่ฟังพยานหลักฐานนั้นก็ได้

ข้อ 28⁽¹⁾ ในการพิจารณา ถ้าในประเด็นใดที่เลขานุการประจำคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ให้โอกาสอันควรแก่ผู้ร้องทุกข์ในการที่จะชี้แจงหรือนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อประกอบการพิจารณาในชั้นสรุปสำนวนแล้ว แต่ผู้ร้องทุกข์มิได้ดำเนินการตามสมควรให้ถือว่าผู้ร้องทุกข์ไม่ตั้งใจในประเด็นนั้น เว้นแต่ผู้ร้องทุกข์จะแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้ว่า การที่มีได้ดำเนินการตามสมควรนั้นเป็นเพราะเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น

ข้อ 29 ในการสืบพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ หรือตรวจสอบบันทึกหรือเอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ หรือฟังคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานของรัฐนั้น คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจมอบหมายให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คนหนึ่งหรือหลายคนกระทำการแทนไม่ว่าจะกระทำในเวลาใด ภายในหรือนอกสถานที่ พิจารณาร้องทุกข์ แล้วรายงานให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ทราบก็ได้

ข้อ 30 การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ถ้าจะต้องกระทำ ณ สถานที่อื่น หรือในวันและเวลาอื่นนอกจากสถานที่พิจารณาร้องทุกข์และวันเวลาที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกากำหนดตามมาตรา 41 ให้หัวหน้าคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เป็นผู้สั่ง เมื่อได้ปรึกษาหารือกับเลขาธิการเกี่ยวกับการจัดความสะดวกในทางธุรการแล้ว

ข้อ 31 ในระหว่างการพิจารณา คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะอนุญาตให้ผู้ร้องทุกข์ หน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือผู้ชี้แจงแทนของผู้ร้องทุกข์หรือของหน่วยงานที่รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 25 เข้าฟังการพิจารณาก็ได้

ข้อ 32⁽²⁾ ก่อนการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องร้องทุกข์ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะกำหนดวันเสร็จสิ้นการพิจารณา เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบยื่นบันทึกสรุปความเห็นของตนเป็นคำแถลงการณ์ในชั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่งก่อนสิ้นสุดเวลาทำงานของวันก่อนวันเสร็จสิ้นการพิจารณา ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าเรื่องร้องทุกข์นั้นสมควรวินิจฉัยชี้ขาดได้โดยไม่จำเป็นต้องมีคำแถลงการณ์ดังกล่าว คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะไม่กำหนดวันเสร็จสิ้นการพิจารณาก็ได้

การกำหนดวันเสร็จสิ้นการพิจารณา จะต้องแจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้าอย่างน้อยเจ็ดวัน

ในวันเสร็จสิ้นการพิจารณา ผู้ร้องทุกข์และหน่วยงานที่รับผิดชอบจะมาชี้แจงด้วยวาจาเพื่อประกอบคำแถลงการณ์ในชั้นสุดท้ายด้วยตนเองก็ได้ แต่ห้ามมิให้ชี้แจงด้วยวาจาอย่างเดียวโดยไม่ได้ยื่นคำแถลงการณ์ในชั้นสุดท้าย ในการชี้แจงด้วยวาจา ให้ผู้ร้องทุกข์เป็นผู้ชี้แจงก่อนและให้หน่วยงานที่รับผิดชอบชี้แจงในลำดับถัดไป

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 3

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 7

ข้อ 32 ทวิ⁽¹⁾ เมื่อการพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว ให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนทำบันทึกเป็นคำแถลงการณ์เสนอต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ โดยสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายพร้อมทั้งเสนอความคิดเห็นของตนในเรื่องร้องทุกข์ยื่นต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในวันเสร็จสิ้นการพิจารณาหรือในวันที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์กำหนด แต่ต้องก่อนวันที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะได้ประชุมเพื่อลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องร้องทุกข์

ให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตน เว้นแต่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะเห็นว่าไม่จำเป็น ถ้าการชี้แจงด้วยวาจาดังกล่าวกระทำในวันเสร็จสิ้นการพิจารณา ให้พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนชี้แจงหลังจากการชี้แจงด้วยวาจาของผู้ร้องทุกข์และหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ถ้ามี) แล้ว ก่อนที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะได้มีมติวินิจฉัยในเรื่องร้องทุกข์ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจซักถามพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนเพื่อให้ชี้แจงรายละเอียดในคำแถลงการณ์ของพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนได้

ในการพิจารณาเพื่อลงมติวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องร้องทุกข์ พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนจะอยู่ในที่ประชุมมิได้

ข้อ 33⁽²⁾ ในการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ กรรมการเจ้าของสำนวนมีหน้าที่ตรวจสำนวน และก่อนที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จะลงมติวินิจฉัยในเรื่องที่พิจารณานั้น ให้กรรมการเจ้าของสำนวนสรุปข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเห็นของพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนและเสนอความเห็นของตนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ข้อ 34 ในการเสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา 45 กิติ หรือในการเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลเพื่อสั่งการตามมาตรา 48 กิติ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์คำนึงถึง

- (1) สิทธิและหน้าที่ของผู้ร้องทุกข์
- (2) ประโยชน์ส่วนรวมของราชการอันเป็นบริการสาธารณะแก่ประชาชน
- (3) แนวทางหรือบรรทัดฐานในการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ระบบบริหารราชการ อันเป็นบริการสาธารณะ

ข้อ 35 เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ใดเสร็จสิ้นแล้ว ให้เลขาธิการเสนอคำวินิจฉัยไปยังนายกรัฐมนตรีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัยเช่นนั้น เว้นแต่เลขาธิการจะเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญหรือผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อาจกระทบกระเทือนต่อวิถีทางปฏิบัติราชการ อันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะหรือแก่ระบบบริหารราชการเป็นส่วนรวม จะขอให้มีการวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ตามความในมาตรา 34 วรรคสี่ ก็ได้

(1) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 8

(2) แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2529 ข้อ 9

หมวด 4

การคัดค้านกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

ข้อ 36 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่นึ่งพิจารณาวินิจฉัยเรื่องทุกข์อาจถูกคัดค้านเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกรณีที่ถูกร้องเรียนนั้น

(2) เป็นญาติกับผู้ร้องทุกข์หรือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่การกระทำเป็นสาเหตุแห่งการร้องทุกข์ คือเป็นผู้บุกรุกหรือผู้สืบสันดาน หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดาหรือมารดา หรือเป็นลูกพี่ลูกน้องนับได้ภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเนื่องจากการสมรสนับได้ภายในสองชั้น

(3) ทำหรือเคยทำธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์ในการหาประโยชน์มาแบ่งปันกันกับผู้ร้องทุกข์หรือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่การกระทำเป็นสาเหตุแห่งการร้องทุกข์ เว้นแต่กรณีที่เป็นเพียงการถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

ข้อ 37 การคัดค้านกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้ผู้ร้องทุกข์หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่การกระทำเป็นสาเหตุแห่งการร้องทุกข์หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบยื่นคำคัดค้านในโอกาสแรกที่จะพึงกระทำได้ แต่ต้องไม่ช้ากว่าสิบวันทำการนับแต่วันพิจารณาครั้งแรก

คำคัดค้านให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อเลขาธิการ ในการนี้ เลขาธิการจะขอให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์อื่นเข้าปฏิบัติหน้าที่แทนหรือจะส่งคำคัดค้านให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ของคณะใดพิจารณาวินิจฉัยก็ได้

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ได้รับคำขอจากเลขาธิการตามวรรคสองพิจารณาวินิจฉัยว่าเหตุคัดค้านเป็นไปตามที่ผู้คัดค้านได้กล่าวอ้างขึ้นหรือไม่ และเป็นการสมควรหรือไม่ที่จะให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ถูกคัดค้านนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ถ้าที่ประชุมมีมติให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไปด้วยคะแนนเสียงตั้งแต่สองในสามของที่ประชุม ก็ให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ มติดังกล่าวให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับและให้เป็นที่สุด

ข้อ 38 กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้ใดเห็นว่าตนมีเหตุที่อาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ 36 หรือเห็นว่ามิเหตุอื่นที่อาจจะมีการกล่าวอ้างในภายหลังได้ว่าตนไม่อยู่ในฐานะที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้โดยเที่ยงธรรม จะแจ้งให้เลขาธิการทราบเพื่อขอถอนตัวออกจากการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์นั้นก็ได้

ข้อ 39 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์

(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)

ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

(ข) ความเห็นของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในขณะแตกต่างกันในสาระสำคัญ แต่กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์มีได้ร้องขอให้มีการประชุมใหญ่ตาม (1)

ข้อ 5 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2522

ประกาศ ณ วันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมายเหตุ :- ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96 ตอน 190 ฉบับพิเศษ หน้า 27 วันที่ 14 พฤศจิกายน 2522

**ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา
ว่าด้วย
การรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมาย
ของกรรมการร่างกฎหมาย
พ.ศ. 2522**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522”

ข้อ 2 ในระเบียบนี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ข้อ 3 กรรมการร่างกฎหมายจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายแก่บุคคลดังต่อไปนี้

- (1) คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี
- (2) กระทรวง ทบวง กรม
- (3) รัฐวิสาหกิจ
- (4) คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะเรื่อง โดยผ่านทางกระทรวง ทบวง กรม ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการนั้น ๆ
- (5) ผู้ว่าราชการจังหวัด เฉพาะปัญหาตามกฎหมายที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือรับผิดชอบ
- (6) คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือประธานสภาท้องถิ่น เฉพาะปัญหาตามกฎหมายที่คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหรือรับผิดชอบ
- (7) ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรให้ขอความเห็นทางกฎหมายเป็นการเฉพาะราย

ข้อ 4 เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องที่กรรมการร่างกฎหมายจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย จะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือคำสั่ง

ข้อ 5 ในกรณีที่มีการขอความเห็นทางกฎหมายมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบนี้ ถ้าเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องเร่งด่วนหรือจำเป็น จะสั่งรับไว้เพื่อพิจารณาก่อน แล้วแจ้งให้ส่วน

ราชการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายทราบก็ได้ แต่ถ้าเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่ากรณีไม่ใช่เรื่องเร่งด่วนหรือจำเป็น ก็ให้ส่งเรื่องคืนไปยังส่วนราชการที่ขอความเห็นมาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามระเบียบต่อไป

ข้อ 6 ในกรณีที่เคยมีคำวินิจฉัยของกรรมการร่างกฎหมายหรือของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ในประเด็นเดียวกันหรือในประเด็นที่อยู่ในลักษณะเดียวกันมาก่อนแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะตอบโดยส่งคำวินิจฉัยที่เคยมีมาแล้วไปให้โดยไม่ต้องดำเนินการให้มีการพิจารณาวินิจฉัยใหม่ก็ได้

ในกรณีที่เป็นปัญหากฎหมายที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นเรื่องเร่งด่วนซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้

ข้อ 7 ในการพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย ให้กรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

(1) ผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม หรือรัฐวิสาหกิจ เจ้าของเรื่อง

(2) ผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณา ตามที่กรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควร

ในการพิจารณาของกรรมการร่างกฎหมาย ถ้าเรื่องที่พิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชน และกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าควรฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ จะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่กรรมการร่างกฎหมายเห็นสมควรเข้าร่วมชี้แจงให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ 8 ในกรณีที่ผู้แทนที่กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐส่งมาชี้แจงหรือให้ความคิดเห็นตามข้อ 7 ไม่มีผู้ซึ่งทราบข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาของปัญหากฎหมายที่กำลังพิจารณาเพียงพอที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาได้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรหรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากกรรมการร่างกฎหมาย ก็ให้แจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐนั้นส่งผู้แทนมาใหม่หรือส่งผู้แทนมาเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ 9 กรรมการร่างกฎหมายจะไม่พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

(2) เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถาบันอื่นอยู่แล้วตามกฎหมาย และกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าสมควรให้มีการดำเนินการตามกฎหมายนั้นก่อนเพื่อประโยชน์แก่การบริหารราชการแผ่นดิน

(3) เรื่องซึ่งหากให้ความเห็นแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนในทางการเมืองหรือทางการต่างประเทศ

ทั้งนี้ เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือมีคำสั่งเป็นการภายในให้พิจารณา

ข้อ 10 เมื่อกรรมการร่างกฎหมายได้พิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมายในเรื่องใดเสร็จแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแจ้งให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือผู้ที่ขอความเห็นมาทราบโดยเร็ว

และให้ส่งสำเนาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเรื่องนั้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบหรือเพื่อมีมติหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี

ในการแจ้งความเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้แจ้งไปด้วยว่าเรื่องดังกล่าวได้วินิจฉัยโดยกรรมการร่างกฎหมายคณะใดหรือวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย

กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หรือผู้ขอความเห็นอาจขอให้ทบทวนปัญหาที่กรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งได้วินิจฉัยไปแล้วอีกครั้งหนึ่งก็ได้ ในกรณีนี้ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของกรรมการร่างกฎหมายสองหรือสามคณะเป็นการประชุมพิเศษหรือจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหานั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 11 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีอำนาจวางข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติ เกี่ยวกับการเผยแพร่ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมายได้ตามความเหมาะสมเท่าที่ไม่เป็นการเปิดเผยความลับของทางราชการ

ข้อ 12 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2522 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วย

การจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ โดยกรรมการร่างกฎหมาย

พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีหรือกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการจัดทำและการพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ โดยกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522”

ข้อ 2 ในระเบียบนี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น และหมายความรวมถึงกิจการอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยคุณสมบัติมาตรฐานของกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

“กฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง หรือกฎทบทวน

ข้อ 3 เมื่อคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้มีมติหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใดแล้ว ให้กรรมการร่างกฎหมายตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นได้

ในกรณีรีบด่วน ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่องจะส่งร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยตรงเพื่อดำเนินการไปพลางก่อน พร้อมกับส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการขอมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ 4 เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้รับร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศแล้ว ถ้าเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแบบในการร่างกฎหมายหรือเป็นกฎหมายที่ไม่ซับซ้อน หรือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะสั่งให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการให้เสร็จสิ้นตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้

ข้อ 5 ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ให้กรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงและให้ความคิดเห็นด้วย

(1) ผู้แทนส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่อง

(2) ผู้แทนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาตามที่กรรมการร่างกฎหมายหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควร

ในการพิจารณาของกรรมการร่างกฎหมาย ถ้าเรื่องที่พิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชนและกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่า การฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ จะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเชิญผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่กรรมการร่างกฎหมายเห็นสมควรเข้าร่วมชี้แจงให้ข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ 6 ในกรณีที่ผู้แทนที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐส่งมาชี้แจงหรือให้ความคิดเห็นตามข้อ 5 ไม่มีผู้ซึ่งทราบข้อเท็จจริงหรือความเป็นมาของร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศที่กำลังพิจารณาเพียงพอ หรือมีประสบการณ์ที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาได้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควร หรือเมื่อได้รับคำร้องขอจากกรรมการร่างกฎหมาย ก็ให้แจ้งให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐนั้นส่งผู้แทนมาใหม่หรือส่งผู้แทนมาเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ 7 ในการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศ ให้กรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงได้ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงหลักการที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเห็นชอบ

ในการตรวจพิจารณา ถ้าปรากฏว่า

(1) หลักการซึ่งเป็นสาระสำคัญของร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญหรือหลักกฎหมาย หรือมีผลกระทบต่อถึงกฎหมายอื่นในสาระสำคัญ ให้กรรมการร่างกฎหมายเสนอความเห็นให้คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนในหลักการนั้นก่อน เว้นแต่เป็นเรื่องเร่งด่วนจะพิจารณาแก้ไขปรับปรุงไปก่อนและเสนอให้คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีทบทวนหลักการไปพร้อมกับการเสนอเรื่องเสร็จก็ได้

(2) ในกรณีที่ผู้แทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่องขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมหลักการจากที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบไว้แล้ว ถ้ากรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าหลักการสำคัญจะขอให้ผู้แทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่องหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอหลักการนั้นให้คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะดำเนินการต่อไป หรือจะพิจารณาแก้ไขไปตามที่เห็นสมควรและเสนอให้คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีพิจารณาวินิจฉัยไปพร้อมกับการเสนอเรื่องเสร็จก็ได้

(3) ในกรณีที่ผู้แทนของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่องไม่เห็นพ้องด้วยการแก้ไขของกรรมการร่างกฎหมาย ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการายงานความเห็นของผู้แทนพร้อมทั้งเหตุผลหรือความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายไปยังคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเพื่อทราบ พร้อมกับการเสนอเรื่องเสร็จด้วย

ในกรณีที่กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่ามีความจำเป็นหรือมีความเหมาะสมที่จะต้องแก้ไขหรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศอื่นให้สอดคล้องกับร่างที่พิจารณา หรือเห็นว่าควรตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใดไม่มีความจำเป็นเพราะมีกฎหมายในลักษณะเดียวกันใช้

บังคับอยู่แล้วหรือเพราะเหตุอื่น ก็ให้เสนอความเห็นหรือข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งดำเนินการต่อไป

ข้อ 8 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2522 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา
ว่าด้วย
การประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย
พ.ศ. 2522**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 และมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. 2522”

การประชุมปกติ

ข้อ 2 ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการร่างกฎหมายประชุมปรึกษารวบรวมกันเป็นคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยประธานกรรมการร่างกฎหมายและกรรมการร่างกฎหมาย ตามคำสั่งของประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการแบ่งกรรมการร่างกฎหมายออกเป็นคณะ

ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งเป็นกรรมการร่างกฎหมายโดยตำแหน่งและรองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการร่างกฎหมายเข้าร่วมประชุมปรึกษารวบรวมในการประชุมกรรมการร่างกฎหมายได้ทุกคณะ

ข้อ 3 ให้ประธานกรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการร่างกฎหมายไม่สามารถมาประชุมได้ ให้กรรมการร่างกฎหมายที่มาประชุมดำเนินการประชุมโดยเลือกกรรมการร่างกฎหมายในคณะคนใดคนหนึ่งที่มาประชุมทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

ข้อ 4 ในการประชุมปรึกษารวบรวมหรือในการกรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะต้องมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมไม่น้อยกว่าสามคน จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการวินิจฉัยประเด็นสำคัญ ประธานในที่ประชุมจะให้การวินิจฉัยประเด็นนั้นจนกว่าจะมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมมากกว่าสามคนก็ได้

ข้อ 5 ในการจัดทำร่างกฎหมายหรือให้ความเห็นทางกฎหมาย หากที่ประชุมไม่สามารถดำเนินไปได้ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ ให้นัดประชุมโดยเสียงข้างมาก

กรรมการร่างกฎหมายคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 6 ตามปกติให้กรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะประชุมสัปดาห์ละสองครั้ง ณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามวันและเวลาที่ประธานกรรมการร่างกฎหมายจะกำหนดขึ้นโดยหารือกับเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจัดทำร่างกฎหมายหรือให้ความเห็นทางกฎหมายให้แล้วเสร็จเป็นการด่วนภายในระยะเวลาที่กำหนด เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งประชุมเพิ่มขึ้นตามที่จะได้หารือกับประธานกรรมการร่างกฎหมายคณะนั้นก็ได้

ข้อ 7 ในการจัดระเบียบวาระ ให้เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้รับผิดชอบในการบรรจุเรื่องเข้าระเบียบวาระ โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของกรรมการร่างกฎหมายในแต่ละคณะ ตลอดจนปริมาณงานและความรีบด่วนของงาน

ข้อ 8 ในการประชุมกรรมการร่างกฎหมายคณะหนึ่ง ให้มีเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายคนหนึ่ง และผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายอย่างน้อยคนหนึ่ง โดยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่งตั้งจากข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการกรรมการร่างกฎหมายมีหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายหรือการให้ความเห็นทางกฎหมายต่อที่ประชุม และหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการประชุม ทั้งนี้ ตามที่เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้อำนาจ

ข้อ 9 ในการจัดทำร่างกฎหมายหรือให้ความเห็นทางกฎหมาย ถ้ากรรมการร่างกฎหมายคนใดมีความเห็นแตกต่างไปจากความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายฝ่ายข้างมากในสาระสำคัญ จะบันทึกความเห็นไว้เพื่อประกอบการพิจารณาขั้นต่อไปก็ได้

ข้อ 10 ในกรณีที่ปัญหาข้อกฎหมายสำคัญในการจัดทำร่างกฎหมายหรือในการให้ความเห็นทางกฎหมาย หรือในกรณีที่กรรมการร่างกฎหมายในคณะใดมีความเห็นแตกต่างกันในสาระสำคัญ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะขอให้กรรมการร่างกฎหมายคณะนั้นพิจารณาทบทวนปัญหาข้อกฎหมายนั้นอีกครั้งหนึ่งก็ได้

การประชุมพิเศษ

ข้อ 11 ในกรณีจำเป็นต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือต้องปฏิบัติราชการโดยรีบด่วน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายจากคณะต่าง ๆ ประกอบเป็นกรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษเป็นการชั่วคราวเพื่อประชุมปรึกษาหารือกันเฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการร่างกฎหมายเลือกกรรมการร่างกฎหมายคนใดคนหนึ่งซึ่งมาประชุมเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ 4 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 12 ในกรณีที่ต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะในหลายด้านหรือต้องการความรอบคอบในการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้กรรมการร่างกฎหมายสองหรือสามคณะมาประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเป็นกรณีพิเศษก็ได้

ในการประชุมตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการร่างกฎหมายซึ่งมีอาวุโสที่สุดเป็นประธานในที่ประชุม และต้องมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมไม่น้อยกว่าหกคนโดยต้องเป็นกรรมการร่างกฎหมายจากทุกคณะที่ได้เชิญประชุม จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในการวินิจฉัยประเด็นสำคัญ ประธานในที่ประชุมจะให้กรรมการวินิจฉัยประเด็นนั้นจนกว่าจะมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมมากกว่าหกคนก็ได้

การประชุมใหญ่

ข้อ 13 เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายได้มีมติหรือคำสั่งหรือขอให้กรรมการร่างกฎหมายวินิจฉัยปัญหาโดยที่ประชุมใหญ่
- (2) เมื่อกรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งเห็นว่ามีปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่

ข้อ 14 เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งแตกต่างไปจากความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายคณะอื่นหรือคำวินิจฉัยของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่เคยมีมาแล้ว
- (2) เมื่อส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจขอให้ทบทวนปัญหาที่กรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งได้วินิจฉัยไปแล้ว
- (3) ความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายในคณะแตกต่างกันในสาระสำคัญแต่กรรมการร่างกฎหมายมิได้ขอให้มีการประชุมใหญ่ตามข้อ 13 (2)
- (4) เมื่อเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญหรือผลของการวินิจฉัยอาจกระทบกระเทือนต่อวิถีทางปฏิบัติราชการ อันอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะหรือระบบบริหารราชการเป็นส่วนรวม

ข้อ 15 ในการประชุมใหญ่ ต้องมีกรรมการร่างกฎหมายมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการร่างกฎหมายทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการร่างกฎหมายคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม และให้นำความในข้อ 5 มาใช้บังคับแก่การออกเสียงในที่ประชุมใหญ่โดยอนุโลม

ความเห็นของที่ประชุมใหญ่ ถือเป็นอันยุติโดยเสียงข้างมาก

ข้อ 16 ให้เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมใหญ่ แต่เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมอบหมายให้รองเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือกรรมการร่างกฎหมายประจำปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ข้อ 17 ในการเสนอปัญหาต่อที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย ให้เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดให้มีบันทึกความเห็นเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ โดยเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาจะมอบหมาย

ให้กรรมการร่างกฎหมายประจำคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนจัดทำบันทึกความเห็นก็ได้ และในกรณีนี้กรรมการร่างกฎหมายประจำดังกล่าวย่อมมีสิทธิแสดงความเห็นในเรื่องนั้นได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียง

ข้อ 18 ในการจัดทำร่างบันทึกความเห็นของที่ประชุมใหญ่เพื่อเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ตรวจพิจารณา โดยปกติให้เป็นหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่เลขานุการในที่ประชุม ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่จะไม่ตรวจร่างบันทึกความเห็นโดยที่ประชุมใหญ่ จะมอบหมายให้กรรมการร่างกฎหมายอย่างน้อยสองคนร่วมกันเป็นผู้ตรวจพิจารณาร่างบันทึกดังกล่าวให้เป็นไปโดยถูกต้องตามมติของที่ประชุมใหญ่ก็ได้

การขอให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ไปปฏิบัติหน้าที่กรรมการร่างกฎหมาย

ข้อ 19 เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจร้องขอให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้ใดผู้หนึ่งปฏิบัติหน้าที่กรรมการร่างกฎหมายร่วมกับกรรมการร่างกฎหมายอื่นได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ผู้นั้นเป็นผู้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ร้องขอให้ไปปฏิบัติหน้าที่
- (2) ในกรณีที่เป็นการร่างกฎหมายหรือให้ความเห็นทางกฎหมายซึ่งหากให้กรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้มีส่วนร่วมพิจารณาด้วยแล้ว จะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติราชการต่อไป หากจะมีการร้องทุกข์ขึ้นภายหลัง
- (3) เพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของกรรมการร่างกฎหมายในกรณีที่งานของกรรมการร่างกฎหมายมีจำนวนมากหรือเร่งด่วน

บทสุดท้าย

ข้อ 20 การดำเนินการประชุมนอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมกรรมการร่างกฎหมายแต่ละคณะ

ข้อ 21 เพื่อให้แบบของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือประกาศเป็นไปในแนวเดียวกันและสอดคล้องกัน หรือเพื่อให้ถ้อยคำหรือหลักกฎหมายเป็นไปโดยชัดแจ้งยิ่งขึ้น เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจแก้ไขถ้อยคำในร่างกฎหมายหรือบันทึกความเห็นทางกฎหมายของกรรมการร่างกฎหมายที่จัดทำแล้วได้โดยไม่ต้องนัดประชุมกรรมการร่างกฎหมายอีก

ข้อ 22 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2522 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2522

(ลงชื่อ) พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
(เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์)
ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา
ว่าด้วย
การให้ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมาย
พ.ศ. 2535**

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 จัตวา แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2534 ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการให้ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนแก่การวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535”

ข้อ 2 ในระเบียบนี้

“งานวิจัย” หมายความว่า ความรวมถึงตำราและบทความทางวิชาการด้วย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ 3 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่างานวิจัยที่หน่วยงานหรือบุคคลใดได้กระทำไปแล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมายได้ คณะกรรมการอาจให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ทรงลิขสิทธิ์ซึ่งได้ยินยอมให้นำงานวิจัยนั้นมาใช้ประโยชน์ได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ 4 ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรจัดให้มีการวิจัยในเรื่องใดเพื่อดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนากฎหมาย คณะกรรมการอาจจ้างเหมาหน่วยงานหรือบุคคลใดให้เป็นผู้ดำเนินการวิจัยในเรื่องนั้น โดยคณะกรรมการจะใช้วิธีตกลงราคา วิธีประกวดราคา หรือวิธีอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรก็ได้

ในการจ้างเหมาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ดำเนินการวิจัยโดยคำนึงถึงขอบเขตและความยากง่ายของงานวิจัย ระยะเวลาที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินการ ความจำเป็นเร่งด่วนของงาน และประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมายที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนั้น

ข้อ 5 เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้มีการวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายให้มากขึ้น คณะกรรมการอาจให้เงินอุดหนุนการพิมพ์หรือการเผยแพร่หรือรางวัลแก่งานวิจัยที่ดีเด่นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากฎหมายได้ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำเนินการศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องหรือกฎหมายที่สมควรได้รับการพัฒนา ผู้คัดเลือก และผู้ประเมินงานวิจัยตามข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 โดยให้ผู้นั้นได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 7 ค่าตอบแทนและเงินอุดหนุนที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ให้เลขาธิการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายอนุมัติส่งจ่ายจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมายตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากฎหมาย พ.ศ. 2535

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามระเบียบนี้ได้

ข้อ 9 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2535

ประกาศ ณ วันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2535

(ลงชื่อ) มีชัย ฤชุพันธุ์
(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
รองนายกรัฐมนตรี

ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

หน้าว่าง

มติคณะรัฐมนตรี (ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย)

ที่ น.11310/2482

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

2 มีนาคม 2482

เรื่อง การขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในกฎหมาย
จาก เลขานุการคณะรัฐมนตรี
ถึง เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2482 ลงมติวางระเบียบในเรื่องการตีความและการให้ความเห็นในทางกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาไว้ดังต่อไปนี้

เมื่อกระทรวงทบวงกรมใดมีความสงสัยในปัญหากฎหมาย จะเป็นโดยเกี่ยวกับวงหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมนั้น ๆ โดยเฉพาะก็ดี หรือเกี่ยวข้องกับวงหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมอื่น ซึ่งไม่เป็นที่ตกลงกันได้ก็ดี และได้ส่งปัญหาในทางกฎหมายนั้น ๆ มาเพื่อขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น และในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงทบวงกรมใด ก็ให้เชิญผู้แทนกระทรวงทบวงกรมนั้น ๆ ร่วมในการพิจารณาดู และเมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในทางกฎหมายเป็นประการใดแล้ว โดยปกติให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกานั้น

จึงเรียนมาเพื่อกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ จักได้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงนาม) ทวี บุญเขต
(นายทวี บุญเขต)
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงนามแทน

มติคณะรัฐมนตรี (ให้ส่วนราชการปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการร่างกฎหมาย)

ที่ สร.0203/32370

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

24 ธันวาคม 2523

เรื่อง ปัญหาการมอบอำนาจของอธิบดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
อ้างถึง บันทึก ที่ สร.0601/3058 ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2523

ตามที่ได้เสนอขอความเห็นในการนำมติของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติให้เป็นระเบียบปฏิบัติราชการต่อไป (กรณีปัญหาการมอบอำนาจของอธิบดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน) ไปเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา กับขออนุมัติเป็นหลักการว่า ในกรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยให้ความเห็นในเรื่องใดที่มีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติราชการทั่วไป หรือจะมีผลเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งการเป็นมติเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติราชการต่อไปได้ นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2523 ลงมติเห็นชอบด้วยตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และอนุมัติในหลักการตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ ได้แจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล
(นายปลั่ง มีจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. 282606

มติคณะรัฐมนตรี (การให้ข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์และให้ส่วนราชการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามคำวินิจฉัยฯ)

ที่ นร. 0203/ว.69

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม.10300

22 เมษายน 2528

เรื่อง การขอมติคณะรัฐมนตรีเพื่อกำชับให้ส่วนราชการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรียน เวียนกระทรวง ทบวง กรม

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการายงานว่าในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ยังมีอุปสรรคและไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของกฎหมาย เนื่องจากส่วนราชการต่าง ๆ มิได้เร่งรัดในการให้ข้อเท็จจริงแก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับกรณีที่มีผู้ร้องทุกข์ภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ฯ และนอกจากนั้นในกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ส่วนราชการปฏิบัติเพื่อปลดเปลื้องทุกข์ให้แก่ผู้ร้องทุกข์แล้ว ก็ยังปรากฏด้วยว่า ส่วนราชการหลายแห่งมิได้เร่งรัดดำเนินการตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรีในเวลาอันสมควร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติกำชับให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจปฏิบัติตามระเบียบของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ฯลฯ โดยเคร่งครัด และในกรณีที่มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ก็ให้ส่วนราชการดำเนินการตามคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรีโดยเร็ว หากปรากฏว่าส่วนราชการใดมีอุปสรรคหรือไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบนั้นหรือตามคำสั่งได้ภายในเวลาอันควรหรือภายในเวลาที่กำหนดให้ ก็ขอให้แจ้งเหตุผลให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบโดยเร็ว และในกรณีที่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบหรือคำสั่งโดยไม่มีเหตุผล ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2528 ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอโดยเคร่งครัด จึงเรียนยืนยันมาเพื่อถือปฏิบัติ และแจ้งให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจในสังกัดถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล
(นายปลั่ง มีจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. 2810007

มติคณะรัฐมนตรี (การขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลกฎหมาย)

ที่ สร.0403/ว.43

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

19 มิถุนายน 2512

เรื่อง การขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลกฎหมาย
เรียน เวียดนามกระทรวง ทบวง กรม
อ้างถึง หนังสือที่ สร.01011/ว.1982 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2510

ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้กำหนดหลักการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่ประสงค์จะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยแปลกฎหมายต่าง ๆ ได้ให้ความร่วมมือดังนี้

1. กฎหมายที่จะขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยแปลให้ นั้น จะต้องเป็นกรณีจำเป็นจริง ๆ
2. เพื่อความสะดวกในการแปล ขอให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งกฎหมายและถ้อยคำที่แปลแล้วไปพร้อมกัน
3. การส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาช่วยแปล ให้ส่งไปที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ในบริเวณทำเนียบรัฐบาล ความแจ่มแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการายงานว่า เนื่องจากมีกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลตัวบทกฎหมายอยู่เสมอ โดยส่งผ่านสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ก็มี ส่งตรงไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ดำเนินการก็มี ทำให้การปฏิบัติราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่เป็นระเบียบเดียวกัน ฉะนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการได้เป็นไปตามระเบียบเดียวกัน จึงขอให้กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ที่ประสงค์จะขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลตัวบทกฎหมาย ให้ส่งผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อน

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สง่า กิติขจร
(สง่า กิติขจร)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

หนังสือเวียนกระทรวงการคลัง (ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจ่ายเงินตามคำวินิจฉัยของ
คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์)

ที่ กค. 0514/3575

กระทรวงการคลัง

20 มกราคม 2529

เรื่อง การเบิกจ่ายเงินตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง อธิบดี เลขาธิการ

ด้วยปรากฏว่า ในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นการพิจารณาข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับส่วนราชการ นั้น มีบางกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ได้วินิจฉัยให้ส่วนราชการต้องรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ของตน และมีพันธะที่จะต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ร้องทุกข์ แต่เนื่องจากการจ่ายเงินในกรณีเช่นนี้อาจมีข้อสงสัยในทางปฏิบัติว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ส่วนราชการต้องจ่ายเงินหรือชดใช้เงินเป็นจำนวนเท่าใดแล้ว ส่วนราชการจะต้องปฏิบัติอย่างไรต่อไป

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้ว ขอเรียนข้อความเข้าใจว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีได้สั่งการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามมาตรา 48 และ 49 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522 ให้ส่วนราชการใดต้องรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ของตนเป็นจำนวนเงินเท่าใดแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นรีบทำหนังสือขอทำความเข้าใจความตกลงกับกระทรวงการคลังในรายละเอียดการเบิกจ่ายโดยด่วนต่อไป และเมื่อกระทรวงการคลังอนุญาตให้เบิกจ่ายเงินแล้ว ให้รีบดำเนินการเบิกเงินเพื่อจ่ายให้แก่ผู้ร้องทุกข์ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีโดยด่วนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) ไพจิตร โรจนวานิช
(นายไพจิตร โรจนวานิช)
รองปลัดกระทรวงฯ ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงการคลัง

กรมบัญชีกลาง
กองกฎหมายและระเบียบการคลัง
โทร. 2213820

รายนามคณะกรรมการต่าง ๆ
ในปีงบประมาณ 2535

รายนามคณะกรรมการร่างกฎหมาย
ในปีงบประมาณ 2535

หน้าว่าง

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

รายนามคณะกรรมการร่างกฎหมาย ในปีงบประมาณ 2535

คณะที่ 1

นายบุญชนะ	อรรถการ	ประธานกรรมการ
นายกมล	สนธิเกษตริน	กรรมการ
นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนศานต์	กรรมการ
นายประเทือง	กীরติบุตร	กรรมการ
นายพนัส	สิมะเสถียร	กรรมการ
นายสรรเสริญ	ไกรจิตติ	กรรมการ
นายสวัสดิ์	โชติพานิช	กรรมการ
นายอิสสระ	นิติทัศน์ประกาศ	กรรมการ
นายวัฒนา	รัตน์วิจิตร	กรรมการ

คณะที่ 2

นายสมภพ	โหดระกิตย	ประธานกรรมการ
นายเอียร	เจริญวัฒนา	กรรมการ
นายประพจน์	ถิระวัฒน์	กรรมการ
นายประวีณ	ณ นคร	กรรมการ
นายไพศาลย์	กุมลยวิสัย	กรรมการ
คุณหญิงแรม	พรหมโมบล บุญยประสพ	กรรมการ
พลเอก วาท	กฤษชวานุสรณ์	กรรมการ
นายสมพร	กลิ่นพงษา	กรรมการ
นายอำนาจค์	คล้ายสังข์	กรรมการ

คณะที่ 3

นายโอสถ	โกสิน	ประธานกรรมการ
คุณหญิงนันทกา	สุประภาตะนันท์	กรรมการ
พลโท ประดิษฐ์	สุนทรารชุน	กรรมการ
นายวิกรม	เมลาณนท์	กรรมการ
นายวิฑูรย์	ตั้งตรงจิตต์	กรรมการ

นายสุธี	สิงห์เสนห์	กรรมการ
นายอมร	จันทร์สมบูรณ์	กรรมการ
นายอรุณ	ภาณุพงศ์	กรรมการ
นายอภิลาศ	โอสถานนท์	กรรมการ

คณะที่ 4

นายประยูร	กาญจนดูล	ประธานกรรมการ
นายเกษม	สุวรรณกุล	กรรมการ
นายเกียรติขจร	วังนะสวัสดิ์	กรรมการ
นายดนอม	ครูไพศาล	กรรมการ
นายทักษพล	เจียมวิจิตร	กรรมการ
นายปลั่ง	มีจุล	กรรมการ
นางสาวสุคนธ์	กาญจนาลัย	กรรมการ
นายโสภณ	รัตนากร	กรรมการ
นายวิษณุ	เครื่องงาม	กรรมการ

คณะที่ 5

พลตำรวจตรี อรรถสิทธิ์	สิทธิสุนทร	ประธานกรรมการ
นายคณิต	ณ นคร	กรรมการ
นายประกาศน์	อวยชัย	กรรมการ
นายประมาณ	ชันชื้อ	กรรมการ
นายมีชัย	ฤชุพันธุ์	กรรมการ
นายไมตรี	ตันเต็มทรัพย์	กรรมการ
นายยงยุทธ	เลอลภ	กรรมการ
พลโท วิจิษฐ์	สังจะเวทะ	กรรมการ

คณะที่ 6

นายจิตติ	ติงศภักย์	ประธานกรรมการ
นายเฉลิมชัย	วสินนท์	กรรมการ
นายปรีชา	สุมาวงศ์	กรรมการ
นายไพโรจน์	นิงสานนท์	กรรมการ
นายไพศิษฐ์	พิพัฒน์กุล	กรรมการ

นายยง	เหลือจรัส	กรรมการ
นายอักษราท	จุนาร์ตน	กรรมการ
นายอาษา	เมฆสวรรค์	กรรมการ

คณะที่ 7

นายพจน์	บุษปาคม	ประธานกรรมการ
นายเกษม	นายชัยเวียง	กรรมการ
นายโกวิท	ไปษยานนท์	กรรมการ
นายชัยเขต	สุนทรพิพิธ	กรรมการ
นายวิทย์	ตันตยกุล	กรรมการ
นายศิริ	เกวลินสฤษดี	กรรมการ
พลโท สมิง	โตลังคะ	กรรมการ
นายโอภาส	อรุณินท์	กรรมการ
นางสาวงามดา	บุษปวนิช	กรรมการ

คณะที่ 8

นายบัญญัติ	สุชีวะ	ประธานกรรมการ
นายจำรัส	เขมะจารุ	กรรมการ
นายบรรศักดิ์	อูวรรณโณ	กรรมการ
นางสาวบังอร	อิมโอชา	กรรมการ
นายประเสริฐ	นาสกุล	กรรมการ
พลโท ไพบูลย์	ยันตพร	กรรมการ
นายวิจิตร	ศรีสอ้าน	กรรมการ
นายอนันต์	อนันตกุล	กรรมการ
นายอาภรณ์	นารถติลก	กรรมการ

หน้าว่าง

รายนามคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
ในปีงบประมาณ 2535

หน้าว่าง

รายนามคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์
ในปีงบประมาณ 2535

คณะที่ 1

นายรัตน์	ศรีไกรวิน	หัวหน้าคณะ
นายเดช	วุฒิสิงห์ชัย	กรรมการ
พลเอก บุญเรือน	บัวจรรยา	กรรมการ
นายวัฒนา	รัตนวิจิตร	กรรมการ
นายสมิท	เสนาสุข	กรรมการ

คณะที่ 2

นายโชติ	เศวตรินทร์	หัวหน้าคณะ
นายดำรง	แจ่มสุธี	กรรมการ
นายเฉลิม	สถิตย์ทอง	กรรมการ
นายนิวัตต์	ดารานันท์	กรรมการ
นายโกคิน	พลกุล	กรรมการ
นายเรียม	เกษสาคร	กรรมการ
นายสุธรรม	วรรณแสง	กรรมการ

คณะที่ 3

นายปรีชา	พานิชวงศ์	หัวหน้าคณะ
นายทองจุล	สิงห์กุล	กรรมการ
นายสุรเจตน์	วิจิตรชัย	กรรมการ
นายเอนก	สิทธิประศาสน์	กรรมการ
นายจำรูญ	ปิยมปุระ	กรรมการ

คณะที่ 4

นายก้อ	สวัสดิ์พาณิชย์	หัวหน้าคณะ
พลตำรวจเอก ถวิล	จันทสิทธิ์ราช	กรรมการ
นายปรีชา	โกศลพันธุ์	กรรมการ
นายปรีชา	วิญญะสิงห์	กรรมการ
นายศรี	มลิลา	กรรมการ
นายเสริมสุข	โกวิทวานิช	กรรมการ

คณะที่ 5

นายสัญญาชัย	สังจวานิช	หัวหน้าคณะ
พลตรี มณีรัตน์	จารุจินดา	กรรมการ
นายวิเชียร	วงศ์เบ็ญสัจจ	กรรมการ
นายวิฑูร	เทพพิทักษ์	กรรมการ
นายศักดิ์	สนองชาติ	กรรมการ
นายอดุล	วิเชียรเจริญ	กรรมการ

รายนามคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย
ในปีงบประมาณ 2535

หน้าว่าง

รายนามคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535

1. นายมีชัย	ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
2. นายคณิต	ณ นคร	กรรมการ
3. นายจรัญ	ภักดีธนากุล	กรรมการ
4. นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนศานต์	กรรมการ
5. นายไชยยศ	หะมะรัชตะ	กรรมการ
6. นายบวรศักดิ์	อุวรรณโณ	กรรมการ
7. นายประยูร	เฉลิมศรี	กรรมการ
8. นายประเสริฐ	นาสกุล	กรรมการ
9. นายไพศาล	กมลยวิสัย	กรรมการ
10. นางเมธวดี	นวพันธุ์	กรรมการ
11. นายวิชฌ	เครื่องาม	กรรมการ
12. นายสมภพ	โหดระกิตย์	กรรมการ
13. นายอรุณ	ภาณุพงศ์	กรรมการ
14. นายอักษราท	จุนารัตน	กรรมการ
15. นายอาภรณ์	นารถติลก	กรรมการ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งประธานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ 2/2534 ลงวันที่ 28 พฤศจิกายน 2534 โดยคำสั่งดังกล่าวให้ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้แต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นเลขานุการ (นายชาญชัย แสวงศักดิ์) และผู้ช่วยเลขานุการ (นายประสงค์ วินัยแพทย์ และ นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)

หน้าว่าง

**รายนามคณะอนุกรรมการ
สาขากฎหมายต่าง ๆ
ในปีงบประมาณ 2535**

หน้าว่าง

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายการเมือง
การปกครอง และการบริหารราชการแผ่นดิน⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายสมภพ	โทตระกูล	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายชวงค์	ฉายะบุตร	อนุกรรมการฯ
3. นายชูศักดิ์	ศิรินิล	อนุกรรมการฯ
4. นางดวงกมล	นิธิอุทัย	อนุกรรมการฯ
5. นายทองต่อ	กล้วยไม้ ณ อยุธยา	อนุกรรมการฯ
6. พลโท นิยม	คันสนาคม	อนุกรรมการฯ
7. นายบวรศักดิ์	อุวรรณโณ	อนุกรรมการฯ
8. นายบุญศรี	มีวงศ์อุโฆษ	อนุกรรมการฯ
9. นายไพศิษฐ์	พิพัฒน์กุล	อนุกรรมการฯ
10. นายลิขิต	ธีรเวคิน	อนุกรรมการฯ
11. นายวิษณุ	เครืองาม	อนุกรรมการฯ
12. นายโสรัจ	สุจริตกุล	อนุกรรมการฯ
13. นายอมร	จันทร์สมบูรณ์	อนุกรรมการฯ
14. นายอาษา	เมฆสวรรค์	อนุกรรมการฯ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

(1) แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ที่ 2/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

(2) นายชาญชัย แสวงศักดิ์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นายอุดม พลอยไป และนายวิบูลย์ กัมมาระบุตร เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายการยุติธรรม
ทางแพ่งและทางอาญา⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายไพศาล	กุมลยวิสัย	ประธานอนุกรรมการ
2. นายกมลชัย	รัตนสกาวงศ์	อนุกรรมการ
3. นายเกียรติจักร	วัจนะสวัสดิ์	อนุกรรมการ
4. นายเข็มชัย	ชุตินวงศ์	อนุกรรมการ
5. นายคณิต	ณ นคร	อนุกรรมการ
6. นายจรัญ	ภักดีธนากุล	อนุกรรมการ
7. นายชาญชัย	แสงศักดิ์	อนุกรรมการ
8. นายประชุม	ทองมี	อนุกรรมการ
9. นายประเสริฐ	เมฆมณี	อนุกรรมการ
10. นายปราโมทย์	ผลาภิรมย์	อนุกรรมการ
11. พลตรี วิจารณ์	สุดสุนทร	อนุกรรมการ
12. พลตำรวจโท วิสุทธิ์	กิตติวัฒน์	อนุกรรมการ
13. นายสุประดิษฐ์	หุดะสิงห์	อนุกรรมการ
14. นายอภิรัตน์	เพชรศิริ	อนุกรรมการ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการ ⁽²⁾
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ที่ 3/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

⁽²⁾ นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ นายธรรมนิตย์ สมนันตกุล และนายบุญอนันต์ วรรณพาณิชย์ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายการคลัง
การธนาคาร สถาบันการเงินและรัฐวิสาหกิจ⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายสุธี	สิงห์เสนห์	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายจรุง	หนูขวัญ	อนุกรรมการฯ
3. นายจิระ	หงส์ลดากรมภ์	อนุกรรมการฯ
4. นายเฉลิมชัย	วสินนท์	อนุกรรมการฯ
5. นายชัยวัฒน์	วิบูลสวัสดิ์	อนุกรรมการฯ
6. นายปรีดี	บุญยัง	อนุกรรมการฯ
7. นายเมธี	ครองแก้ว	อนุกรรมการฯ
8. นายไมตรี	ตันเต็มทรัพย์	อนุกรรมการฯ
9. นายสถาพร	กวิตานนท์	อนุกรรมการฯ
10. นายสมชัย	ฤชุพันธุ์	อนุกรรมการฯ
11. นายสุทธิชัย	จิตรวานิช	อนุกรรมการฯ
12. นางอรพิน	ผลสุวรรณ สบายรูป	อนุกรรมการฯ
13. นายอาภรณ์	นารตติลก	อนุกรรมการฯ
14. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายที่ 4/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

⁽²⁾ นายประสงค์วินัยแพทย์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นายสะเทือน ชูสกุล และนางสาวกนิษฐา เขียววิทย์ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

รายนามคณะอนุกรรมการสาขากฎหมายการอุตสาหกรรม
การพาณิชย์กรรม การคมนาคม และการสื่อสาร⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535

1. นายพารณ	อิศรเสนา ณ อยุธยา	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายกมล	สนธิเกษตริน	อนุกรรมการฯ
3. นายโกศล	พีชร์สุวรรณ	อนุกรรมการฯ
4. นายจ๊กกัชัย	พานิชภักดิ์	อนุกรรมการฯ
5. นายเจสึยว	สุวรรณกิตติ	อนุกรรมการฯ
6. นายบดินทร์	อัศวานิชย์	อนุกรรมการฯ
7. นายประยูร	เฉลิมศรี	อนุกรรมการฯ
8. นายพิเศษ	เสตเสถียร	อนุกรรมการฯ
9. นายสงบ	ปานดอกไม้	อนุกรรมการฯ
10. นายสรรเสริญ	วงศ์ชะอุ่ม	อนุกรรมการฯ
11. นายสุธีร์	ศุภนิตย์	อนุกรรมการฯ
12. นายอดุลย์	วินัยแพทย์	อนุกรรมการฯ
13. นายอักษราท	จุฬารัตน	อนุกรรมการฯ
14. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

(1) แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมายที่ 5/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

(2) นางสาวพรทิพย์ จาละ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นายสงขลา วิชัยชิตะ และนางสาวศุภลักษณ์ ลากทวิโชค เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายการเกษตร
ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ การพลังงาน และสิ่งแวดล้อม⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายเกษม	สนิทวงศ์ ณ อยู่ธยา	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายศุภจิต	นาครพรรพ	อนุกรรมการฯ
3. นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนศานต์	อนุกรรมการฯ
4. นายต่อพงศ์	วัจนะสวัสดิ์	อนุกรรมการฯ
5. นายธีระ	พันธุ์มวนิชย์	อนุกรรมการฯ
6. นายประเสริฐ	นาสกุล	อนุกรรมการฯ
7. นายปลอดประสพ	สุรัสวดี	อนุกรรมการฯ
8. นายปิยสวัสดิ์	อัมระนันท์	อนุกรรมการฯ
9. นายผ่อง	เล่งอี	อนุกรรมการฯ
10. นางสาวพวงเพชร	สารคุณ	อนุกรรมการฯ
11. นายศิริ	เกวลินสฤกษ์	อนุกรรมการฯ
12. นายสันทัต	สมชีวิตา	อนุกรรมการฯ
13. นางสุนีย์	มัลลิกะมาลย์	อนุกรรมการฯ
14. นายหัสวุฒิ	วิฑิตวิริยะกุล	อนุกรรมการฯ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ที่ 6/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

⁽²⁾ นายอัชพร จารุจินดา เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นายนิพนธ์ ะกะมี และนายไพโรจน์ มินเด็น เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายสังคม
วัฒนธรรม การศึกษา และการสาธารณสุข⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายไพโรจน์	นิงสานนท์	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายเกษมสันต์	วิลาวรรณ	อนุกรรมการฯ
3. นางสาวงามตา	บุษปวนิช	อนุกรรมการฯ
4. นางจริยา	เจียมวิจิตร	อนุกรรมการฯ
5. นายชัยวัฒน์	เกตุปรีชาสวัสดิ์	อนุกรรมการฯ
6. นายไชยยศ	เหมะรัชตะ	อนุกรรมการฯ
7. นายดำรง	บุญยีน	อนุกรรมการฯ
8. นายพจน์	สะเพียรชัย	อนุกรรมการฯ
9. พันตำรวจตรี ยงยุทธ	สาระสมบัติ	อนุกรรมการฯ
10. นายวัฒนา	รัตนวิจิตร	อนุกรรมการฯ
11. นายวิชัย	ตันศิริ	อนุกรรมการฯ
12. นายวิฑิต	มันตาภรณ์	อนุกรรมการฯ
13. นายวิลาศ	สิงหวิสัย	อนุกรรมการฯ
14. นายสุเมธ	ชุมสาย ณ อยุธยา	อนุกรรมการฯ
15. นายเอกวิทย์	ณ ถกลาง	อนุกรรมการฯ
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
18. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ที่ 7/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

⁽²⁾ นางมณีวรรณ พรหมน้อย เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นายกิตติขจร วัฒนศิริธรรม และนายคิสทัต โทตระกิตย์ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

**รายนามคณะกรรมการสาขากฎหมายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
และการค้าระหว่างประเทศ⁽¹⁾
ในปีงบประมาณ 2535**

1. นายอรุณ	ภาณุพงศ์	ประธานอนุกรรมการฯ
2. นายกฤษณ์	กาญจนกฤษร	อนุกรรมการฯ
3. นายเฉลิมพล	เอกอุรุ	อนุกรรมการฯ
4. นายชวลิต	อัครศาสตร์	อนุกรรมการฯ
5. นายชุมพร	ปัจจุสานนท์	อนุกรรมการฯ
6. นายทักษพล	เจียมวิจิตร	อนุกรรมการฯ
7. นายนิพัทธ์	พุกกะณะสุต	อนุกรรมการฯ
8. นางสาวภัทรา	สกุลไทย	อนุกรรมการฯ
9. นายยรรยง	พวงราช	อนุกรรมการฯ
10. นายรองพล	เจริญพันธ์ุ	อนุกรรมการฯ
11. นายศิริ	การเจริญดี	อนุกรรมการฯ
12. นางสาวสุนันท์	กาญจนาลัย	อนุกรรมการฯ
13. นายสุทธิพันธ์ุ	จิราธิวัฒน์	อนุกรรมการฯ
14. นายสุรเกียรติ	เสถียรไทย	อนุกรรมการฯ
15. นายอนันต์	จันทร์โอภากร	อนุกรรมการฯ
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและเลขานุการฯ ⁽²⁾
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
18. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ที่ 8/2535 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2535

⁽²⁾ นายกมลมิตร วุฒิจำนงค์ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการฯ นางสาวเสริมครุณี กระสินธุ์ และนายฉันทิชย์

โสทธิพันธ์ุ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

หน้าว่าง

รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง
ประมวลกฎหมาย
ในปีกบประมาณ 2535

หน้าว่าง

**รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์
(บรรพ 3 ลักษณะ 22 หุ้นส่วนและบริษัท)⁽¹⁾**

1. นายบัญญัติ สุชีวะ	ประธานกรรมการ
2. อัยการสูงสุดหรือผู้แทน	กรรมการ
3. อธิบดีกรมทะเบียนการค้าหรือผู้แทน	กรรมการ
4. นายจิตติ ดิงศภัทย์	กรรมการ
5. นายสมภพ โทตระกิตย์	กรรมการ
6. นายอมร จันทรสมบูรณ์	กรรมการ
7. นายโสภณ รัตนการ	กรรมการ
8. นายชัยวัฒน์ เกตุปรีชาสวัสดิ์	กรรมการ
9. นายพิเศษ เสตเสถียร	กรรมการ
10. นายสุรเกียรติ์ เสถียรไทย	กรรมการ
11. นายอนันต์ จันทรโอภากร	กรรมการ
12. อาจารย์ซึ่งเป็นผู้แทนคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 ท่าน	กรรมการ
13. ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	กรรมการ
14. ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	เลขานุการ ⁽²⁾
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2534

⁽²⁾ นายกมลมิตร วุฒิจำนงค์ เป็นเลขานุการ นายสงขลา วิชัยชัทคะ และนายภูมิชัย พันธพฤกษ์พิชัย เป็นผู้ช่วย

รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง⁽¹⁾

1. นายพจน์ ปุชปาคม	ประธานกรรมการ
2. อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งหรือผู้แทน	กรรมการ
3. อัยการสูงสุดหรือผู้แทน	กรรมการ
4. อธิบดีกรมบังคับคดีหรือผู้แทน	กรรมการ
5. นายจำรัส เขมะจารุ	กรรมการ
6. นายปรีชา พานิชวงค์	กรรมการ
7. นายสมบูรณ์ บุญภินันท์	กรรมการ
8. นายดำรง แจ่มสุธี	กรรมการ
9. นายประจักษ์ พุทธิสมบัติ	กรรมการ
10. นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์	กรรมการ
11. นายวิฑูรย์ ตั้งตรงจิตต์	กรรมการ
12. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม 1 ท่าน	กรรมการ
13. อาจารย์ซึ่งเป็นผู้แทนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 1 ท่าน	กรรมการ
14. ผู้แทนสภาทนายความ 1 ท่าน	กรรมการ
15. ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย 1 ท่าน	กรรมการ
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	เลขานุการ ⁽²⁾
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ
18. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 217/2534 ลงวันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2534

⁽²⁾ นายชาญชัย แสวงศักดิ์ เป็นเลขานุการ นายกิตติขจร วัฒนศิริธรรม และนายปณิธาน วัชรปรีชาสกุล

รายนามคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง⁽¹⁾

1. นายปรีชา	พานิชวงศ์	ประธานอนุกรรมการ
2. นายสมบูรณ์	บุญภินนธ์	อนุกรรมการ
3. นายดำรง	แจ่มสุธี	อนุกรรมการ
4. อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่งหรือผู้แทน		อนุกรรมการ
5. นายเสวก	จันทร์ผ่อง	อนุกรรมการ
6. นายสวิน	อักษรายุธ	อนุกรรมการ
7. นายสมโภช	เสวิกุล	อนุกรรมการ
8. อธิบดีกรมบังคับคดีหรือผู้แทน		อนุกรรมการ
9. นายประจักษ์	พุทธิสสมบัติ	อนุกรรมการ
10. นายสุธี	ดำเนื่อตี	อนุกรรมการ
11. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม		อนุกรรมการ
12. ผู้แทนสภาพนายความ		อนุกรรมการ
13. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		เลขานุการ ⁽²⁾
14. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		ผู้ช่วยเลขานุการ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา		ผู้ช่วยเลขานุการ

⁽¹⁾ แต่งตั้งตามคำสั่งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่ 1/2530 ลงวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2530

⁽²⁾ นายชาญชัย แสวงศักดิ์ เป็นเลขานุการฯ นายอาลักษณ์ ศิริรักษา และนายฉันทิชย์ โสติดิพันธุ์ เป็นผู้ช่วยเลขานุการฯ

รายนามคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา⁽¹⁾

1. นายชูเชิด รักตะบุตร	ประธานกรรมการ
2. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญา	กรรมการ
3. อัยการสูงสุดหรือผู้แทน	กรรมการ
4. อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน	กรรมการ
5. อธิบดีกรมราชทัณฑ์หรือผู้แทน	กรรมการ
6. อธิบดีกรมศุลกากรหรือผู้แทน	กรรมการ
7. เจ้ากรมพระธรรมนูญหรือผู้แทน	กรรมการ
8. นายวัฒนา รัตนวิจิตร	กรรมการ
9. นายคณิง ฤไชย	กรรมการ
10. นายคณิต ฅ นคร	กรรมการ
11. นายอักษราท จูฬารัตน	กรรมการ
12. พลตำรวจโท จำรัส จันทรวง	กรรมการ
13. อาจารย์ซึ่งเป็นผู้แทนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 1 ท่าน	กรรมการ
14. ผู้แทนสหภาพนายความ 1 ท่าน	กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	เลขานุการ ⁽²⁾
16. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ
17. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	ผู้ช่วยเลขานุการ

(1) แต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2534

(2) คณะกรรมการฯ ชุดนี้ มีการเปลี่ยนแปลงฝ่ายเลขานุการฯ หลายครั้งดังนี้

- ช่วง 8 พ.ค. 2534 - 15 ธ.ค. 2534 นายรองพล เจริญพันธุ์ เป็นเลขานุการ
- ช่วง 16 ธ.ค. 2534 - 30 ก.ย. 2535 นายอัษฎพร จารุจินดา เป็นเลขานุการ
ผู้ช่วยเลขานุการ คือ นายกั้ววาฬ โป๊ะลำพงษ์ และ นายบุญอนันต์ วรรณพณิชย์

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ
ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ในปีงบประมาณ 2535

หน้าว่าง

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปีงบประมาณ 2535

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวัฒนา รัตน์วิจิตร

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายไมตรี ดันเต็มทรัพย์

นายอักษราท จุฬารัตน

กรรมการร่างกฎหมายประจำ

นายทักษพล เจียมวิจิตร

นางสาวงามตา บุชพานิช

นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์

นายรองพล เจริญพันธุ์

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางดวงกมล นิธิอุทัย

นางจรรยา เจียมวิจิตร

ผู้อำนวยการกองกฎหมายไทย

นางสาวพรทิพย์ จาละ (18 พ.ย. 2534 - 7 ม.ค. 2535)

นางดวงกมล นิธิอุทัย (8 ม.ค. 2535 - 30 ก.ค. 2535)

นายประสงค์ วินัยแพทย์ (31 ก.ค. 2535 - 30 ก.ย. 2535)

ผู้อำนวยการกองกฎหมายต่างประเทศ

นายรองพล เจริญพันธุ์ (18 ส.ค. 2530 - 20 พ.ย. 2534)

นายชาญชัย แสวงศักดิ์ (21 พ.ย. 2534 - 7 ม.ค. 2535)

นางสาวพรทิพย์ จาละ (8 ม.ค. 2535 - 30 ก.ย. 2535)

ผู้อำนวยการกองร่างกฎหมาย

นายชัยวัฒน์	วงศ์วัฒนสถานต์	(7 พ.ย. 2528 - 20 พ.ย. 2534)
นางดวงกมล	นิธิอุทัย	(21 พ.ย. 2534 - 7 ม.ค. 2535)
นางสาวพวงเพชร	สารคุณ	(8 ม.ค. 2535 - 30 ก.ย. 2535)

ผู้อำนวยการกองวิเคราะห์กฎหมายและการร้องทุกข์

นางสาวพวงเพชร	สารคุณ	(21 พ.ย. 2534 - 7 ม.ค. 2535)
นายชาญชัย	แสงศักดิ์	(8 ม.ค. 2535 - 30 ก.ย. 2535)

เลขานุการกรม

นางสาวเน่งน้อย ไตรย์พีช

พนักงานผู้รับผิดชอบสำนวน

คณะที่ 1	นายชาญชัย	แสงศักดิ์
คณะที่ 2	นายประสงค์	วินัยแพทย์
คณะที่ 3	นางปานตา	ศิริวัฒน์
คณะที่ 4	นายวิศิษฐ์	สิงศิริรัตน์
คณะที่ 5	นางสาวพรทิพย์	ทองดี

เลขานุการกรมการร่างกฎหมาย

คณะที่ 1	นางกาญจนารัตน์	สิริโรจน์
คณะที่ 2	นายกมลมิตร	วุฒิจำนงค์
คณะที่ 3	นางดุชนีย์	หันตรา
คณะที่ 4	นางสาวพวงเพชร	สารคุณ
คณะที่ 5	นางสุกัญญา	นาชัยเวียง
คณะที่ 6	ร.ต. อัครพร	จารุจินดา
คณะที่ 7	นางจริยา	เจียมวิจิตร
คณะที่ 8	นายวิศิษฐ์	สิงศิริรัตน์

เลขานุการกรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

คณะที่ 1	นายอุดม	พลอยไป
คณะที่ 2	นายกิตตนัย	ธรมธัช
คณะที่ 3	นายธีร์รัฐ	อร่ามทวีทอง
คณะที่ 4	นายชูเกียรติ	รัตนชัยชาญ
คณะที่ 5	นายกังวาล	โป๊ะลำพงษ์

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โทร. 224-1350 แฟกซ์ 224-7358

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา อรุณี อินทรสุขศรี

พ.ศ. 2537

